Bltn 1c/29/2

THIS PAPER WAS MAILED
THURSDAY, AUG. 6, 1987.

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9, Canada. Editor-in-Chief **A. Kundrats**, 465-7902. USA Editorial Offices: New York, Editor **V. Irbe**, 4035 Rombouts Ave., Bronx, NY 10466; Chicago Editor **A. Zaube**, 3353 N. Avers Avenue, Chicago, Ill. 60618; California Editor **Kārlis Kalejs**, 3822 Markridge Road, La Crescenta, CA 91214.

NR. 31/32 SESTDIENA, 1987. GADA 1/8. AUGUSTS 36. GADS SATURDAY, AUGUST 1/8, 1987.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 CENA 1.25 DOL.

PSB Received Aug

Mēs prasām to, kas ir mūsu

PBLA valdes priekšsēža Olģerta Pavlovska uzruna PBLA Dziesmu dienu atklāšanā 2. augustā Minsterē

Šis 1987. gads latviešu tautai visā pasaulē ir veltīts Kronvaldu Atim, kas teica, ka viņam nav svētākas valodas par latviešu valodu un nav mīļākas tautas par latviešu tautu. Kādā vēstulē Kronvalds raksta, ka Latvijas nākotnei ir nepieciešama nešaubīga ticība, dedzīga mīlestība un prātīgas cerības.

Šodien, šajos straujajos un mainīgajos laikos, šīm trim lietām jābūt pamatā arī mūsu nākotnes mērķiem, mūsu nākotnes darbam, kas veltīts Latvijas brīvībai!

Tikai ar ticību, mīlestību un saprātīgu, neatlaidīgu rīcību mēs brīvajā pasaulē varam turpināt iesākto darbu latviešu tautas brīvības labā.

Tikai ar ticību, mīlestību un reālām, prātīgām cerībām latviešu tauta okupētajā dzimtenē var izmantot šāsdienas mazliet brīvākos vējus savā labā, neatlaidīgi cīnoties pret pārkrievināšanu, par latviešu tautas labklājības uzlabošanu, kā arī strādājot latviešu valodas un kultūras druvā.

Tā nav sagadīšanās, ka šodien, sabraukuši no visām pasaules malām, no četriem kontinentiem, mēs svinam šos svētkus Minsterē. Lūk, šeit atrodas mūsu nākotnes cerība — mūsu latviešu skola — mūsu simboliskais pamats. Ne jau bērna, bet gan vecāku un sabiedrības pienākums ir rūpēties, lai jaunietis izaugtu par atbildīgu latvieti. Lai man ir atļauts citēt Kronvalda Ata vārdus: ,,Latviešu skolām būs apgaismot latviešu tautu... Tās ir dārza vietas, kur tauta iedēsta savus visdārgākos stādiņus, savus bērnus, lai tie izaugtu gaiši prātā, krietni sirdīs, derīgi dzīvei — tautai par godu.''

Ar savu klātieni šeit Minsterē mēs apliecinām savu neapšaubāmo ticību Latvijas nākotnei. Mēs varam zaudēt neatkarīgu valsti — un mēs to atkal uzcelsim no jauna! Bet, ja mirst tauta, tad tā mirst uz mūžīgiem laikiem. Svešumā cīnīties pret pārtautošanu nenozīmē tikai tautu saglabāt vai pasargāt, tas nozīmē arī radīt un celt. Tas nozīmē radīt tautisku apziņu — ieaugt tautas centienos, vēsturē, kultūrā un tradicijās. Jo dziļāka būs mūsu latviskā apziņa, jo stiprāki būsim mēs. Un tādēļ ar gandarījumu un prieku va-

(Turpinājums 20. lp.)

Jau desmit gadus Hamiltonas koklētāju un dainotāju ansamblis Jāņa Dindzāna mūzikālā vadībā ir iepriecinājis klausītājus gan Kanadā, gan ASV. Attēlā ansambļa dalībnieces pošas 6. latviešu jaunatnes dziesmu svētkiem Šērbrukas universitātē laikā no 4.—7.septembrim. Attēlā no kr.: Astrīda Neimane, Māra Ozola, Jānis Dindzāns, Saulīte Neimane un Andrija Ozola.
Foto Jānis Neimanis

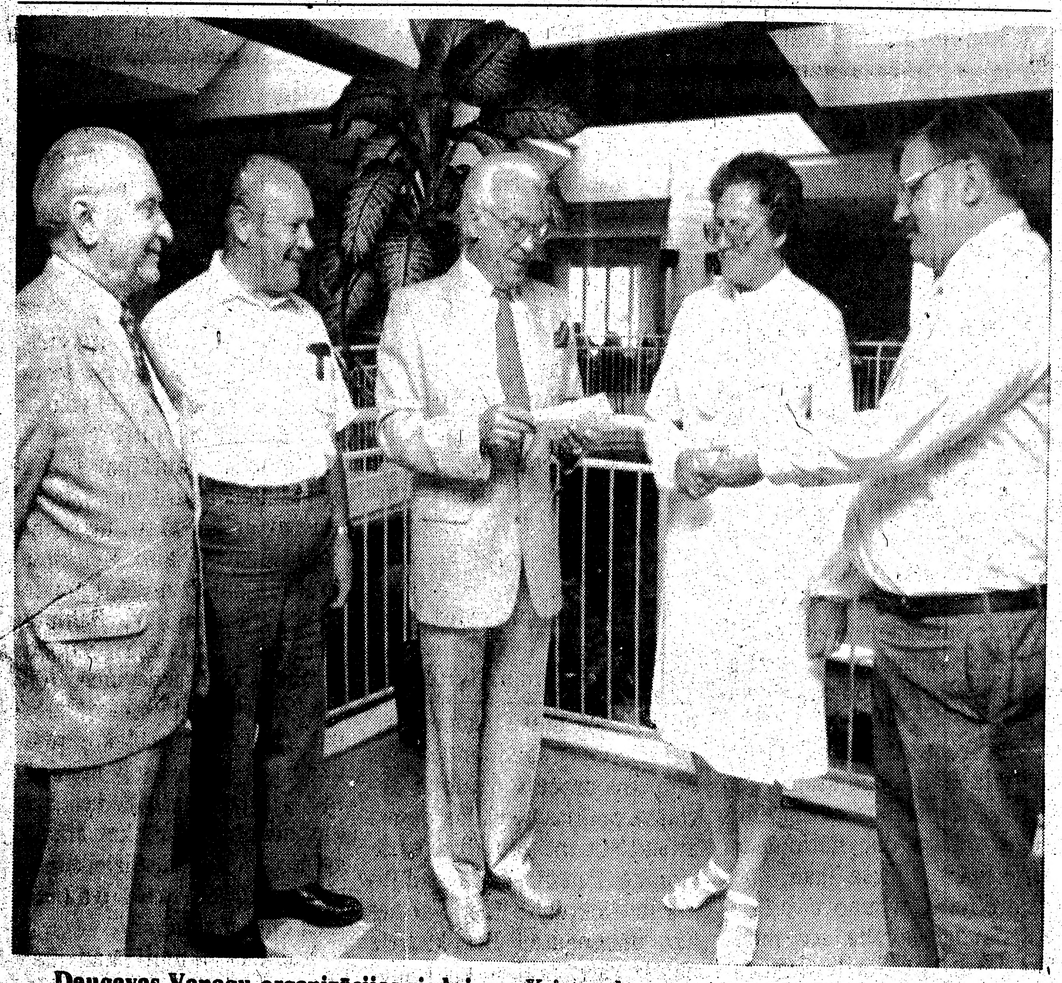

Daugavas Vanagu organizācijas ziedojums Kristus dārzam. Attēlā DVKV Daugavas Vanagu nodaļu kopējo ziedojumu 2.500 dol. Kristus Dārza pārvaldei nodeva DV pārstāvji. Attēlā no kr.: Br. Logins, Z. Akots, DVKV priekšs. G. Brikmanis nodod čeku Kristus Dārza administrātorei M. Zariņai un Kristus Dārza valdes priekšsēdim Dr. J.Lūsim.
Foto J. Liģers

Aicina piedalīties DV vadības vēlēšanās

Ar nākošo DV Kanadā valdes sēdi 22. augustā Purvainē ievadīs rudens posmu, kas organizācijas darbā iezīmēs nozīmīgas pārmaiņas. Rudenī notiekošajās DV augstākās vadības vēlēšanās, līdzšinējai vanadžu priekšniecei A. Liepiņai vairs nekandidējot, paredzamas pārmaiņas. Arī DV priekšnieka vēlēšanās sagaidāma liela rosība, jo šim amatam kandidē DV KV priekšs. G. Brikmanis un pašreizējais DV priekšn. J. Frišvalds. Šajā pašā laikā Druvas nodaļa atskatīsies uz 25 darbības gadiem.

Šinī sakarā bija ļoti nozīmīgs DV KV 6. jūnija sēdes izkārtojums, pavasaŗa darba posmu beidzot.

DV priekšnieka un vanadžu priekšnieces vēlēšanas Kanadas apmēros kārtos DV KV revīzijas komisija A. Kalviņa vadībā. Vēlēšanu materiālu sagatavošana un izsūtīšana paredzēta jau augustā, dodot nodaļām tos savlaicīgi izsūtīt biedriem. Šajā sakarā visi biedri mudināti piedalīties vēlēšanās, apliecinot ne tikvien savu piederību trimdas latviešu lielākajai organizācijai, bet arī piedaloties (aktīvi) DV augstāko amatpersonu izvēlē.

Aizvadīto valdes sēdi ievadot, DV KV priekšs. G. Brikmanis norādīja uz tautas atmodas laikmeta celmlauža Kronvaldu Ata atstāto mantojumu un mudinājumu: ,,Lai patiesības gaisma ir mūsu karogs, kas mūs vieno; lai neizlocīta taisnība ir mūsu šķēps, ar ko karot pret netaisnību; lai nešaubīga pienākuma apziņa ir mūsu bruņas, kas mūs izsarga no nāvīgiem cirtieniem; lai skaidra tēvu zemes mīlestība mums der par avotu, iz kā smeļams spēks un spirgtums.''

Ar klusuma brīdi atzīmēja Latvijas okupācijas varas aizvesto un nomocīto tautas locekļu piemiņu, pieminot arī aizsaulē aizsauktos biedrus: māc. V. Voitku no Austrālijas, A. Ārentu un O. Ponevicu no Toronto nod. un P. Upenieku no Bramptonas nod.

Par paveikto ziņojot, G. Brikmanis pieskārās DV ASV 37. delegātu sapulcei, kas no-

(Turpinājums 20. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1987. GADA 1/8. AUGUSTS, 31/32. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdes priekšsēdis — Pēteris Ratnieks. Laikraksta atbildīgais redaktors — A. Kundrats. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada M4M 2E9, tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 1-212-994-7917. — Čikagas redakcijas vad. A. Zaube, 3353 N. Avers Avenue, Chicago, Ill. 60618.

Redakcijas tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos materiālus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 46 dol., 6 mēnešiem — 24 dol., 3 mēnešiem — 14 dol. Atsevišķa numura cena 1.25 dol.

Sludinājumu maksa sludinājumu daļā $2.50, tekstā $3.00, pirmajā vai pēdējā lp. $5.00 par 1 cm telpu. Sarīkojumu kalendārā $2.00 par rindiņu, atkārtojot 4 reizes un vairāk 25 proc. atlaide. Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514.

Laikraksta apgads patur tiesības atsevišķos gadījumos sludinājumus arī nepieņemt. Ja nodotā sludinājuma laikrakstā ieviesusies kļūda, tad šis sludinājums tiks atkārtots bez maksas. Laikraksta apgāds par kļūdaini ievietotu sludinājumu atbildīgs tikai par tādu summu, cik pec sludinājumu likmes izmaksājusi kļūdaini iespiestā teksta telpu. Grozījumus sludinājumos var pieteikt ne vēlāk kā vienu dienu pec sludinājuma nodošanas.

Dadža zīm. LA.

Viktors Kalniņš

Pārkrievošana padomju presē

Vārds pārkrievošana (rusifikācija) līdz šim tika lietots vai nu brīvās pasaules presē vai pagrīdes izdevumos Padomju savienībā. Šogad pirmo reizi tas atskanēja no oficiālās padomju tribīnes padomju rakstnieku valdes sēdēs. Tiesa gan, līdz šim rakstnieku oficiālā „Literaturnaja gazeta", kas tomēr visumā atļaujas vairāk, lieto šo apzīmējumu kā melīgas propagandas un buržuāziskās sovjetoloģijas izdomājumu. Bet vārds atskanēja, un to tik vienkārši vairs nenoklusēsi. Daudzi rakstnieki teica to, kas visiem sen ir zināms, bet publiski runāt par to nedrīkstēja — nacionālais jautājums Padomju savienībā ne tikai nav atrisināts, bet daudzās republikās, to skaitā arī Baltijā, pēdējā laikā saasinās. Šis jautājums pastāvēja, protams, visos laikos un visos laikos atklāti runāt par to bija aizliegts. Varēja tikai vāvuļot par tā „ļeņinisko" atrisinājumu.

Formālās dekadas Maskavā un citur ar tā saucamo nacionālo koloritu varēja izraisīt tikai nicinājumu pret oficiozo padomju nacionālās politikas slavināšanu. Pašiem dalībniekiem pa lielākai daļai tās kalpoja visādu goda nosaukumu iegūšanai. Patiesā nacionālā dzīve, gars tika iznīcināti, jo bija traucējoši padomju vienotībai un vienveidībai.

Nav brīnums, ka daudzās republikās lielās pilsētās pazuda skolas nacionālās valodās, bet autonomās republikās un autonomos apgabalos tādas pazuda jau nelielās pilsētās un lauku rajonos. Pazūd lasītāji, pazūd literatūra. Protams, Baltijai tāds liktenis vēl nedraudēja, bet daudzas satraucošas pazīmes norādīja, ka virziens skolu un kultūras politikā ir līdzīgs. Īpaši to var teikt par Latviju.

Rūgtus vārdus teica baltkrievu rakstnieks Nils Giļevičs: „Cik daudz manu jauno tautiešu ienāk apzinīgā dzīvē nacionāli neapzinīgi, nezinot savu valodu, neinteresējoties par nacionālo daiļliterātūru, kultūru, savas tautas vēsturi." Minskā un apgabalu centros, citās pilsētās un strādnieku ciematos vairs nav nevienas baltkrievu skolas. Cits baltkrievu rakstnieks teica: „1981. g. visā Baltkrievijā bija 9 skolas ar baltkrievu apmācības valodu, tagad palika tikai 5."

Protams, tas nevar neuztraukt rakstniekus, jo kam tad viņi rakstīs. Bez valodas nav literatūras — tās līmenis tieši atkarīgs no valodas izkoptības un lasītāju sagatavotības. Kas tad paliks baltkrievu rakstniekiem — rakstīt krieviski vai baltkrieviski un pašiem tulkot krieviski? Kad Staļina bendes izsūtīja no Ziemeļkaukāza balkāru tautu, ievērojamākam balkāru dzejniekam Kaisinam Kuļijevam piedāvāja palikt uz vietas un viņa grāmatu tulkojumos krievu valodā rakstīt, ka tie tulkoti nevis no balkāriešu, bet no citas, resp. kabardiešu valodas. Kuļijevs atteicās un aizbrauca ar savu tautu izsūtījumā.

Nav labāks stāvoklis citā slavu republikā, otrā lielākā pēc Krievijas — Ukrainā. Rakstnieks Mušketiks stāstīja: „Manā dzimtā Černigovā, kur manas jaunības laikā vairums skolu bija ukraiņu, tagad tāpat kā daudzās republikas pilsētās, nav nevienas ukraiņu skolas. „Par iemesliem daudz nerunā", tikai Oļeiņiks iemināejās: „Dabiskā ukraiņu tieksme attīstīt savu valodu rada gandrīz tradicionālu reakciju: Ko, arī viņi iekustējās!" Vai līdzīgas un vēl nievājošākas replikas nav dzirdētas Latvijā un, diemžēl, ne jau vienmēr ar pienācīgu pretsparu?

Vidusāzijas rakstnieki bija vairāk piesardzīgi savos spriedumos, kaut arī viņu vārdos skanēja rūgtums. Acīm redzot, represijas pret Almatas notikumu dalībniekiem un ideologiem darīja savu. Tiesa gan, jāpiezīmē, ka Vidusāzijā pastāv arī tāds fainomens — paši redzamākie un vienlaicīgi nacionāli noskaņotie rakstnieki kazahs Olžass Suļeimenovs un kirgīzs Čingizs Aitmatovs rakstīšanā priekšroku dod krievu valodai.

Bet kā ar Latviju? Vispār Latvijā gan pagājušajā, gan šinī gadā pateikts ne mazums rūgtu vārdu par nacionālām attiecībām. Tiesa gan, pēc Anatolija Gorbunova brēciena daudzi iekoda sev mēlē. Bet jāpiezīmē, ka latviešu radošā intelliģence, īpaši, kad nāk gados un amatos, ar lielu uzdrīkstēšanos neizceļas, ja salīdzina ar mūsu kaimiņiem. Bet Latvijā tagad notiek cits nopietns process, veidojas apzināta politiskā kustība daudz attīstītākā, ne jau tikai emocionālā līmenī. Tādā gadījumā intellektuālie līderi var palikt aizmugurē. Bet kādreiz daudz sarežģītākos un grūtākos apstākļos viens otrs no viņiem uzdrīkstējās. Vai tad amati tā bremzētu?

Lasītāju vēstules

VAI VĀCU PENSIJAS ARĪ KANADIEŠIEM?

1987. gada janvārī starp ASV un Federālās Vācijas Republikas valdībām tika noslēgts līgums (spēkā stājās 1979. g. decembrī), pēc kuŗa ASV Social Security pensijas saņēmēji (arī atraitnes) tiesīgi arī uz Vācijas pensiju, ja tie Vācijā nostrādājuši vismaz 18 mēnešus tādos darbos, kur no atalgojuma atvilka vecumdienu pensijas nodevas (daudziem DP tā tas arī bija). Tā kā par līdzīgu izkārtojumu ar Kanadu netiku dzirdējis, vēlos vērst ieinteresēto tautiešu uzmanību, ka Rietumvācijas valdība savā laikā noslēdza starptautisku līgumu par vecumdienu pensijām arī ar Kanadu. Par to var pieprasīt no Auskunftstelle der Rentenversicherung, Poststrasse 19—21, 5300 Bonn, West Germany, bezmaksas informācijas izdevumu „Informationsschrift nr. 28: Zwischenstaatliche Regelung mit Kanada", kuŗā jābūt ziņām par šādām pensijām un to apmēru. Ja kādi mūsu kanadieši šīs pensijas lietas jau ievadījuši, ziņas par tām gan nevajadzētu liegt tautiešu vispārējai zināšanai, kā tas ilgu laiku bija noticis ASV.

Vanagu Kārlis ASV

KAS VADA TRIMDAS SABIEDRĪBU?

Paldies Aleksandram Ķegumniekam par rakstu „Lai Maskavas propagandisti mūs nešķeltu", „L.A." nr. 26. Tur viņš devis iespēju izteikties diviem trimdas dzīves vērtētājiem. Tas ir ļoti svarīgi laikā, kad mūsu sabiedrība nonākusi it kā apmulsumā, ieskaitot tās vadību sevišķi Amerikā. Jautājums ir, kā reaģēt uz zināmām trimdas parādībām un notikšanām.

Labi, ka mums vēl ir daži drosmīgi ievadnieki un vēsturnieki, kas redz un izvērtē notikumus no nacionāli politiskā viedokļa.

Varam tikai pievienoties A. Ķegumnieka teiktajam, ka Dr. U. Ģērmaņa citējums liecina, ka viņš ir viens no visredzamākiem mūsdienu vēsturniekiem". Pēc Dr. U. Ģērmaņa raksta analizes un norādījumiem, mēs kā „trimdas spogulī" varam sazīmēt, kuŗā grupā, nosliecē, vai novirzienā varam pieskaitīt vai ieraudzīt paži sevi.

Par skarto jautājumu, jācer, pārrunas turpināsies. Tām nevar paiet garām, vai nu mums tas patīk vai ne. Mums jāredz, kur mēs trimdas ceturtā desmitā stāvam, un kurp ejam.

K. Ozols
Toronto

KRITIKA PAR KRITIKU

Rakstā Valoda un vārdi LA š.g. 23. nr. (6. jūnijā) V. Irbem nepatīk mans „Vēšķu" 14. numurā atrodamais teikums: „...katram izglītotam latvietim jāzina nosaukt vārdā savas tautas svarīgākos rakstniekus un viņu darbus."

V. Irbe raksta: „Te žurnālistam rodas maza nesaprašana. Liktos, ka te būtu vajadzīgs nominatīvs, bet raksta autors lietojis akuzātīvu. Vai valodas likumi būtu mainīti?"

Valodas jautājumos nav vajadzības kaut kam „likties", un nav arī jārodas „mazai nesaprašanai". Šaubas un nesaprašanu palīdz novērst gramatikas grāmatas. V. Baltiņas-Bērziņas Latviešu valodas gramatikas 3. izdevumā, 108. lpp., paskaidrots, ka „darbības papildinātājs blakus vajadzības izteiksmei stāv nominātīvā (jācērt malka), bet blakus nenoteiksmei, kas atkarīga no vajadzības izteiksmes, tas var būt arī akuzātīvā (man jāiet cirst malku)..."

Valodas likumi tātad mainīti nav, tikai tie jāzina vai jāapskatās!

Eduards Silkalns
Melburnā

Dr. Margarita Ausala

Rainis un Aspazija

Paceļ latviešu kultūru pasaules rakstnieku kongresos

Tas bija 50. kongress Internacionālajam PEN klubam šā gada maija vidū, kad no 86 centriem visos kontinentos te bija pulcējušies pāri par 600 biedru. Pēc organizācijas čartas noteikumiem tie bija te, lai draudzētos, literārās sesijās lasītu sacerējumus un tos pārrunātu. Tai pašā laikā katra centra tiesīgi izraudzītie delegāti savukārt pārrunāja organizācijas plānus un problēmas. Tā kā centri ir abpus dzelzs aizkara, delegātu pārrunas liekas līdzīgas miniatūrām Apvienotajām Nācijām.

Draudzību pirmajos gados uz Maskavu nesa pirmais prezidents Džons Golsvorzijs, to līksmi apsveica Gorkijs Tvardovskis, bet Kremlis teica — nē! Pēc čartas ne valdības vadīta rakstnieku ūnija, bet grupa izveido centru, katram to parakstot. Un tur nu ir punkts, ka katram jāaizstāv domu brīvība sev, savā zemē un arī citās zemēs. Bet kā gan to var krievu imperijā, kur par tādu aizstāvēšanu nonāk cietumā vai spaidu darbu nometnē? Kur tikdaudz nekrievu tautību ar savu valodu un kultūru?

Citādi tas gan ir ar komūnistiskām zemēm, kur netiek apspiestas nacionālās tiesības, kas literātūras pamatā. Tādi PEN kluba delegāti vismaz pēc nodarīta rīkojuma var atvilkt rietumos brīvu elpu. PEN klubam ir daudz darba komiteju, bet vai brīnums, ka vislielākā izvērtusies vajāto un ieslodzīto rakstnieku komiteja, kas pasaules vērienā cīnās par viņu atbrīvošanu.

Šveice — Lugano — Kastaņola.

Mums tā ir Raiņa un Aspazijas trimdas vieta no 1907. — 1920. gadam. Ar lielu mīlestību un degsmi viņu draugs Kārlis Dzelzītis pa visiem kontinentiem vāca līdzekļus un centās panākt šveiciešu izpratni, kamēr uzcēla pieminekli un iekārtoja mūzeju.

Divdesmit piecu gadu laikā, ko esmu darbojusies šai organizācijā, der pieminēt, cik reižu tie bija Rainis un Aspazija, kuŗu darbi starptautiskā lokā lika atmirdzēt latviešu kultūrai, tās dziļām saknēm, kur tā var tikties ar citām tautām, kas arī var atskatīties atpakaļ cauri gadu tūkstošiem.

Tas bija kongress Londonā 60-to gadu beigās, kad Trimdas centrs lūdza man izkārtot grāmatu izstādi. Daugavas vanagi laipnā kārtā aizdeva savā namā zāli, kur izvietot grāmatu stendus. Nosūtīju apkārtrakstu mūsu izdevējiem ziedot grāmatas, ko pēc izstādes nosūtītu atpakaļ. Atsaucīgi nebija lielākie, bet bija arī tādi, kas dāvināja grāmatas mūsu literātūras daudzināšanai. Sevišķi ieinteresēts bija Čarls Loids, direktora vietnieks Skotijas necionālajā bibliotēkā.

Un tā arī notika. 1968. gadā PEN kluba kongress bija Edinburgā. Loids mani paņēma pie rokas, un mēs kopā devāmies uz Skotijas nacionālo bibliotēku. Izvedis cauri daudzām telpām, viņš vienā no tām apstājās un teica: ,,Te ir latviešu grāmatu klāsts.'' Vēl vairāk. Viņš bija licis izgatavot grāmatu zīmes ar šādu tekstu: ,,Atceroties Latvijas valsts dibināšanas 50 gadus, dāvinājis...'' Un plauktu vidū atmirdzēja Abuča dāvinātie Raiņa kopotie raksti.

Kongresa gaitā iedraudzējos ar Izraēlas centra prezidentu Davidu Lazaru. Bijām norunājuši, ka literārā sesijā dos man iespēju runāt par Aspaziju un Raini, kas dziļi izprata ebrēju ilgas pēc savas Jeruzālemes. Runāju par Raiņa lugu Jāzeps un viņa brāļi, dāvinot to bibliotēkai. Pēc tam nolasīju angļu tulkojumā Aspazijas Cianas bērnus. Zinot, ka auditorijā bija arī daudz rīdzinieku, pēc tam noskandēju latviski. Aplausi negribēja rimties. Nodevu šo dziesmu kopā ar Emīļa Dārziņa kompoziciju jauktam korim. Izraēlas draugi teicās to tulkot savā valodā un dziedāt. Tā senais psalms un mūsu klasiskā dziesma bija divas senkultūras, kas sadevās rokās.

Bet ne nu gluži vienā kontinentā.

Gatavojoties kongresam Korejā, lasīju tās vēsturi. Tā sākas ar teiku par pirmo ķēniņu, kas cēlies no lāča. Tas padzinis naidniekus un devis tautai laimīgus laikus. Brīvās Ķīnas paziņa, kas bija reizē ģenerālis un dzejnieks, mani iepazīstināja ar Hanivangas universitātes prezidentu Liuni Jonu Kimu, kas bija ieinteresēts senkultūras līdzībā un sarīkoja dzejnieku sanāksmi. Te es varēju stāstīt par Raiņa Uguni un nakti, par to, kā Lāčplēša tēls bija kalts saeimas ēkas stūrī, Brīvības pieminekļī un ka šai vārdā tika nosaukts varonības ordenis tiem, kas lika galvu uz ežas, lai sargātu tēvzemi. Ja kāds to varēja saprast, tad korejieši, kas ilgi bija cietuši no japāņu virskundzības.

Viesojoties Londonā pie prezidenta Franča Kinga pirms kongresa Lugano pilsētā, iepazīstināju viņu ar latviešu mīlestību pret Raini. Pēc viņa atgriešanās Rīgā, kad latviešu grāmatniekiem bija jāsāk no nekā, Gulbja apgāds izdeva Raiņa rakstus. Parādīju sējumu, kur ir Raiņa attēli Kastaņolā un tur rakstītie darbi. Tad 1945. gadā neliela grāmatiņa ar Alfreda Dziļuma man veltītu ierakstu — Uguns un nakts. Bet jau 1946. gadā brīnumskaistā lielā formātā tā pati Raiņa drāma ar krāšņām Libreta illustrācijām. Nebija pārtikas, drēbju, bet atradās skaists papīrs, burtliči un spiestuve.

Dzejniece Margarita Ausala pie Raiņa un Aspāzijas pieminekļa Kastaņolā, Šveicē.

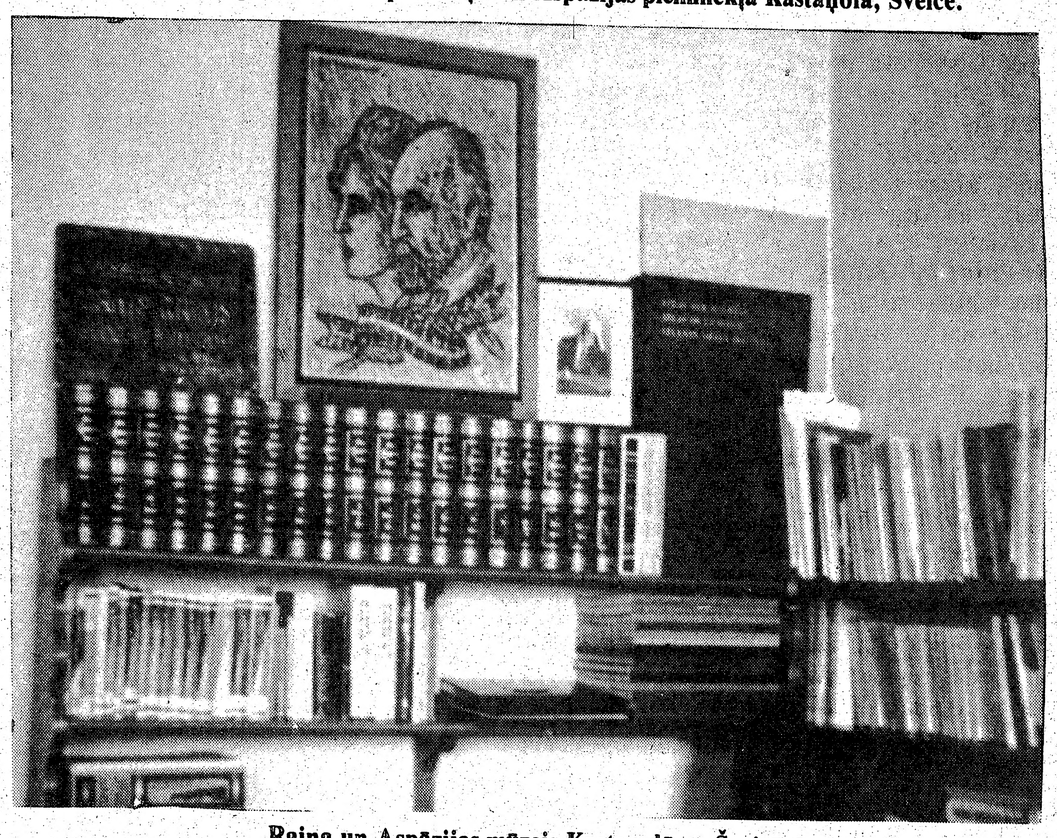

Raiņa un Aspāzijas mūzejs Kastaņolā — Šveicē.

Tā latvieši mīlēja savu dzejnieku, kam zeme bija valsts un Latvija mūžīga. Pēc tādas ciemošanās PEN kluba prezidents darīja iespējamo, lai kongresa namā latviešu sniegumam piešķirtu telpu. Juris Kronbergs bija daudz piestrādājis, lai sagatavotu video filmu par abu dzejnieku un drāmas klasiķu dzīvi un darbu. Manā ziņā bija abu daudzināšana PEN kluba kongresos. Priekšnesumā bija ieradusies kongresa vicepreziden te Magda Kerenji un sevišķi mūsu lietuviešu un igauņu draugi. Bija pat Dienvidafrikas pārstāvji, kas jaunieša gados ar vecākiem bija atstājuši Latviju.

Jau 1986. gada decembrī prezidents Francis Kings man rakstīja no Lugano, ka nepaspējis apskatīt Raiņa un Aspazijas pieminekli darba pārslodzes dēļ. Likās, kongresa gaitā nebija citādi, un šo vēlēšanos nevarēs īstenot. Bet pēdējās dienas rītā saņēmu telefonisku lūgumu viņu un pulciņu angļu draugu aizvest Kastaņolā pie mūsu lielo trimdinieku pieminekļa. Likās, ka pēc dažiem suminājuma vārdiem no Franča Kinga puses man bija jāpiemin Latvijas brīvestības himna Raiņa poema Daugava. Tautas ciešanas un cīņas padarījušas šo poēmu nemirstīgu. Pāris vārsmas — Daugav' abas malas mūžam nesadalās kļuvušas gandrīz par otru himnu pasaulē izkliedētiem latviešiem un tiem, kas savā tēvzemē sanāk draugu saimē. Nobeigumā angliski un latviski ļāvu atskanēt sirds dziļā mīlestībā rakstītās rindas: ,,Klusi rokas uzliekam brīvās Latves karogam...''

Aplūkojuši arī mūzeju, iegriezāmies kādā restorāna dārzā, kur ļāvām atplaukt šai saimei piederīgai draudzībai. Bet man atkal reiz pār dvēseli bija starojusi Aspazijas un Raiņa vārdu skaistumā tvertā latvietība. Un maniem draugiem arī kāda jausma par mūsu tautu un tēvzemi.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā,
kā arī spiestuvē.

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS
(Izmantots apgāda "Imanta" 1956. g. izdevums - 12 sējumi)
Iznākuši 1 – 8 sējumi, katrs USA $22.–
9. un 10. sējums sagatavošanā
Pasūtināt: JĀŅA ZĪTARA GRĀMATNĪCA
24087 Azevedo Ave.,
Hayward, CA 94541 Tāļr. (415) 582–7276

Vilis Hāzners

Tā lieta neiet

PĀRKĀRTOŠANĀS PILNĪGA NEVEIKSME LATVIJĀ. LATVIJAS CENTRĀLĀS STATISTIKAS PĀRVALDES ZIŅOJUMS PAR EKONOMISKĀS UN SOCIĀLĀS ATTĪSTĪBAS VALSTS PLĀNA REZULTĀTIEM 1987. GADA PIRMAJĀ CETURKSNĪ

(Nobeigums)

Sevišķi trūkstot prasmei un gribai kaut ko pārkārtot pēc Gorbačova programmas.

Plēnumā, pēc J. Oherina referāta notika arī t.s. debates, kuŗās piedalījās 10 runātāji, no tiem tikai divi bija latvieši.

Visi runātāji solījās paātrināt darba tempus, paaugstināt darba kvalitāti un nodrošināt plānotā līmeņa sasniegšanu. Trīs runātāji nāca no Maskavas: J. Pisarevs — PSRS lopkopības un lopbarības ražošanas mašīnu būves pirmais ministra vietnieks, V. Romanovs — PSRS sakaru līdzekļu rūpniecības ministra vietnieks un A. Adomaitis — PSRS vieglās rūpniecības ministra vietnieks. Tos gan sabāra B. Pugo, kaut viņi bija ieradušies Latvijas KP plānumā kā viesi un solījās palīdzēt pārvarēt visas Latvijas pārkārtošanās ,,šaurās vietas''. 7 Latvijas runātāji, visi atbildīgo ministriju un resoru vadītāji, arī tika sabārti J. Oherina runā un savās runās vienīgi taisnojās un solījās ,,laboties''.

Pēc Borisa Pugo runas (kā tas notiek visos partijas plēnumos) tika pieņemts lēmums, kā visus iztirzātos trūkumus pārvarēt.

Lēmumam, kā vienmēr agrāk, arī šoreiz bija garš ievads, ar paskaidrojumiem kāpēc šāds lēmums jādod, pat bieži atkārtojot visu teikto, kas bija jau izskanējis plēnuma runu gaitās. Tā, piem., ,,vairākas ministrijas un resori, daudzas apvienības, uzņēmumi, organizācijas un saimniecības, vietējie partijas un padomju orgāni nav veikuši vajadzīgos pasākumus, lai kopš paša 1987. gada sākuma nodrošinātu stabilu un efektīvu republikas tautas saimniecības darbu... nav īstenoti pasākumi, ko noteica Latvijas KP CK birojs... pirmā ceturkšņa plāns nav izpildīts... rūpniecības uzņēmumi palikuši parādā produkciju par 43,8 miljoniem rubļu... daudzās ministrijās un uzņēmumos nav sasniegti plānotie preču ražošanas un darba ražīguma pieauguma tempi... pirmā ceturksnī 38% rūpniecības uzņēmumu nav sasnieguši plānā paredzēto augstākās kvalitātes kategorijas produkcijas īpatsvaru (tā tad arvien tiek ražots brāķis, VH)... piena iepirkums sarucis 134 saimniecībās, lopu un putnu iepirkums — 170 saimniecībās... atpaliek ļoti svarīgu ražošanas un sociālās sfairas objektu būve... pirmajā ceturksnī ekspluatācijā nodots tikai 11% pamatfondu, 12% dzīvokļu un 7% neražojošās sfairas pamatfondu... ļoti akūta ir darbaļaužu apgādāšana ar dzīvokļiem... pasliktinājusēs dzelzceļu ritošā sastāva izmantošana... nav izpildīti mazākumtirdzniecības preču apgrozījuma plāni, atpalikums ir par 9,7 milj. rubļu... sadzīves pakalpojumu uzdevumus nav izpildījuši 17 resori un organizācijas... slikti sašaurināts roku darbs... nekur jauno prasību garā nav manāmi rezultāti... daudzu ministriju, resoru, partijas un padomju orgāni nav izdarījuši pavērsienu uz pārkārtošanās pusi... nekur nav manāma pietiekama aktīvitāte...''

Ievadpārskatījumu ir vēl daudz vairāk.

Tad seko, arī kā vienmēr agrāk notikušajos plēnumos, garš lēmums, šoreiz ietverts 16 (!) punktos. Gandīz visi punkti ieturēti agrāko lēmumu stilā, daudz liekvārdības un vispārīgu izteicienu, kā, piem., ,,koncentrēt pūliņus, analizēt, stingri prasīt, nodrošināt, paaugstināt, uzlabot, izpildīt, vadīt, atbalstīt, veikt, atrisināt, uzdot, reālizēt, likvidēt, pārkārtot, stingrāk kontrolēt, radīt nepieciešamos apstākļus, organizēt, prasīt atbildību, saskaņot, taupīt materiālus u.t.t., u.t.t.''. Viss tas pats, kas bija pirms pārkārtošanās prasībām, ko asi kritizēja runātāji plēnumā. Te nu bija!

Cik necik sakarīgs lēmums sākas tikai ar 10 pantu, kur tiek jau minēti konkrēti uzdevumi, arī apstiprinot Borisa Pugo ieteikto ārkārtējo operātīvo grupu Jurija Rubeņa vadībā, prasot tās stingru rīcību visu pārkārtošanās neveiksmes darbu glābšanā, kaut gan netiek minēts, ka viņam par visām neveiksmēm būs jānes parsonīgā atbildība, kā to ieteica Pugo. Bet var jau būt, ka Pugo prasīs to tāpat, un tas šķiet nāktu par labu pārkārtošanās prasībām, jo tad partijas vadība tiktu vaļā no vairākiem neveiklīgiem un laiku un prasības nesaprotošiem Maskavas izraudzītiem darbiniekiem... Bet to rādīs laiks.

Nākamie seši panti jau runā par konkretākiem uzdevumiem un soļiem, kādi būtu veicami ministrijām, arodbiedrībām un citiem. Pēdējais — 16. pants — runā par laikrakstu, televīzijas un radio raidījumu uzdevumiem. Tiem jāpropagandē pārkārtošanās jautājumi no KP CK plēnuma līdz nākamam plēnumam — visu laiku. (Tas jau tiek arī patreiz izpildīts, visu laiku runā par šī — VII plēnuma darbu un nākotnes lietām.)

Lēmuma beigās tiek izteikta cerība, ka Latvijā tiks līdz Oktobŗa 70. gada dienai panākti visi iztrūkumi un novērstas visas līdzšinējās nelaimes, bet — tās jau ir ilgušas 70 gadus un, lai nu kā gribētu, plānotu, pavēlētu un prasītu, lai to izlabotu dažos mēnešos — ja, kas tam tic?...

Šis plēnums parādīja Gorbačova noteiktu demokratizēšanās kārtību, kad varēja brīvi runāt, brīvi kritizēt, brīvi pateikt patiesību kādā postā komūnisms ir ievedis visu lielo ,,padomiju''. Agrāk šādas lietas nebija pat iedomājamas. Vienīgi šajā plēnumā nerunāja ne vārda par tautas vietējo padomju demokratizēšanu to vēlēšanu gaitā. Bet tas arī bija lieki, jo liekas, ka pat pašam Gorbačovam nav pārāk lielas skaidrības kā var kādās vēlēšanās būt vairāki kandidāti uz vienu vietu, jo patreizējā kārtība nav grozīta, tuvojošās padomju vēlēšanās tāpat būs viens kandidāts. Patreiz vienīgi, kandidātus izraugot (ko dara rūpnīcas un citi kolektīvi) tām ir tiesības no vairākiem kandidātiem, kuŗus dod partija, izraudzīt tikai vienu kandidātu, par kuŗu arī vēlāk varēs tauta balsot. Bet kādus kandidātus izraudzīt jau nosaka partija. Tā tas tas ir vienīgi t.s. demokratijas izsmiešana...

Visumā šis Latvijas KP CK VII plēnums bija zināmā mērā arī vēsturisks savas atkātās valodas un visu posta novērtēšanas dēļ. Tīri dabīgi, ka Boriss Pugo nevien prasīs atbildību no nemākulīgajiem partijas vecajiem nomenklatūristiem, bet arī mēģinās no tiem tikt vaļā. Patiesībā pirmais režīma upuris jau parādījās 8. maijā, kad no amata tika atbrīvots Saldus rajona partijas komitejas pirmais sekretārs V. Rimaševskis, tā vietā izraugot A. Brigmani, kas līdz šim strādāja Rīgā par partijas organizātoriskā darba nodaļas inspektoru.

Citi pārkārtošanās pēdējā laika notikumi

24. un 25. aprīlī Rīgā notika Latvijas skolotāju V kongress. Tā darba gaita bija plaša, ar daudz runātājiem, viesiem un t.t. Bez oficiāliem kongresa delegātiem, kas bija izraudzīti runātājos resp. referentos, varēja piedalīties arī katrs no zāles. Šāds stāvoklis arī iezīmēja pārkārtošanās demokrātiju.

Visa kongresa gaita bija daudz sāpīgu jautājumu pilna, tajā tika prasīta arī jauna pedagoģiskās domāšanas veida rašanās. Kaut daudz delegātu un viesu bija sveštautieši, tomēr latviskais domāšanas veids tika vairākkārt uzsvērts. Saprotams, ka savu lomu spēlēja pārkrievināšanas jautājumi, bet bija arī prasības pēc jauniešu literātūras mātes valodā. Tika uzsvērts, ka skola bērnus gatavo dzīvei, tā tad arī darbam. Neapmierinātība bija, ka skolas gatavo speciālistus vai ieinteresē jauniešus tikai vienai un ne vairākām profesijām. Tā, piem., Saldus rajona Ezeres vidusskolā jau kopš 1979. gada gatavo vienīgi traktoristus, kaut pēdējos divos gados neviens nav sācis strādāt par traktoristu... Uzņēmība pret jaunajām vēsmām neesot raksturīga katrā skolā, bieži vien visa pārkārtošanās aprobežojoties vienīgi ar runāšanu... Latvija arī ieņemot vienu no pēdējām vietām to speciālistu skaita ziņā kam ir augstākā izglītība... Bija arī daudz kritikas un prasību pēc paidagoģiskās sistēmas pārkārtojumiem, ko prasa jaunais laiks...

Nelaime arī ar bērnu dārziem, piem., Liepājā jau esot 3500 ģimeņu, kas gaida vietas bērnu dārzos. Arī trūkstot skolas ēku un pamatprasību skolotāju un bērnu dzīves apstākļiem. 1988. gadā (tā tad pēc vairāk nekā gada, VH) no plānotajām 1140 vietām skolām nodošot tikai skolas ar 420 vietām. Vēl neskaidrāka esot jauno skolu tapšanas aina 1989. gadam, bet 1990. gadā nodošot jaunās skolas vienīgi par 45% no vajadzīgā skaita... Bērnu dārzi tiekot nodoti ar veselu virkni defektu, bet līdz brāķa novēršanai rajonos esot vēl tālu... Būvlaukumos tiekot pielaista nolaidība un technoloģiskās disciplīnas pārkāpumi. Vairāki bērnu dārzi tiekot izmantoti neefektīvi, piem., sovchozā ,,Akniste'' nodotu bērnu dārzu 280 vietām apmeklējot tikai 141 bērns... Sevišķi bēdīgs stāvoklis esot Liepājas un Jēkabpils rajonos.

Visur nelaimes sekojot viena otrai...

Bet par šo jautājumu jau tika runāts arī VII partijas CK plēnumā.

PSRS Kultūras fonda Latvijas nodaļas dibināšana

Maskavā šī gada sākumā nodibināja PSRS Kultūras fondu, tā prezidijā ievēlot arī Raisu Gorbačovu un fondu uzskatot par pārkārtošanās politikas nepieciešamību, arī lai koordinētu kultūras darbu visās padomju republikās, tur radot t.s. republikāniskās nodaļas. Saprotams, ka krievu kultūras fonda darbības laukā bija domāta visa krieviskā sludināšana, ,,padomju tautu'' kultūras kopēja izveidošana un līdz ar to arī rusifikācijas problēmu nokārtošana... Tā visam bija jākalpo padomju cilvēku estētiskai, tikumiskai un internacionālai audzināšanai. Tā tad — paskaidrojumi lieki. Raisa Gorbačova, viesodamās ar savu vīru Latvijā, šī gada februārī, bija apspriedusies ar Latvijas kultūras darbiniekiem šī fonda republikāniskās nodaļas izveidošanas iespējai.

Un tā šī gada 28. aprīlī jau notika šī fonda dibināšanas sapulce, kuŗā PSRS Kultūras fonda republikāniskās nodaļas organizācijas komitejas priekšsēdētājs, Latvijas Ministru padomes priekšsēdētāja vietnieks L. Bartkēvičs (kuŗam no latvietības nav tikpat kā ne ,,smakas'') nolasīja referātu par fonda uzdevumiem un mērķiem. Pēc tam runāja rinda Latvijas kultūras darbinieku, visi uzsvērdami, ka šis fonds radīts, lai ,,tālāk uzplauktu daudznacionālā padomju kultūra''. Jaunajai organizācijai esot jāveicina kultūru savstarpējā bagātināšanās, internacionālisma principu (tā tad pārkrievināšanas, VH) nostiprināšana padomju (ne jau latviešu! VH) sabiedrības garīgajā dzīvē.

Dibināšanas konferencē ievēlēja arī PSRS Kultūras fonda Latvijas nodaļas valdi un revīzijas komisiju. Tā tad pārkārtošanās arī kultūras laukā iet savu ceļu...

Par Latvijas nodaļas priekšsēdētāju ievēlēja Latvijas Tautas dzejnieku Imantu Ziedoni.

Pēdējais pazīstams ar savu dzejošanu un runāšanu par latviešu lietām, bieži runā un raksta par mūsu kultūras izcilākiem jautājumiem un zināmā trimdas sabiedrībā, sevišķi jaunajā paaudzē, te arī bieži ciemodamies, ir kļuvis tā kā pielūdzams elks.

Bet tā tas nav dzimtenē. Tur viņu pazīst kā bezkompromisa cīnītāju komūnisma labā, ar ,,vāju mugurkaulu'' un pārāk biežu locīšanos savas partijas priekšā... Kultūras darbinieki dzimtenē par šo izvēli nav pārāk sajūsminăti, jo Ziedoņa nekautrīgā nostājā pārkrievotāju pusē sola vājas izredzes latviešu kultūras vērtību saglabāšanas un nākotnes labā...

Vēl viens pārkārtošanās upuris

14. maijā tika nomainīts Bauskas rajona partijas komitejas pirmais sekretārs J. Bonāts, pret kuŗa birokratismu jau ilgāku laiku tika celti pārmetumi, atrodot arī citas vainas viņa ilggadīgajā partijas amatā. Viņa vietā izraudzīja A. Kauliņu, līdzšinējo partijas CK organizātoriskā darba nodaļas inspektoru, tā tad Rīgas uzticības personu.

Nav arī šaubu, ka Pugo Stingrā roka tuvākā nākotnē vēl atradīs daudz ,,grēkāžu''...

(Turpinājums 14. lp.)

Vanagu Kārlis

Karstā vasara

Kad lasām vēstis, ka nebrīvības važās iekaltie latvieši, pārvarējuši čekas terora bailes, 14. jūnijā Rīgā pie Brīvības pieminekļa saukuši: ,,Latvija! Latvija!'', sirdspriekā ietrīsas Ulža Gravas pārliecinošais mudinājums trimdai 1984. g. pie Dzelzs aizkara Dūderštadtē: ,,Brīvība nāk! Ticēt tai sāc!'' Iedrīkstēšanās Rīgā uzkurināja ticības liesmiņu arī trimdas Neticīgajiem Tomiem!

Vai tiem paprāvajiem trimdas centriem, kas Tautas sēru dienā kavējās amerikāņu vidē demonstrēt, atgādinot komūnistu varmācības un nelietības, bet samierinājās ar formāliem piemiņas brīžiem tikai pašu pagalmos, nevajadzētu tēvzemē apspiestās, bet izdarīgās tautas priekšā tā kā drusku nokaunēties?

* * *

Pirmais brīdinājuma šāviens jau atskanēja Cīņas 6. jūnija draudu zalvē: ,,Reakcionāro pretpadomju latviešu emigrantu darbība ar savu iejaukšanos padomju iekšējā dzīvē mēģina *vājināt padomju varu* un sociālistisko iekārtu un musina Latvijas latviešu jauniešus! Tas izsauks pretdarbību!'' Tas ir liels gandarījums ,,reakcionāro, pretkomūnistisko trimdinieku'' visai mērenai darbošanai, ja tā spējusi satrūcināt maskaviešu tirannu dibeņlaižus, kas jau jūt un redz padomju dzelzs dūres varas un Maskavas iekārtas grīļošanos! Neapmierinātība rūgst! Zemdegā pretestība kvēlo! Čekistu apslāpētās balsis ,,Latvija! Latvija!'' jau skaļumā izlaužas uz āru kā zvērests ,,Tēvzemei un Brīvībai''! Pienāks diena, kad tās apspiedējus smagi tiesās!

* * *

Vai pamanījāt, ka padomju TASS ziņoja, ka komūnistiem no ASV izdotais ,,kara noziedznieks'' igaunis K. Linass ,,negaidīti nomiris'' Ļeņingradā; maskavieši vainu uzvēla ASV, jo tā 28 gadus devusi igaunim pajumti, visu laiku vilcinājusi viņa izdošanu padomju taisnajai tiesai un nu tas nomiris nesodīts! Arī Kanadas žīdi, kad tie skubināja valdību pasteidzināt likumus par ,,kara noziedznieku'' tiesāšanu, pauda gvaltes, ka lietu novilcinot, daudzi varot ,,mierīgi nomirt'', palikdami nesodīti. Bet kā tad ir ar bībeliskajām elles mocībām, kas taču ir daudz briesmīgāks sods, salīdzinot ar mūža ieslodzījumu aiz restēm, ar visām rietumu liberālās cietumsistēmas iztikšanām?

* * *

ASV nule spilgti 4. jūlijā nosvinēja Neatkarības svētkus. Reti kāds zina, ka pēc kārtas otrs ASV prezidents Džons Ādams ieskatīja, ka ne 4., bet gan 2. jūlijs esot īstā Neatkarības svinību diena, jo 2. jūlijā tikusi pieņemta Ričarda Lī (Lee) svarīgā deklarācija, ka ,,šīs apvienotās kolonijas ir un paliek brīvas un neatkarīgas valstis''. Rezolūcijas pieņemšana ievadīja ASV neatkarību. To pieminam, lai atgādinātu, ka vēsturiskajā patiesībā arī Latvijas valsts neatkarību nodeklarēja 1917. g. 19. nov. (pēc vecā stila) Valkā, Pagaidu Nacionālā Padome, 1918.g. 18. novembrī tā tika tikai atkārtota vienotā publiskā aktā. Kad pirms 30 gadiem es par to rakstīju presē, mani apsauca, un tikai krietni vēlāk jaunajos vēsturiskos apskatos tas tika apstiprināts. Tāpat kā amerikāņu vairums neko nezina par 2. jūlija nozīmīgumu, arī mūsējiem visai niecīgas zināšanas par suverēnās Latvijas valsts pasludināšanu Valkā. Kam tad nu putrot, lai paliek kā ieviesies!

* * *

Kaut nu mūsējie aptvertu, ka baltiešiem ASV laikus jāsāk rosīties, lai organizēti un aktīvi paceltu Baltijas valstu likteņus 1988.g. valsts vēlēšanu kampaņā. Laika nav daudz, lai kopīgi vienotos par stratēģiju, noorganizētu baltiešu aktīvistu grupas pa pavalstīm un apgabaliem, jo vismaz 17 pavalstīs priekšvēlēšanas notiks jau martā. Baltiešu centriem jāvienojas par aptaujas vēstulēm, kādas mums jau 1988.g. sākumā vajadzētu piesūtīt pa pavalstīm ikvienam augsto amatu tīkotājam ar lūgumu pirms vēlēšanām nodeklarēt savus ieskatus Baltijas valstu neatkarības jautājumā. Atbildes jāsakopo un jāpublicē. Vēlēšanu laiks ir vienīgais, kad mūs uzklausa un vēlas izpatikt! Krievi, laukā no Baltijas!

* * *

E. Ševardnadze (,,še-var-nagus-nomaukt'') Kabulā pavisam skaidri izskaidroja, kālab padomju armija atrodas un kaujas Afganistānā: ,,Ja ienaidnieks aizdedzina kaimiņa māju un kaimiņš sauc palīgā, tāda taču arī jāsniedz! To PS arī darīja!'' Kad Latvijas valdība 1939. gadā atļāva maskaviešiem iekārtot savā zemē sarkanarmijas garnizonus, arī tas taču notika vienīgi, lai uz vietas būtu reāla palīdzība ,,Latvijas neatkarības nodrošināšanai!'' Klāra Volga, domāšanā...

* * *

Vai saucēja balss tuksnesī? ,,Tāpat kā neatkarīgās Latvijas diplomātiskie pārstāvji ārvalstīs pārstāv Latvijas demokratisko iekārtu, tā arī mūsu brīvības laika politiskās partijas uztur kontinuitāti neatkarīgās Latvijas politiskai sistēmai! Politisko partiju izslēgšana no trimdas politiskā darba ir pret Latvijas valsts satversmi!'' Tā to nodeklarējis prof. Dr. Jēkabs Ozols kā Latvijas Jaunsaimnieku un sīkgruntnieku partijas vadītājs Eiropā. Kaut gan nedz ASV, nedz Kanadā latviešu sīkgruntniekus un jaunsaimniekus nepamanu, tomēr apsveicami, ka bez ,,ģenerāļa'' Brūnīša latviešu ,,proletāriāta partijas'' vēl kādi citi politikāņi prasa ,,satversmīgas tiesības'' trimdā reprezentēt Latvijas tautu. Prieks, kur tu rodies!

Zīmīgi, kā īstenojot ,,perestroiku'' pēc Gorbačova receptes, okupētajā tēvzemē lauku produktu tirgus iedzīvināšanai tagad radīsies ir sīkgruntnieki, ir jaunsaimnieki. Kad Latvija būs brīva, trimdas partijas līderiem tur tad būs daudz balsotāju! Vājākas izredzes zemsaviešiem, jo Latvijā budžu un pelēko baronu vairs nevaid, tālab arī trimdā zemnieksavienībnieki savai partijai nekādas satversmīgas tiesības trimdas politiskā vadībā neprasa.

* * *

Klausa Bārbī (Barbie) tiesas procesā Lionā, Francijā (par pretestībnieku un žīdu sūtīšanu uz naci nāves kambariem tiesa Bārbī sodīja ar mūža ieslodzījumu) pavīdēja divi zīmīgi epizodi: (1) aizstāvis adv. Verges daudz laika veltīja faktiem par maršala Petēna Viši valdības sadarbību ar vācu okupācijas varu. Šie kolaboranti esot nosēdināmi uz apsūdzēto sola blakus Bārbī. (Kā ar Ulmaņa valdības 1939. g. sadarbību ar maskaviešiem par Latvijas zemes ,,iznomāšanu'' uz 10 gadiem krievu karaspēka garnizoniem, maskaviešu leļļu valdības apstiprināšanu, tāpat kā ar Pašpārvaldes sadarbību ar vācu okupantiem?) (2) adv. Bouaite salīdzināja vācu kara laika noziegumus ar ASV karaspēka nežēlīgajām izdarībām Vietnamā un Izraēlas brutālitāti Lebanonā, minot tos kā spilgtus piemērus nesodītiem noziegumiem pret cilvēcību. Tas, ka kremlieši jau 8 gadus nesodīti vareni slepkavo Afganistānā, gan netika pieminēts. Bārbī aizstāvēšanās bija: ,,Es izpildīju tikai pavēles...'' Jāpiemetina, ka franči pēc kara kā kolaborantus ar ienaidnieku tiesāja ap 200.000 savējos, bet franču SS-vienību leģionāriem, kas vācu pusē cīnījās austrumu frontē, deva iespēju sevi rehabilitēt, brīvprātīgi iesaistoties Indoķīnas karā, kurā ienaidnieki bija tie paši komūnisti!

* * *

LELBA ģenerālsinodei oktobrī būs vai nu jāpieņem jebšu ,,jāneitrālizē'' Baznīcas virsvaldes atzinums Klīvlandes saietā, ka mūsu trimdas luterāņu baznīcām vairāk jāiesaistās nacionālpolītiskajā darbā par brīvības atgūšanu Latvijai. Bez Kristus mācības sludināšanas trimdas baznīcai jāpilda arī profētiskā sūtība: palīdzēt latviešu tautai! — ,,Aizdegties var tikai no uguns, ne no jāņtārpiņa spīdēšanas! Dieva zaimošana ir tāda veida dievkalpojumi, kur dievlūdzējiem jāžāvājas!'' (prof. Dr. E. Grīslis ,,Uz ērgļa spārniem'', 219. lp.). — Kad apnicīgi ilgi lasām un dzirdam skandalozās ziņas par ,,televīzijas evaņģelistu'' nemorālām un nosodāmām izdarībām, rodas jautājums, vai tad tie dažāda veida un apjoma televīzijas raidījumu PTL (Paslauksim Tos Lētticīgos) evaņģelistu spredīķi, kas neticami ienes miljonus, tiešām palīdz ticīgajiem kristiešiem, jebšu pēdējie kļuvuši par slinkiem svētdienās apmeklēt savu draudžu dievkalpojumus?

Kādā sabiedriskās domas aptaujā 65 proc. teicās klausoties PTL, bet tikai 10 proc. rēgulāri sūtot ziedojumus. No naudas sūtītājiem tikai 10 proc. domā, ka PTL evaņģelisti aizrautīgi kalpo Dievam, bet vairākums, ka tas ir ,,business'' — nodrošināt sev ērtu dzīvi un pilnu naudas maku... Kristus bija nabags. Sevi netaupīdams, Viņš darīja visu neiespējamā paveikšanai, lai ļaudis mīlētu viens otru! Ja Viņš šodien atnāktu mūsu vidū, viņam bargi būtu jāpadzen visi tie guru-spredīķotāji, kas, Viņa vārdu nelietīgi valkājot, pret naudu apsola veselību un labklājību! Tā ir religijas pulgošana, kas drupina evaņģelizācijas darbu!

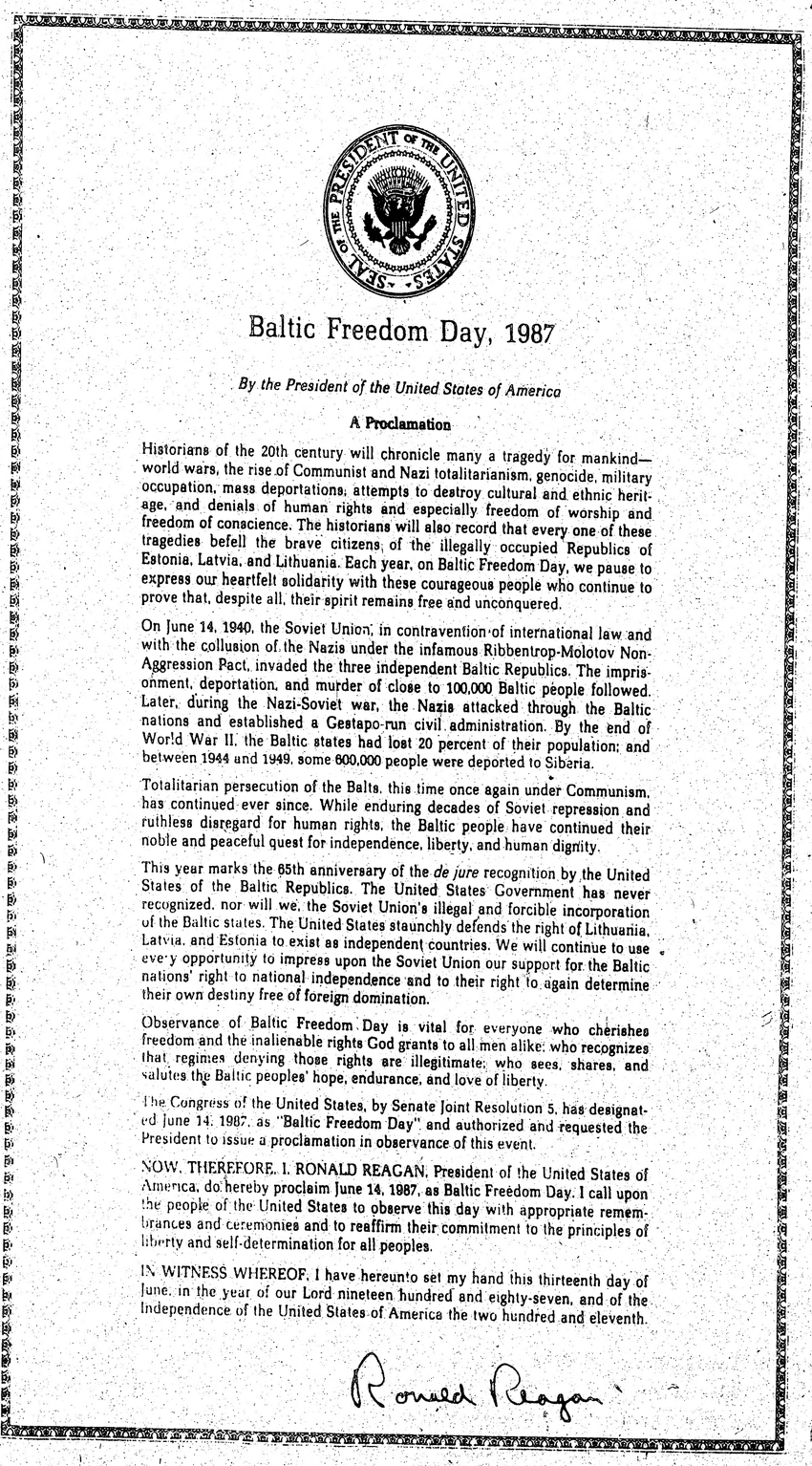

Baltic Freedom Day, 1987

By the President of the United States of America

A Proclamation

Historians of the 20th century will chronicle many a tragedy for mankind—world wars, the rise of Communist and Nazi totalitarianism, genocide, military occupation, mass deportations, attempts to destroy cultural and ethnic heritage, and denials of human rights and especially freedom of worship and freedom of conscience. The historians will also record that every one of these tragedies befell the brave citizens of the illegally occupied Republics of Estonia, Latvia, and Lithuania. Each year, on Baltic Freedom Day, we pause to express our heartfelt solidarity with these courageous people who continue to prove that, despite all, their spirit remains free and unconquered.

On June 14, 1940, the Soviet Union, in contravention of international law and with the collusion of the Nazis under the infamous Ribbentrop-Molotov Non-Aggression Pact, invaded the three independent Baltic Republics. The imprisonment, deportation, and murder of close to 100,000 Baltic people followed. Later, during the Nazi-Soviet war, the Nazis attacked through the Baltic nations and established a Gestapo-run civil administration. By the end of World War II, the Baltic states had lost 20 percent of their population; and between 1944 and 1949, some 600,000 people were deported to Siberia.

Totalitarian persecution of the Balts, this time once again under Communism, has continued ever since. While enduring decades of Soviet repression and ruthless disregard for human rights, the Baltic people have continued their noble and peaceful quest for independence, liberty, and human dignity.

This year marks the 65th anniversary of the *de jure* recognition by the United States of the Baltic Republics. The United States Government has never recognized, nor will we, the Soviet Union's illegal and forcible incorporation of the Baltic states. The United States staunchly defends the right of Lithuania, Latvia, and Estonia to exist as independent countries. We will continue to use every opportunity to impress upon the Soviet Union our support for the Baltic nations' right to national independence and to their right to again determine their own destiny free of foreign domination.

Observance of Baltic Freedom Day is vital for everyone who cherishes freedom and the inalienable rights God grants to all men alike; who recognizes that regimes denying those rights are illegitimate; who sees, shares, and salutes the Baltic peoples' hope, endurance, and love of liberty.

The Congress of the United States, by Senate Joint Resolution 5, has designated June 14, 1987, as "Baltic Freedom Day" and authorized and requested the President to issue a proclamation in observance of this event.

NOW, THEREFORE, I, RONALD REAGAN, President of the United States of America, do hereby proclaim June 14, 1987, as Baltic Freedom Day. I call upon the people of the United States to observe this day with appropriate remembrances and ceremonies and to reaffirm their commitment to the principles of liberty and self-determination for all peoples.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand this thirteenth day of June, in the year of our Lord nineteen hundred and eighty-seven, and of the Independence of the United States of America the two hundred and eleventh.

Ronald Reagan

N.Š. Zemgals

Novakares saulē

Stāsts

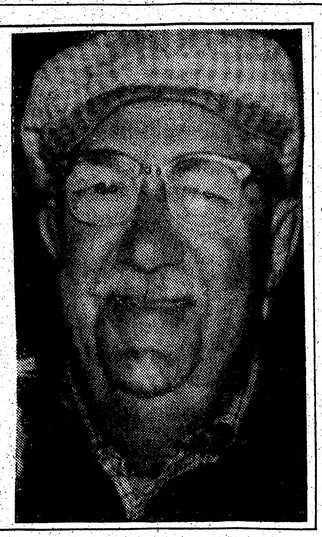

(Turpinājums)

Ieejot Codes pagastā, Andrejs jau domās saskatīja Bauskas baznīcas balto torni, vēl skatu tālāk, un tad varēja vērot vecās pils vareno torni. Andrejs domās pārlēca uz Salātu ielu, pa to ejot varēja sasniegt ģimnazijas parku un vidū saskatīt pašu ēku. Vēl vajadzēja pasteidzināt soļus, un tad viņus sagaidīs viņa mīļā māte. Tēvs bija miris tajā laikā, kad Andrejs bija gulējis Maskavas slimnīcā.

Māte Līna, prieka asaras raudādama, sagaidīja savu vienīgo bērnu pie mājas sētiņas vārtiņiem. Bez vārdiem māte skūpstīja un glaudīja savu pirmdzimto, bet pēc mirkļa ar jautājošu skatu raudzījās mazajā zēnā: ,,Re, māmulīt, atvedu tev mazdēlu Mārtiņu!'' Smaidīdams Andrejs stādīja mātei priekšā samulsušo zēnu. Māte paskatījās dēlā un tad, izstiepusi rokas pretī mazajam, viņa smaidīdama viņu uzrunāja: ,,Kur tad paliek buča vecmāmiņai?'' Līna pietupusies aicināja zēnu pie sevis. Tas bija īstas abpusējas mīlestības sākums, pat mātes suns Reksis, asti vicinādams, apsveica abus atnācējus un, draudzību rādīdams, ar siltu mēli nolaizīja Mārtiņam sasarkušo vaigu. Vēl līdz agrai rīta stundai Andrejs nebija paspējis mātei izstāstīt savas gaitas strēlnieku rindās un par dzīvi svešā aukstā Maskavā.

Laižoties miegā, Līna domās pateicās Dievam par to, ka ar viņa gādību viņas dēls bija pārnācis mājā. Domās viņa saskatīja savu mirušo vīru Ģedertu, kas mīlēja skumjos brīžos dziedāt strēlnieku dziesmu: ,,Tēvs un māte, ka jūs zinātu, kā guldīja jūsu dēliņu. Tad jūs as'ras noslaucītu klusi nemocītu savas sirsniņas.'' Ģedertu ar pienācīgu godu apglabāja Ķīķera kalna kapsētā. Tagad viņai par prieku dēls varēs turpināt tēva uzsākto darbu mazajā saimniecībā. Mazā saimniecība gaidīja kopēju.

Katrīna Čaika pēc apprecēšanās tagad nesa vārdu Nelson, bet kad bija jāatstāj dzimtā zeme, viņa asarām acīs šķīrās no iemīļotās Maskavas. Tā 1921. gada ziemā Katrīna Nelson ar meitu Ludmilu ieradās savā jaunajā dzīves vietā, svešā tālā Anglijā. Džēms bija labs vīrs, kā arī iecietīgs un mīļš audžutēvs temperamentīgajai Ludmilai. Lēni un saudzīgi viņš uzmanīgi ievadīja Katrīnu jaunajā dzīvē. To visu viņš darīja ar tēviškīgu gādību, jo viņš bija turpat 15 gadus vecāks par savu skaisto sievu Katrīnu.

Džēma vecāki uzņēma vedeklu ar laipnu uzmanību. Viņi apsveica silti arī vedeklas meitiņu, visu to viņi darīja ar klusu mīlestību, jo zināja, ka tuvā nākotnē vedekla dāvās viņiem mazbērnu. Jaunu dzīvi uzsāka arī Ludmila svešā skolā, svešā vidē, bet ātri viņai radās jauni draugi, jauni iespaidi. Par to viņai bija jāsaka paldies Džēmam. Māte jau Maskavā bija ar Džēma palīdzību mācījusies pati un arī mācījusi Ludmilai angļu valodu.

1921. gadā, skaistā pavasaŗa dienā marta beigās Katrīna dāvāja vīram meitiņu Annu, nosauktu Džēma mātes vārdā.Katrīna un Džēms bija abi tumšmataini, bet mazā Anna bija blonda ar lielām zilām acīm. Džēms skatījās savā pirmdzimtajā un jokodamies ķircināja Katrīnu — Anna būs atdzimusi viņa vecvecmātē, kuŗa nākusi no Baltijas un bijusi blonda. Īsto patiesību zināja bērna māte un lielais Likteņa lēmējs. Pat īstais tēvs nezināja, ka viņam tālajā Anglijā bija dzimusi meitiņa. Blondajai meitenei Katrīna deva vēl otru vārdu — Andreja, it kā godinādama kādu savu vecvectanti. Katrīnai bija labs vīrs, bija arī laba pārtikusi dzīve, lai neteiktu bagāta. Bet kaut kur sirds dziļumos viņa kādreiz jautāja, vai viņa ar šo dzīvi nav kaut ko zaudējusi. Daudzreiz, miegu gaidot, viņa atcerējās blondo latvieti Andreju. Vai viņa bija iemainījusi nodrošinātu dzīvi pret mīlestību, kas sāka augt starp viņu un Andreju?

Pašreiz Katrīna nevarēja dot patiesu atbildi.

1927. gadā jaunā Latvijas valsts asarām acīs izvadīja mūža dusā savu pirmo valsts prezidentu. Mārtiņš tajā laikā bija pārkāpis 12. gada slieksni. Tanī dienā, pārnācis mājā no skolas, viņš ar pilnu muti stāstīja vecaimātei par svinīgo aktu skolā, pieminot un godinot mirušo prezidentu. Daudzas vasaras Andrejs strādāja uz būvēm — tajā laikā jaunā valsts sparīgi atjaunoja kaŗa laikā izpostīto dzīvi. Brīvajā laikā, pieņemot klāt arī svētdienas, Andrejs iekārtoja lecekti un kūtiņas galā uzbūvēja mazu siltumnīcu. Viņa mērķis bija kādu dienu būt par kungu pašam savā darbā. Andreja vēlēšanās bija audzināt stādus, puķes un dārzājus un no darba augļiem dzīvot pārtikušu dzīvi.

Aiz mājas, kur tēva stādītās egles aizsargāja zemes gabalu no ziemeļa vējiem, viņš pamazām sastādīja augļu kokus. Daži kociņi jau pēc pāris gadiem sāka ziedēt un nest augļus. Māte gan dažreiz neticībā purināja galvu pa dēla tālajiem un lielajiem nodomiem, bet dēla smagais darbs lēnām parādīja bagātus augļus. Savā sirdī Līna bieži vien pukojās uz dēlu, kāpēc viņš neņem sievu? Citādi viņa mīlēja dzīvi un ar prieku darīja mājas darbus. Andrejs nebija vientulības ceļa gājējs, viņš bija līdzdalībnieks pagasta saviesīgā biedrībā. Viņš dziedāja korī, un trīsdesmito gadu sākumā viņu ievēlēja pagasta padomē. Viņš priecīgi dzīvoja līdz jauniešu priekiem, bet kad jaunība devās vasarā uz zaļumballēm Bauskas pilsdārzā, tad Andrejs palika mājā. Andrejam bija vairākas tuvas un mīļas draudzenes, kuŗas viņu vedināja būt tuvākās attiecībās, bet kad pienāca laiks izšķirties — vai iet par sievu klibam vīram, daudzas siltās attieksmes lēnām pagaisa.

Andrejam patika vaļas brīžos uzrakstīt atmiņu stāstus par tiem laikiem, kad strēlnieki cīnījās par savu zemi. Vairāki viņa darbi parādījās žurnālā Strēlnieks, un dažreiz pat Bauskas Vēstnesis iespieda kādu viņa darbu. Andrejs rakstīja ar segvārdu Jāneika — strauta vārdu, kas pavasaŗos priecīgi burbuļoja netālu no Andreja mājām. Divreiz nedēļā viņš brauca uz tirgu Bauskā, tur pavasaŗos un vasarā varēja labi nopelnīt, pārdodot stādus un dārzājus. Viņš bija viens no tiem, kam ratos agrā vasarā bija pirmie tomāti, blakus tiem bija mātes sakultais sviests un raibaļas dotais piena krējums.

Vasarā daudzi puķu pircēji apmeklēja viņa rožu dārzu. Jau agrā pavasarī pircēji varēja nopirkt pirmos pavasaŗa ziedus, siltumnīcā izplaucētus. Liela daļa no pircējiem bija jaunieši. Labi, ka kalendārs katru dienu rādīja citu vārda dienu — ziedi sveicināja vārdus. Ar nožēlu Andrejs atzina, ka viņš nevar būt aizsargu rindās. Ar stāba ziņu viņš uzņēmās ieroču meistara amatu. Ar to viņš juta, ka kalpo savai zemei.

1934. gads daudz ko pārvērta valsts dzīvē. 15. maijs atnesa pārmaiņas visā tautas dzīvē. Visvairāk Andrejs priecājās, ka pārmaiņas neatnesa brāļu kaŗu. Viņam likās, ka latviešu tauta uzņēma tā kā spirgtāku gaitu patriotismā. Arī saimnieciskā dzīve tā kā atdzīvojās. Par tautas vienotību priecājās tauta no Kolkas raga līdz tālajai Indrai.

Tā paša gada jūlija mēnesī iesvētīja Andreja dēlu Mārtiņu, jo tajā vasarā Mārcis beidza Bauskā vidusskolu. Goda dienai tuvojoties, vecāmāte ar palīdzēm lielā steigā cepa un vārīja goda mielastam. To dienu Celma ģimene gribēja nosvinēt ar pienācīgu godu.

Iepriekšējā vakarā vecāmāte ar mazdēlu bija aizgājuši uz Ķīķera kapsētu, kur gulēja viņas vīrs un Andreja tēvs. Abi ar mīlestību apkopa Ģederta kapu un kā sveicienu no dēla Līna uz kapa nolika vāzi ar sarkanām rozēm.

Iesvētību svinībās Andreja pulka biedrs bijušais strēlnieks Kristaps Rudzis uzsauca laimes strēlnieka pēcnācējam, nākošam Latvijas armijas kaŗavīram. Rudenī Mārtiņš uzsāka studijas Latvijas universitātē. Tas viss prasīja jaunus izdevumus Andrejam, bet to viņš jau bija aptvēris kā papildināt ienākumus. Viņš sarunāja vēl ar trim citiem pagasta puišiem pavasarī novadīt vairākus plostus pa Mēmeli un tad tālāk pa Lielupi uz Jelgavu. Tā nebija Andreja pirmā reize, kad viņš ar ķeksi pelnīja naudu.

Likās, ka dzīve dzimtenē elpoja miera pilnu laiku. Darbi dzina darbus, cēlās skolas, cēlās sabiedriskās celtnes, pārticība valdīja katrā strādājošā dzīves vietā.

Ludmila Ivanovna Čaika, tagad Nelson, sekoja savas mātes pēdās. Pēc ģimnazijas beigšanas viņa iestājās konservātorijā nostādīt balsi un studēt dziedāšanas mākslu. Vecais Maskavas profesors Teodors Zaika ar atplestām rokām saņēma savas tautas jauno paaudzi. Viņš uzskatīja tos par laimīgiem cilvēkiem, kas bija tikuši laukā no revolūcijas nežēlīgiem žņaugiem.

Tajā pašā laikā mazā Anna bija beigusi pamatskolu. Džēms Nelsons vēl joprojām strādāja Ārlietu ministrijā un tikai retumis tika komandēts uz ārzemēm.

1936. gadā Mārtiņš Celms par prieku tēvam aizgāja kalpot savai dzimtenei. Savu obligāto laiku viņš nokalpoja 3. Jelgavas kājnieku pulkā. Ar centību viņš izgāja cauri jaunkareivju laikam un kā viens no pirmajiem beidza Instruktoru skolu. Neilgi pēc tam dižkareivi Celmu aizsūtīja uz Rīgu Virsnieku vietnieku kursos.

Andrejs ar visu savu klibo kāju pieņēma pamatstāju, sagaidot jauno seržantu autobusa piestātnē Bauskas tirgus laukumā. Ejot uz Kauliņa sētas iebrauktuvi, gadījās pa ceļam satikt citus kaŗavīrus, kas arī bija ieradušies atvaļinājumā savā dzimtajā pilsētā. Viņi braši sveiciņāja jauno seržantu. Andrejam taisni kutināja sirdi, visu to redzot. Viņš arī automatiski piemeta roku pie cepures, it kā palīdzēdams atņemt dēlam domātos sveicienus.

Pēc nokalpotā dienesta laika Mārtiņš sāka strādāt miltu rūpniecības sabiedrībā Dzirnavnieks un atsāka nenobeigtās studijas.

1940. gadā, kad baltieši dabūja savās zemēs kaimiņa uzspiestās bazes, Mārtiņš Celms dabūja Lienīti Purēnu par savu mūža draudzeni. Lienīte bija dzimusi un augusi Rīgas nomalē. Viņas vecākiem piederēja maza, labi iekārtota mājiņa netālu no Zasulauka vilciena piestātnes. Kad iepriekšējā gadā Mārtiņš bija atvedis savu meiteni uz tēva mājām, Lienīte sev par prieku piedzīvoja, ka viņu uzņēma ar neviltotu siltu mīlestību. Pat kustīgais kucēns Poķis ar savu tēvu Peksi saņēma Lienīti, astes vicinādami, mājas pagalmā. Pēc kāzām jaunais pāris savu pirmo mītni iekārtoja Grobiņas ielā, netālu no Arkādijas dārza, laba svilpiena attālumā no Torņakalna stacijas.

,,Tā zeme ir mūsu, tās pilsētas mūsu'' — dziedāja latvieši, lai gan pāri visai Eiropai sāka plaiksnīties kaŗa zibeņi. Brīvības saule pazuda latviešiem, kad kaimiņu armijas tanki pārnāca Latvijas robežai. Jauna nospiesta dzīve sākās visām trim brīvību mīlošām Baltijas valstiņām. Kaŗš ne tikai pārņēma visu Eiropu, tas pārsviedās arī uz tālo Āziju un Afriku. Kaŗš kā saviļņota jūra savos posta viļņos ierāva arī lielo vareno Ameriku. Kaŗa pērkons strauji pārgāja pāri latviešu zemītei, nenodarot katastrofālu postu, bet pēc gadiem nāca atplūdi. Kaŗa posts atkal tuvojās latviešu zemītei.

'43. gada pavasarī Mārtiņš Celms ar citiem latviešu vīriem tikai ieskaitīts svešās armijas rindās. Andrejs savā prātā bija nolēmis nekad neatstāt dzimto pagastu, lai arī kādi laiki nāktu. Viņš jau sen bija iegādājies kapa vietu Ķīķera kalna kapos, netālu no tēva atdusas vietas. Labos nodomus cilvēkiem izputina citāda, likteņa izvēlēta gaita. Andreju Celmu paņēma cilvēku medībās Rīgā. Kopā ar citiem latviešu vīriem un ātrā steigā viņu nosūtīja uz Prūsiju būvēt nocietinājumus pret uzbrūkošo sarkano armiju.

Ceraukstes ceļa malā labi iekoptā mājiņā palika vientuļa atstāta raudoša māte. Par dēla aizvešanu viņa dabūja zināt no mazdēla sieviņas Lienītes. Klusas lūgšanas cēlās pretī apmākušām debesīm. Mātes sirds aizlūdza Dievu par savu vienīgo bērnu.

Kopā ar citiem būvpulka dalībniekiem Andrejs pārstaigāja visai Vācijai un beigās kā civīlais bēglis sagaidīja kaŗa beigas netālu no čechu robežām, Veidenes pilsētā, Bavārijas pavalstī. Pēc dažām dienām kopā ar kādu citu latviešu ģimeni tas iekārtojās mazā nometnē Švarhofenā, kuŗas iemītnieki visi bija latvieši.

Prūsijā Andrejs jau no pirmajām dienām bija sarakstījies ar Mārtiņu, kas cīnījās 19. divīzijā Kurzemē. No Mārtiņa vēstulēm viņš dabūja zināt, ka Lienīte ar vecākiem bija izceļojusi uz Vāciju. 45. gada maijā Vācija parakstīja beznoteikumu kapitulāciju, tā izbeidzot sapni par tūkstošgadīgo vācu valstību.

Tūkstošiem dažādu tautību bēgļi, kuŗi negribēja atgriezties svešam režīmam pakļautajā dzimtenē, tagad plūda uz amerikāņu zonu.

(Nobeigums nāk. n-rā)

Dr. A. Melliņš

Kapitālsociālisma auglis

Kad mēs ieradāmies Austrālijā pirms 40 gadiem, mēs teicām, ka esam atraduši labu zemi, kur pavadīt trimdas gadus. Augstākās kvalitātes dzelzs rūda. melnās un brūnās ogles, zelts, sudrabs, cinks, kapars, mangāns, alva un citas bagātības, kuŗas papildina auglīga vulkāniska zeme ar jau izkoptu un nostiprinātu vilnas un kviešu rūpniecību — tāda bija Austrālijas saimniecības baze. Uz šiem pamatiem mēs cēlām savu labklājību. Ieradies ar trim mazgadīgiem bērniem, bez graša kabatā, es esmu tagad pensionārs ar nomaksātu mājiņu, trim bērniem ar universitātes izglītību un pāris dolariem bankā bēŗu naudas. Tāda ir mana personiskā bilance, ko varētu uzskatīt par caurmēra Austrālijas strādnieka bilanci, jo es nekad nepelnīju tik augstu algu kā būvstrādnieks vai ostas strādnieks.

Ko es redzēju šinīs gados savā apkārtnē? — uzplaukstošu rūpniecību, arvien pieaugošu dzīves standartu, lētu kreditu ar apm. 5% interesēm gadā, stabilas cenas un valsts saimniecību bez parādiem (šodien mēs un mūsu bērni maksā 8 biljonus gadā vienīgi par parādu interesēm!). Pie tam mēs nepazinām bezdarbu, nedz arī dzirdējām par plaši izplatītu nabadzības postu. Tos es saucu par ,,Menzīša laikiem''. (Manzie — tā laika Austrālijas ministru prezidents).

Un tad valsts saimniecību pārņēma savās mesiāniskās rokās Vitlama (Whittlam) Strādnieku partija. Valdnieki gan paši strādnieki nebija, jo tradicionāli sociālistu vadoņi ir buržuaziskas izcelsmes: Kārlis Markss advokāta dēls, Engels lielrūpnieks, Ļeņins Valsts padomnieka dēls, Rainis muižas rentnieka dēls, Stučka pusmuižas īpašnieka dēls u.t.t. Mums Latvijā bija tikai viens tīrasiņu proletārietis — Veckalns.

Kad aristokratiskais Gofs Vitlams un viņa vietnieks tautsaimniecības doktors un finanču ministrs Džims Kērns (Cairn) lika pamatus sociālistiskai labklājībai, ad divu gadu laikā no Menzīša laika labklājības palika pāri tikai atmiņas. Mēs vēl šodien dzīvojam šinīs atmiņā.

Augsti mācītie sociālisti nekavējoties visu vainu par neveiksmi uzvēla buržuaziskiem priekštečiem, tāpat kā Ļeņins visas savas kļūdas, nemākulību un sociālistiskā varmācīgās sistēmas sekas iedēvēja caram Nikolajam. Šai pašā reizē es gribu norādīt mūsu sociālistiem, ka sociālistiskā kopīgā cūka vēl arvien (pēc 70 g. intensīvas barošanas) nav pieņēmusies svarā nevienā sociālistu zemē.

Tagad sociālisti mēģina izlabot savu neracionālo sistēmu, meklējot pēc ,,nevainīgiem'' kapitālistu ražošanas sistēmas instrumentiem, piemēram, ražības pacelšanai piedāvā augstāku ienākumu (algu), atļauj zemniekiem turēt ,,privātu'' govi, cūku un vistu uz ,,privāta'' pushektāra, un pārdot savus ražojumus ,,melnā'' tirgū vai arī gatavot kurpes vai drēbes ,,privāti'' un pārdot. Tamlīdzīgi saimniecības ražības pacelšanas paņēmieni nav vis domāti komūnisma sagraušanai, bet tā nostiprināšanai. Ļeņins ar šo paņēmienu izglāba komūnismu 1920-tajos gados. Rietumu tautsaimnieki to sauc par atgriešanos pie kapitālisma!!!

Arī Austrālijas saimniecība tagad ir nonākusi smagā krizes stāvoklī. Kā jau minēju, sabrukums sākās ar Vitlama lejputrijas laiku. Šodien saimniecības stāvokli raksturo milzīgs bezdarbs, nenormāli augsts inflācijas līmenis, augstas kredita intereses — (apm. 20%), bīstami negātīva ārējās tirdzniecības bilance, milzīgi ārējo aizdevumu parādi — 1000 bilj.!) un līdz bankrotam nonākusi lauksaimniecība. Bet vistrāģiskāk apgaismo sociālistu saimniecību tas, ka nabadzība klauvē pie austrāliešu nama durvīm. Strādniekam un vispār cilvēkam ar vidēju ienākumu jāizdod par mājas aizdevumu ceturtā daļa no ienākuma!

Dzīves standarta krišanās ir smaga apsūdzība sociālistiskās valdības saimnieciskai politikai. Pēc Melburnas universitātes Saimnieciskās un sociālās pētniecības institūta datiem, austrāliešu tauta ir nonākusi nepiedzīvotā trūkumā, pat nabadzībā! Malvernas pilsētas, kur es dzīvoju, valdes publicētie skaitļi liecina, ka šinī Melburnas rajonā 34% no iedzīvotājiem dzīvo uz trūkuma robežas, pie kam 14% zem nabadzības robežas un 20% tikko to pārsniedz!

Vissmagāk cieš vecie ļaudis, pensionāri, invalidi, jaunieši vieninieki un vienvecāka ģimenes. Strādnieku valdība jau paziņoja, ka viņiem turpmāk būs jāsavelk josta vēl ciešāk. Tas atgādina pazīstamo sociālistu saukti: ,,Kas nestrādā, tam nebūs ēst''. Es to nepieminu ar ironiju, jo Pad. savienībā, Polijā, Dienvidslavijā un visās pārējās sociālistu zemēs veco ļaužu un pensionāru dzīves standarts ir zemākais pasaulē. Kapitālistu zemēs, piemēram Vācijā, pat sieva saņem atraitnes pensiju 60% no nelaika vīra pensijas, pie kam vīra pensija ir 85% no pēdējās algas.

Strādnieki cīnās par augstāku algu — tāpat kā uzņēmēji par lielāku peļņu. Un tas ir labi. Bez apvienošanās arodbiedrībās strādnieki vēl šodien strādātu 12 stundas dienā un būtu vienkārši prece ,,darba tirgū''.

Labi atalgots strādnieks (arī zemnieks ir strādnieks) ir tautas labklājības pamats. Kamēr šie abi ražošanas elementi nenāks pie atziņas, ka harmonija un taisnīga tautas ienākuma sadale nes abiem svētību, tikmēr Marksa kalpiem arvien būs iemesls aicināt uz pasaules revolūciju. Austrālijā strādnieku valdības laikā ir notikušas zīmīgas pārmaiņas. Ministru prezidents Hoks (Hawke) pavēra durvis ārzemju kapitālam, un finanču ministrs Kītings (Keating) devās uz ASV un saņēma Valstrīta pagodinājumu kā ,,labākais finanču ministrs pasaulē.

Drīz Austrālijā parādījās Rotšilda banķieŗu nams, Chase Manhattan banka, kuŗā ietelp Morgentaua, Kuhn & Loeb un Rotšildu un Morganu intereses un vairākas finanču sabiedrības t.s. ,,Merchant Banks'', kuŗas galvenokārt darbojas kā finansētājas, nevis parasto banku operāciju nozarē. Bez šīm bankām atvēra nodaļas arī citas mazāka kalibra naudas iestādes, kuŗas ienesa Austrālijas saimniecībā jaunas asinis. Ministru prezidents Hoks pats bija Austrālijas Rezerves bankas vadībā un tādā kārtā viņam bija izdevība virzīt mūsu saimniecības kuģi starptautiskos ūdeņos.

Tagad Rezerves bankas direktors ir viņa tuvs draugs Abeles. Viņš nav latvietis, bet, tāpat kā mēs, ieradās Austrālijā kā bēglis no Ungārijas. Vaiga sviedros strādājot, viņš sasniedza lielu turību, kļuva par vadoša gaisa satiksmes uzņēmuma Quantas un Austrālijas Rezerves bankas direktoru.

Pretēji Gofa Vitlama finanču ministram Džimam Kērnam, kas meklēja atbalstu Maskavā no Maskavas Ārējās Tirdzniecības bankas, Kītinga rest. Hoka simpatijas bija valstsvīra pusē.

Austrālijā sākās saimniecisku pārmaiņu periods, kuŗu apzīmē par ,,takeover'' periodu. Tas nenozīmē neko citu kā saimnieciskas varas koncentrēšanos. Austrāliju uzskatīja par izdevīgu tirgu kapitāla ieguldīšanai. Bijušais Anglijas finanču ministrs Denis Hilijs parlamentā ziņoja, ka pasaules finanču tirgū glabājoties apmēram A$74,000 biljonu! spekulātīva kapitāla, kas meklējot profitālu novietošanos, kas ir 25 reizes vairāk nekā vajadzīgs pasaules tirdzniecības finansēšanai. Austrālija ir gards un mīksts kumoss.

Ko nozīmē šāda ,,takeover''? Rupji sakot — tas ir, kad viens kontrahents tiks vaļā no liekiem dolariem, bet otrs tiks vaļā no īpašuma. Tautsaimnieki zina (bet labprāt nesaka), ka bankas taisa naudu uz kreditu, īpaši ASV, kur Federālās bankas polītiku vada privātas bankas.

ASV pret šādu privātu ,,naudas taisīšanas'' sistēmu ir pacēlušās balsis, bet tās noslēptas ,,brīvajā'' presē. Ļoti zīmīgs ir bijušā ASV finanču ministra M. Blumentāla komentārs šinī sakarībā: ,,The people running the major economies of the world don't know what they are doing''. Tad man prātā nāk Ļeņina slavenā tautsaimniecības mācība: ,,Valsts saimniecību var vadīt ikkuŗš pavārs.'' Ļeņinam taisnība: sociālisms arvien vēl pastāv jau 70 gadus bijušajā cara imperijā un arī Polijā, Dienvidslavijā un pat Etiopijā, Angolā, Afganistānā un Mozambikā.

Austrālija ir bagāta zeme, un nav liels brīnums, ka saimnieciskās dzīves vadībā ir parādījušās jaunas miljonāru sejas. Aplam, pavisam aplam tomēr būtu domāt, ka viņi ar saviem pāris miljoniem varētu nopirkt Broken Hill sabiedrību, Carlton United Breweries vai Kalgurlijas zelta raktuves. Aiz šiem miljonāriem stāv biljonāri. Aiz Džona Eliota (Elliott) stāv Chase Manhattan banka, kuŗa palīdzētu viņam pārņemt CUB (Carlton United Breweries). Rotšildu banku nams ir jau lielākā Austrālijas rūpniecības uzņēmuma Broken Hills sabiedrības līdzīpašnieks; Kalgurlijas zelta raktuves pieder latviešiem pazīstamajai Lazard Brothers bankai. Nav iespējams īsā rakstā minēt visus ,,takeover'' upuŗus, bet tādu ir jau dučiem. Pretēji saimniecības pamatprincipiem, iepludinātais kapitāls nekalpo jaunu ražošanas uzņēmumu dibināšanai, bet galvenokārt pastāvošo uzņēmumu pārņemšanai.

Austrālijas ārējo parādu interešu nomaksa vien gadā sasniegusi jau 12 biljonu dol.! — tas ir, ap 5—600 dol. uz iedzīvotāju, vai $1,500 uz ģimeni. Kapitālieguldījumu peļņa, protams, arī aizies uz ārzemēm.

Saimnieciskā vara ir jo cieši saistīta ar polītisko. Kā vienu, tā otru manipulē varas centri, nevis balsotāji, kuŗiem pieder tikai varas ilūzijas. Pašreizējā saimnieciskipolītiskā atmosfairā varam vērot rakstuŗīgu cīņu par varu. Jaunām vēlēšanām tuvojoties, iespaidīgas saimnieciskas aprindas ,,izbīdīja'' jauno finanču zvaigzni Eliotu, kas glābšot Austrāliju no radīta chaosa un bankrota. Viņam esot ne vien vadoņa īpašības, bet ,,saimnieka'' prasmīga roka.

Liekas, ka Eliots patiešām ir spējīgs vīrs. Vai viņš ir spējīgs valstsvīrs, par to var domas dalīties. Katrā ziņā viņam ir spēcīga aizmugure. Es jau minēju Morgentaua Rotšilda banku, kas virza viņa sekmīgos soļus saimnieciskās varas laukā. Melburnas laikraksts The Herald 5. maija numurā publicēja rakstu ,,The men and women behind the Elliott push''. Gala mērķis ir uzbīdīt viņu Austrālijas ministru prezidenta krēslā, jo valsts saimniecības vadīšanai esot vajadzīgs labs veikalnieks.

Prominents Eliota bīdītāju vidū ir Polijā dzimušais veikalnies — miljonārs R. Prats (Pratt), kas ar neatlaidību un grūtu darbu ticis pie turības. Kā otru Eliota ,,sponsoru'' Heralds min kādas iespaidīgas uzņēmēju grupas pārstāvi G.Samuelu. Kaut arī viņam daudz priekšrocību un spēju, tam ir arī opozicija liberāļu partijas aprindās, kas baidās pazaudēt neatkarību.

Min arī organizāciju ,,The 500 Club'' — saimniecības ,,kapteiņu'' klubu, kuŗa vadībā var sastapt jau minēto Polijas miljonāru Pratu un amerikāni G. Morgānu. Eliota ,,bīdītājos'' ir arī iespaidīgais žurnāls The Bulletin, kuŗu vada Mr. Lipsky, arī no Polijas. Tuvākās nedēļas rādīs, vai mistiskais ,,500 Klubs'' pārņems varu. Melburnas laikraksts The Herald citēja Anselma Rotšilda formulu: ,,Permit me to control money supply, and I do not care who makes the Laws''.

Vērojot Hoka saimniecisko polītiku, jāsaka, ka tā ir ļoti interesants fainomens ekonomiskās polītikas laukā. Šo pagriezienu es gribētu apzīmēt par internacionālo sociālkapitālismu. Vadības televīzijas stacijas ABC komentātors šo Strādnieku partijas jauno virzienu diezgan rupjā veidā komentēja: ,,The rich get richer, the poor get poorer''.

(Turpinājums 14. lp.)

Demonstranti pie Losandželosas pilsētas valdes nama pl. 4 no rīta 14. jūnijā.

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latviešu koncertapvienības 29. sezonas abonementu kartes var jau iegādāties pa pastu, rakstot Hertai Lejiņai, 20 Howard Dr., Willowdale, Ont., M2K 1K5, tālr. 225-9294; var saņemt arī pie pārējiem koncertapvienības valdes locekļiem. Informācijas skrejlapas neizsūtīs pa pastu, bet tās varēs saņemt visos latviešu sabiedriskajos centros un draudžu kancelejās. Koncertapvienības nākošās sezonas koncertus atklās ar Vācijas viešņas mecosoprāna Melitas Mičules koncertu ar pianisti Irisu Purenu pie klavierēm. Koncerts notiks 20. oktobrī, pl. 20:00 Jane Mallet teātrī, St. Lawrence mākslas centrā. Tur notiks arī pārējie trīs koncerti: 24. novembrī Birutas Aļļes čello koncerts, pie klavierēm Ule Šerbergs; 1988. gada 19. janvāŗa koncertu ievadīs pazīstamais latviešu kamermūzikas ansamblis bračista Artura Jansona vadībā: sezonas ceturtais un pēdējais koncerts 5. aprīlī, kad koncertēs baritons Pauls Berkolds no ASV ar pianistu Pēteri Zariņu.

● Austrālijas Saules jostas ansamblis Skaidrītes Dariusas un administrātora Jura Ruņģa vadībā, pirms savas globālās viesizrāžu uzveduma — Čāpiņu Jāņa precības — turnejas nobeiguma Minsteres dziesmu dienās, trīs izrādes sniedza Kanadā. Pirmās divas notika 18. un 19. jūlijā Toronto Seneka kolledžas Minklera auditorijā, pulcinot kopā 1800 apmeklētāju, bet pēdējā, 21. jūlijā Montrealā. Toronto izrāžu izkārtotājs bija Diždancis. Izrādes vērtējums jau bija sniegts Latvija Amerikā 4. jūlija numurā, Laumas Reinfeldes rakstā. Pēc izrādes ap 300 apmeklētāju pulcējās satikties ar Saules jostas ansambļa dalībniekiem Toronto Latviešu Centrā.

● Toronto latviešu pensionāru apvienība katru gadu vienu izbraukumu veltī saviem darbiniekiem, kas strādā visas apvienības labā. 15. jūlijā izbraukumā uz Sidrabeni šogad piedalījās ap 100 darbinieku no visām daudzajām apvienības sekcijām. Izbraukuma dalībnieki sapulcējās arī nometnes brīvdabas baznīcā, kur draudzes mācītāja J. Cālīša vadībā nodziedāja dažas garīgas dziesmas. Sidrabeņes saimniece Rasma Gaile ar palīdzēm bija klājušas ciemiņiem cienasta galdu, kuŗu apkalpoja bērnu vasaras nometnes dalībnieki. Par viesmīlīgo uzņemšanu sidrabeniešiem pateicās pensionāru apvienības valdes priekšsēdis R. Bērziņš. Nākošais apvienības izbraukums bija paredzēts 9. augustā uz Toronto Austrumu draudzes nometni Tālavu.

● Uz 90 aizvadītiem mūža gadiem 11. jūlijā Toronto atskatījās Latvijas laika pazīstamais valsts darbinieks inženieris Jānis Švanks, tagadējais Latviešu inženieŗu apvienības goda biedrs. Viņu lielajā goda dienā apsveica Toronto latviešu biedrības Inženieŗu un tehniķu kopas priekšnieks Rūdolfs Strazds un 8. Technisko zinātņu kongresa rīcības komitejas priekšsēja vietnieks un kopas sekretārs Edgars Broders, pasniedzot veltei arch. A. Teivana grāmatu Latvijas dzirnavas. Akademiskās vienības Austrums draugu grupa seniora J. Ozola vadībā sveica jubilāru ar kliņģeri. Gavilnieks saņēmis arī daudz rakstisku un telefonisku apsveikumu. Viņu sveikuši LIA priekšnieks inž. A. Palejs, vicepriekšsēdis un 8. Technisko zinātņu kongresa rīcības komitejas priekšsēdis inž. J. Auns, apvienības direktors rīkotājs inž. Nik. Zoldners, izdevuma Technikas Apskats galvenais redaktors inž. Aleksandrs Spūrmanis, Toronto latviešu biedrības valde un daudzi citi. Sv. Andreja draudzes darbinieku un mācītāja vārdā sveikusi Kira Kavaniņa.

Desmit pēdu gaŗu ziepju burbuli vasaras brīvlaikā uzbūra Laima Neimane Hamiltonā.

Foto J. Liģers

● Toronto mednieku un makšķernieku kluba gadskārtējās internās šaušanas sacīkstes kluba īpašumā Bērzainē 11. jūlijā risinājās vasaras tveicē, kādēļ arī dalībnieku skaits bija mazāks kā parasti. Šaušanā ar mazkalibra šauteni piedalījās 8 šāvēji. ,,A'' klasē uzvarēja Oskars Zvirgzdgrauds, no iespējamiem 600 punktiem iegūdams 556. Evalds Viškers, kas bija arī sacīkšu vadītājs, ieguva 528 un Laimons Ozols 509 punktus. ,,B'' klasē ar 462 punktiem pirmā vietā izvirzījās Laura Eglīte, otrā ar 453 Oskars Lepše un trešā ar 446 punktiem A. Aveniņš. Māla baložu šaušanā piedalījās 10 šāvēji. 16 jardu disciplīnā ,,A'' klasē no iespējamiem 50 baložiem pirmo vietu ar 48 baložiem izcīnīja Valentins Krauklis. Arnolds Tropiņš un Arturs Plūdums ieguva katrs 44. ,,B'' klasē Zemvalds Sproģis 44, Alberts Brencis un Gunars Paeglis katrs 39. Dubultbaložos ,,A'' klasē V. Krauklis 43, A. Plūdums 39 un G. Paeglis 38. ,,B'' klasē A. Brencis 39, Hermanis Leitis 35 un Z. Sproģis 28. Ar priekšā došanu A. Tropiņš 47, H. Leitis 44 un G. Paeglis 41. Adolfa Kristapsona ceļojošo balvu izcīnīja A. Tropiņš. Internacionālo baložu klasē (25 baloži): ,,A'' — J. Beitiņš 18, A. Tropiņš 18, V. Krauklis 17; ,,B'' — Jānis Miķelsons 17. SKEET šaušanā (50 p.): V. Krauklis 44, iegūdams A. Mackara piemiņas balvu, A.Brencis 40, G.Paeglis arī 40.Šīs sacensības vadīja A. Plūdums.Šaušanā ar pistolēm (300) p.): ,,A'' klasē A. Kārklis 228, O. Lepše 204,O. Zvirgzdgrauds, sacīkšu vad., 200. ,,B'' kl. Mintauts Fogels 199, L. Ozols 180, Fricis Jēkabsons 166. Balvas ieguvējiem pasniedza kluba sporta daļas vadītājs A. Brencis. Triju klubu eksternās sacīkstes Bērzainē 8. augustā, ar mazkalibra šautenēm pl. 9:00, māla baložos 10:00, ar pistolēm 14:00. Hamiltonas kluba rīkotās eksternās šaušanas sacīkstes 22. aug. Lielupē.

● Toronto latviešu draudžu kopējie gadskārtējie kapu svētki 13. septembrī pl. 11:00 Jorkas kapsētā. Dievkalpojumā piedalīsies vietējo latviešu draudžu mācītāji. Svētrunu teiks mācītājs A. Celms. Pēc dievkalpojuma draudžu mācītāji iesvētīs pēdējā gadā uzstādītos kapakmeņus.

● Tikai vienu dienu pirms savas 85. dzimšanas dienas no dzīves 14. jūlijā aizsaukta ilggadējā skolotāja un audzinātāja Milda Miezīte, dzim. Jaunzeme. Viņas dzimtā vieta ir Vecgulbene. Izglītojusies Madonas un Cesvaines ģimnazijā. Skolotājas gaitas uzsākusi 1924. gadā Vecgulbenes skolā, tās turpinājusi arī svešumā, Vācijas bēgļu nometnēs angļu zonā, no kurienes ar ģimeni izceļojusi uz Kanadu. Pēc līguma gada Albertas provincē 1952. gadā pārcēlusies uz Toronto, kur bijusi skolotāja Toronto latviešu biedrības Sestdienas skolā 26 gadus, būdama arī TLB goda biedre un saņemdama apbalvojumu par ilggadēju audzinātājas darbu. Viņu pēdējā gaitā no Rosara bēŗu nama uz Jorkas latviešu kapiem 16. jūlijā izvadīja mācītājs J. Cālītis. Apceres svētrunu teica mācītājs Ā. Čops, atceroties skolotājas aizvadītās gaitas dzimtenē. Kapsētā atvadvārdus teica agrākā TLB Sestdienas skolas ilggadējā pārzine Austra Martinsone, atvadoties arī pārējo skolotāju un TLB vārdā. Latviešu virsnieku apvienības Kanadā vārdā atvadījās apvienības priekšnieks vltn. E. Ozoliņš, bet Latviešu karavīru organizācijas Ziemeļnieki — tās priekšsēdis majors A. Ameriks.

● Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba internās šaušanas sacīkstes 11. jūlijā Lielupē pulcināja 16 šāvējus. Māla baložu šaušanas klasē 16 jardu disciplīnā ,,A'' klasē pirmo vietu ar 46 baložiem no iespējamiem 50 izcīnīja R. Mierkalns juniors. R. Zilgme ieguva 43 un N. Mierkalns 40. ,,B'' grupā Gunars Leja 47, A. Māliņš arī 47 un J. Zilgme 46. Ar priekšā došanu J. Zilgme 42, K. Lapuķis 42 un R. Zilgme 39. Dubultbaloži: R. Mierkalns 43, G. Loja 40 un R. Zilgme 38. ,,B'' grupā N. Mierkalns 39, J. Zilgme 38 un A. Makarevics 38. Ar mazkalibra šauteni no 600 p. ,,A'' grupā ar 576 pnkt. uzvarēja G.Loja, 2.v. J.Rudzroga 562 p., 3. v. N. Ozoliņš 561 p. ,,B'' gr. Ziedonis Upīte 508, L. Ozoliņš 480, Z. Lapuķis 437. Ceļojošo balvu ieguva dienas labākais šāvējs J. Zilgme.Sacīkstes vadīja un balvas uzvarētājiem pasniedza kluba priekšnieks R. Mierkalns, juniors. Sacīkšu tiesnesis bija J. Rudzroga. Triju klubu eksternās šaušanas sacīkstes 22. augustā Lielupē; Bērzainē 8. augustā.

● Latviešu Namā ap 100 apmeklētāju noskatījās no dzimtenes saņemto video filmu par 14. jūniju un aktīvistu darbību. Filmu komentēja LNAK politiskās informācijas nozares vadītājs Dr. L. Lukss, pieskaŗoties arī baznīcu stāvoklim tagadējā Latvijā. Izraisījās arī apmeklētāju jautājumi.

● Māc. F. Kristbergs salaulājis Ojāru Kārkliņu un Stacie Ann Lewis.

● Toronto Mednieku un Makšķernieku kluba rīkotās triju klubu eksternās šaušanas sacīkstes 8. augustā Bērzainē ievadīs ar mazkalibra šautenēm pl. 9 no rīta; pl. 10.00 māla baložu un pl. 14.00 šaušana ar pistolēm.

Toronto pilsēta

Atkritumu savākšanas plāns

PAŠVALDĪBU BRĪVDIENĀ

(Simcoe Day, Civic Holiday)

pirmdien, 1987. g. 3. augustā

Atkritumus **neaizvāks** pirmdien, 1987.g. 3. augustā.

Kārtējās pirmdienas (3. augustā) vietā atkritumus savāks otrdien, 4. augustā.

Kārtējās otrdienas (4. augustā) vietā atkritumus savāks trešdien, 5. augustā.

Trešdien, 5. augustā, nesavāks ne laikrakstus, ne smagos priekšmetus.

Pataupait laikrakstus un smagos priekšmetus savākšanai trešdien, 12. augustā.

Atgādinājums: Toronto ir 18 savākšanas vietas stikla un skārdeņu pārstrādāšanai. Maija mēnesī ir savāktas 377 tonnas laikrakstu, 40 tonnas stikla un 8 tonnas skārdeņu. Tuvākai informācijai zvanait — 392-7742.

Lūdzu nelikt saplēstus stiklus un citus asus priekšmetus plastikas atkritumu maisos.

R.M. Bremner, P. Eng., F.I.C.E..
Commissioner of Public Works
City of Toronto

Indra Gubiņa

Tā trakā Maķedonija

(13. turpinājums)

Viņš tomēr nespēj rimties, un šofeŗa nekaunība mūs visas trīs nokaitina. Kad pie viesnīcas izkāpjam, Velta viņam pasaka skaidri un gaiši: parasti mēs dodam dzeŗamnaudu, bet tā kā jūs visu ceļu to prasījāt un izsmējāt Kanadas tūristus, tad te ir tieši tik, cik mums jāmaksā. Ardievu!

Ieejam vestibilā un jūtamie neērti. Šoferis pats mums uzbāzās un tad visu ceļu ņemas mūs nonicināt! Kamēr prasām istabu atslēgas, pie galvenās ieejas piebrauc cits taksometrs, un no tā šoferis izceļ vairākas ceļa somas. „Mana!" Milda priecīgi iesaucas un steidz saņemt savu noklīdušo somu. Nu varēs pārmainīt kurpes!

Pēcpusdienā pārrodas braucējas no Mostāras un jūsmo par turienes skaistumu, par kalniem, par līkloču ceļu. Mēs ar Veltu smaidām: šie kalni Dubrovņiku apkaimē, salīdzinot ar tiem Montenegro un Maķedonijā, ir tikai tādi — kalniņi. Tā mums arī gids teica.

Otrā rītā gaidām Mārtiņkundzi, lai gida pavadībā apskatītu pilsētu. Noliktais laiks jau pagājis, bet viņas vēl nav. Nav arī istabā. Te uzreiz piebrauc taksis, no tā izkāpj Mārtiņkundze un steidzīgi metas mums garām, tikai uzsaukdama: „Es vairs ar jums nekur nebraukšu, man jau šodien vajadzēja būt Budapeštā!

Mēs visas piecas sākam smieties. Tā jau pašā sākumā likās, ka viņa nezina, kur brauc, ko dara. Budapešta vai Dubrovņiki — viņai vienalga.

Ceļojumu aģentūrā mūs savā ziņā pārņem ļoti glīta un patīkama gide. cilvēki te visi slaidi un glīti, daudzas meitenes ar tādām kā Mīlas Malrūnijas acīm — mazliet piemiegtām, smaidīgām. Gides pavadībā apskatām mūŗu apņemto pilsētiņu, tās vēsturiskās vietas, kas no vidus-laikiem vēl saglabājušās. Apskatām arī dažas baznīcas, mūzejus un pāris jaunākas ēkas, kas iekļaujas vecajā arhitektūrā kā pilnīgi iederīgas. Dubrovņiki patiešām ir dienvidu pērle, ar labi uzturēto vecpilsētu, aiz kuŗas mūŗiem izpletusies jaunā, modernā pilsēta. Tagad šo pilsētu ņēmusi savā aizsardzībā UNESCO kā vislabāk saglabāto vēsturisko pilsētu Eiropā. Vecpilsētas daļā esot ap 5500, bet ārpus mūŗiem ap 35,000 iedzīvotāju. Bet vasarās tūristi skaitu vai dubultojot.

Pēc pāris stundām gide mūs atstāj, un mēs vēl paklaiņojam pa ieliņām, pa mazām galerijām, kuŗās interesanti vērot moderno, kā arī īpatnējo naīvo mākslu. Tajā attēlotas senlaiku parašas, pasakas, sadzīve un darbs. Mēs priecājamies arī par to, ka tik daudz varam saprast. Virs veikaliem ir uzraksti: miesnīca, papīrnīca, frizieris, banka.

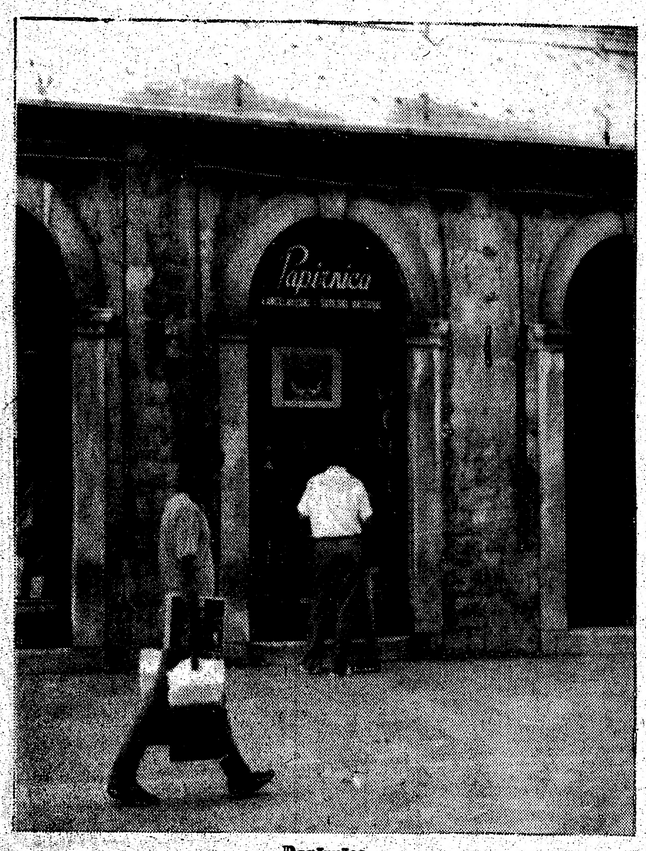

Papīrnīca.

Kādā vietā rakstīts: gotovo ir ceļoj zemliji — pieņemam, ka tas nozīmē: gatavo zemes ceļu, jo uzraksts pie ielas malā nobērtas grantskaudzes. Citā vietā lasām — Vahrti otvaranja (vārti atvērti).

Visi lielākie veikali pieder valstij, tūristiem te neviens ar savu preci neuzbāžas, drīzāk negribīgi apkalpo. Pavisam citādāka aina ir kādā mazā ieliņā, kuŗā ap pusdienas laiku galdi pie katrām durvīm un pie galdiem viesmīļi, kas piedāvā savas pusdienas, burtiski — velk iekšā!

No pilsētas vaļņa var tālu un labi visu pārredzēt. Staigājam pa to, izbaudām pievakares saules maigumu, priecējam acis vizuļojošā jūrā un baznīcu torņos. Pie katedrāles sāktas atrakt seno romiešu drupas. Kā teikt, gabaliņš no vēstures atkal pacelsies.

Uz laiciņu izklīstam, lai satiktos pie pilsētas strūklakas ap pl. sešiem vakarā. Saule strauji riet, stari krīt slīpi, ejot pa marmorklāto plaku, tieši acīs. Esmu pagurusi, bet noliktais tikšanās brīdis, lai kopīgi brauktu atpakaļ uz viesnīcu, vēl nav klāt. Pie strūklakas tuvumā ieeju katoļu baznīcā, kuŗas durvis tajā brīdī grasās aizvērt resns mūks, tāds, kādus parasti zīmē karikatūrās. Prasu viņam, vai baznīcu slēgs. Nē, nē, viņš tikai pieveŗot durvis, lai es nākot vien iekšā. No ārpuses baznīca izskatījās kā parasta māja, tikai logi augstāk un durvis lielākas. Ja gide šorīt nebūtu teikusi, ka aiz šīm durvīm ir baznīca, nekad nebūtu iedomājusies tur ieiet. Metas jau tumšs, jo saule aizslīdējusi aiz kalniem. Ielas troksnis murd aiz durvīm, bet telpā liekas absolūts klusums. Ienāk vēl pāris tūristu, paskatās, pagrozās un iziet.

Esmu piekususi, negribas burzmas, tāpēc atsēžos un izbaudu baznīcas mieru. Skatos baroka eņģelīšos un debesu satumšanā aiz logiem. Pēc brīža no kaut kurienes ienākusi mūķene uz altāŗa aizdedzina pāris sveču. Tas tad nu ir vienīgais apgaismojums visai baznīcai. Vieta, kur es sēžu, ir pilnīgā tumsā. Mūķene izgājusi, neviens nenāk, pilnīgā vientulībā un mierā varu izbaudīt baznīcas svinīgumu. Iedegas pāris vājas spuldzītes altāŗa tuvumā, izgaismodamas krucifiksa kājas. Dzirdu un nojaušu kādu durvju atvēršanos un aizvēršanos, tad šļūcošus soļus, un drīz vārgo spuldzīšu gaismā samanu ļodzīgu gājēju, slimības sakropļotu augumu. Pati nezinu — kāpēc, bet piecēlos un pavirzījos tuvāk. Tas bija vēl gados jauns puisis, kas laikam manu klātbūtni nemaz nemanīja, jo redzēt viņš mani noteikti nevarēja. Mirkli viņš stāvēja pret altāri, tad sakņupa ceļos un tā nekustīgs labu laiku lūdzās. Nebija grūti iedomāties — ko. Ar grūtībām viņš atkal piecēlās un ļodzīgiem, nestabiliem soļiem šļūca uz izejas durvīm. Jauns cilvēks. Pie durvīm viņš apstājās un, pagriezies pret altāri, ar stiprāko roku vārgāko balstīdams, meta krustu. Tad viņš izgāja, bet baznīcā palika saspīlēts klusums. Vai zeltītie baroka eņģelīši redzēja šo nelaimīgo puisi? Vai telpā vēl nedrebēja ar nevarīgo roku mestā krusta zīme?

Bet ārā, nu jau naksnīgā tumsā ar spuldžu gaismu, trokšņo iela, priecīgi jaunieši un ziņkārīgi tūristi. Un mani pie strūklakas gaida pārējās ceļa biedres. Pēdējais vakars Dubrovņikos. Pa tumsās apņemto aili lēni virzos uz altāŗa pusi, kur šaudīgu gaismu dala pāris sveču liesmiņas. Kad eju tām garām, man liekas — vēl sajūtu slimā puiša lūgšanas un krusta zīmi.

Otrā rītā bez kļūmēm aizlidojam uz Zagrebu, kur mūs ievieto skaistā viesnīcā Esplanādē. Visu dienu mums laiks pilsētas apskatei, un kad to sākam, jūtamies dīvaini pārsteigtas — tik daudz kas te atgādina Rīgu — nami, apstādītie laukumi, universitātes ēka, teātris, pat kādā laukumā liekas pavizam kaut kas līdzīgs Brīvības piemineklim. Tā gan izrādījās augstas kollonas galā Sv. Marija pie Zagrebas katedrāles, kas mierīgi nolūkojas uz garāmgājējiem un braucējiem, tikai tie nelūkojas viņā. Augsto kolonnu apbrīno vienīgi tūristi.

(Turpinājums sekos)

SENĀS BALSIS

No dainu pūra

TĒVZEMEI — SADZĪVEI—PADOMAM

Sakārtojuši K. un N. Puriņi

42.

Siliņāji as uzaugu,
Silo gribu nodzīvot:
Silo auga tīri rudzi,
Daiļi tak kumeliņš.
52031 Ļaudonas Md.

Divi sili cauri gāju.
Trešo sila gabaliņu;
Pilni mani zābaciņi
Sila ziedu piebiruši.
30661 Sauka Jk.

Sudrabiņa upe tek
Caur zaļo priedulāju;
Vēl būt' zelta tecējuse,
Kaut skujiņas nebirušas.
31014 Seces Jk.

Skaisti dzīd tī putneņi
Smolku lozdu kryūmeņī:
Zeile suocja, žube vylka
Kai leiguoti nūleiguoja.
37398 Kārsavas Ldz.

Jauka dzīve, jauka dzīve,
Jauka dzīve ganiņam:
Visu dienu saule spīd
Caur lazdiņa lapiņām.
50846 Smiltenes Vlm.

*

Līdzi kalni, līdzi lejas,
Tekošam kumeļam;
Līdzi gāja laba slava
Mākošam dēliņam.
8661 Dundagas Vp.

Māte, mana māmuliņa,
Ne tā mana mūža māte;
Tā būs mana mūža māte,
Kas auklēja arājiņu.
3204 V.K.Z.

Šorīt gāja mans bāliņš,
Kā migliņa miglodams;
Nu atjāja sētiņā,
Kā saulīte mirdzēdams.
15758 Rūjienas Vlm.

Na ar vīnu auzas skoru
Izbaruoju kumel'eņu;
Na ar vīnu juojumeņu
Sev atvežu ļaudaveņu.
15274 Abr. apr.

Ļaudis man bedri raka,
Gaida mani iekrītam:
Dieviņš laipu man pārmeta,
Es teciņus pārtecēju.
9108 Ārlavas Tl.

*

Es šķitos sav' mūžiņu
Bez bēdiņu nodzīvot;
Es gulēju šūpulī,
Bēda kāju galiņā.
9193 Puzes Vp.

Es ar sliktu nerunāju,
Labais mani nebildina;
Lai stāv mana valodiņa
Ī nelaista klajumā.
9616 Ķeču Rg.

Volūdeņu tyltu bridu
Ļam sovom kuojiņom.
Ļaudis pacēla volūdeņas,
Es pamynu kuojiņom.
41345 Pildas Ldz.

Pāri, pāri pār upīti,
Par to pašu dziļumiņu;
Pāri, pāri ļauna diena,
Par smuidro augumiņu.
9252 Zaubes Rg.

Es redzēju tautu dēlu
Bez padoma dzīvojot;
Kauns ļautiņu, baist māmiņas
Es piedotu padomiņu.
40834 Dažādi ies.

Korporācijas Tervetis 65 gadu atceres svinību dalībnieki. Vidū no kr. viceseniors Ilmārs Erkmanis, seniors Uldis Briedis un sekr. Ojārs Inveiss. Pirmā rindā labā pusē pēdējais — oldermanis Voldemārs Baumanis.

Kādēļ Saulainē mums labi klājas

Notavasagas upes krastos esošās Toronto latv. Sv. Jāņa draudzes lauku īpašuma Saulaines plašumus atkal pāršalc vairāku paaudžu priecīgas čalas. Tur vasaras atpūtā satikušies bērni, vecāki un vecvecāki. Bērni vadītāju uzraudzībā pavada laiku nometnē. Vidējā paaudze krāj spēkus rītdienas darba cēlienam. Vecākā paaudze izbauda dzīves skaistumu un brīvi tīrā gaisā, ēnainā un klusā lapenē, vai arī rāmi plūstošas upes malā, kuŗas ūdeņi slēpj ,,Pēteŗa lomus''.

Saulaines īsa brīža apmeklētājam paveŗas krāšņa aina. Draudzes lauku īpašums lieku reizi pierāda savu nozīmīgumu, veicinot dabīgu paaudžu dzīves norises mijiedarbi bez aizspriedumiem, bez plaisām. Smaidi, uzmudinājumi, draudzīgas roku vēdas jaucas ar skaļām jauniešu čalām un dzīvi pieredzējušu cilvēku nosvērto valodu.

Bērnu nometne savas dienas gaitas uzsāk ar sasveicināšanos, rīta lūgšanu, karogu (3) pacelšanu un ziņojumiem, ja tādi ir. Seko brokastis, kad, līdzīgi pārējām ēdienu reizēm, pie galdiem apkalpo paši bērni. Dienā ir trīs maltītes, ēdieni spēcina un piemēroti prasīgajai apkārtnei. Starplaiku uzkodas nav populāras.

Rīta cēliens aiziet rotaļās un sacensībās. Tās notiek latviešu valodā. Saulainē lieto metodi — ,,caur atpūtu ar labsajūtu un prieku pie zinībām!'' Nodarbības rīta un pēcpusdienas cēlienā beidzas ar dziedāšanu. Pusdienās ir virtuves speciālitāte — vira ar saimnieces izdomātu piedevu.

Bērni, kas vēlas, var ēnainā mājas nojumē aust prievītes un grāmatu zīmes A. Stradas vadībā. Pārējie uzturas savās telpās lasot grāmatas, spēlējot iekštelpu spēles vai arī citādā veidā krājot spēkus pēcpusdienas cēlienam. Tas sākas ar nodarbībām upmalā un turpinās ar sporta spēlēm, vieglatlētiku, šķēršļu gājienu un ugunskura programmas sagatavošanu. Tad atkal dziedāšana, vakariņas un svinīga ierinda pie karogiem. Saulei dodoties uz rietu, pagalmu pāršalc daudzgalvaina jauniešu pulka dziedātais Svēts mantojums un pusbalsī teikta lūgšana. Pirms izklīšanas vakara nodarbībām vēl ir apbalvojumi par dienas sasniegumiem un ziņojumi. Atkarībā no nedēļas dienas, vakaros notiek svecīšu dievkalpojumi, filmas izrāde, dejošana, ugunskurs vai arī cita veida saiets. Visās nodarbībās, saietos un notikumos, kur vecums atļauj, piedalās arī Putnu salas iemītnieki, kuŗu uzraudzība ir Baibas Crawford un viņas palīdžu Ritas Collins un Dairas Jākobsones rokās. Pulksten desmitos vakarā iestājas naktsmiers.

Daudzsološa ir nodarbība ar latviski nerunātājiem bērniem Ineses Semenovas vadībā. Jau otrā nedēļā pēc ierašanās nometnē šie bērni apguvuši pietiekamas valodas zināšanas, lai sekotu nodarbībām. Atgriežoties ģimenē un rudenī latviešu skolā, tie uzrāda atzīstamas sekmes latviešu valodā un mācībās vispār. Bērniem nometnē patīk uzturēties draudzīgo attieksmju dēļ, un vecāki zina, ka viņu lolojums ir drošās rokās. Garīgās norises vada draudzes mācītājs F. Kristbergs. Nav vietas Saulainē, par kuŗu nebūtu nomodā enerģiskās Renātes Wust pārzināto vadītāju redzīgās acis. Tie ir ilggadēji, nāk klāt arī jauni. Tā Monika Timbere strādā jau 4. gadu, Lāra Bērziņa un Pēteris Kaļiņš — 3., Pauls Ezers, Pēteris Bērziņš un Lauma Cenne — 2., Ian Campbell, Ādams Kaļiņš un Ann Marie Pētersone — 1. gadu. Vairāki no viņiem ir ar speciālām zināšanām: Lauma Cenne mūzikā, Lāra Bērziņa un Pēteris Kaļiņš sportā, Ādams Kaļiņš zīmēšanā.

Saulaines nometnes gleznainā apkārtne, brīvība un atpūta pulcina bērnus kā no tuvākās apkārtnes, tā arī Britu Kolumbijas, Albertas, Pensilvēnijas, Ohio un Ņujorkas. Nometnē īsāku laiku uzturējās speciālisti savās zināšanās: mūzikā un dziesmās Brigita Alka, voleja spēles veiklībā Modris Lorbergs jun., bet vadītājus vieglatlētikā sagatavoja Juris Ķeniņš. Par ambulances māsiņu strādāja Anna Ābele, bet negadījumos palīdzību sniedza Dr. Guntis Siliņš. Aiz virtuves lodziņa, piekuŗa pulcējas izsalkušie vasarnieki un bērni, strādāja saimnieces Rasma Suchova un Ērika Reinfelde ar palīgiem — Skaidrīti Pauderi, Sandru Pelizzer, Melanie Stark un Chris Wust. Visur klāt Saulaines saimnieks Modris Pauders ar padomu un palīdzību. Tādēļ — Saulainē mums labi klājas!

H. Miķelsons

Sarīkojumu Kalendārs

8. un 22. augustā Latviešu Balss.

22. augustā pl. 15 Daugavas Vanagu Druvas nodaļa rīko 25 gadu svētkus Purvainē, Purvu saimniecībā.

19. septembrī pl. 18.30 DV Kičenerasvaterlū nodaļas 35 gadu atcere Schwaben klubā, 1668 King St. E., Kitchener, Ont. Programmā: Svinīgs akts, DV Vīru koŗa Kanadā koncerts. Saviesīgs vakars ar deju. Ieeja $20.-, vakariņas ieskaitot.

TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBAS 29. SEZONAS 1987/1988. GADA KONCERTI

1987. gada 20. oktobrī (otrdien) **Melita Mičule**, mecosoprāns no Vācijas. Irisa Purēna pie klavierēm.

1987. gada 1. decembrī (otrdien) **Linda-Biruta Alle**, čello — no Vācijas. Olle Sjoberg pie klavierēm.

1988. gada 19. janvārī (otrdien) **Latviešu Kamermūzikas koncerts** Artura Jansona vadībā. J. Vītols — kvartets; T.Ķeniņa — kvartets klavierēm un stīgām; J. Mediņa — kvintets klavierēm un stīgām.

1988. gada 5. aprīlī (otrdien) **Pauls Berkolds**, baritons. Pēteris Zariņš, pie klavierēm.

Visi koncerti notiks Jane Mallett teātrī, St. Lawrence Centre, 27 Front Street East, un sākies precīzi pl. 20.00.

LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBAS KANADĀ (L.S.A.K.) SACĪKŠU KALENDĀRS 1987.g.)

8., 9. augustā Kanadas Latviešu meistarsacīkstes golfā, Glen Cedar.

9. augustā Sidrabenes Sporta svētki, Kanadas Latviešu meistarsacīkstes jaunatnei vieglatlētikā.

12., 19. septembrī Ziemeļamerikas Baltiešu meistarsacīkstes šaušanā Bērzainē.

19., 20. septembrī Baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā Sidrabenē.

20. septembrī golfs — kluba slēgšanas sacīkstes — New Market.

27. septembrī Kanadas Latviešu meistarsacīkstes futbolā Sidrabenē.

Tuvāka informācija — Juris Tērauds, tel. 225—5534, Olģerts Kurcigs, tel. 741-3665.

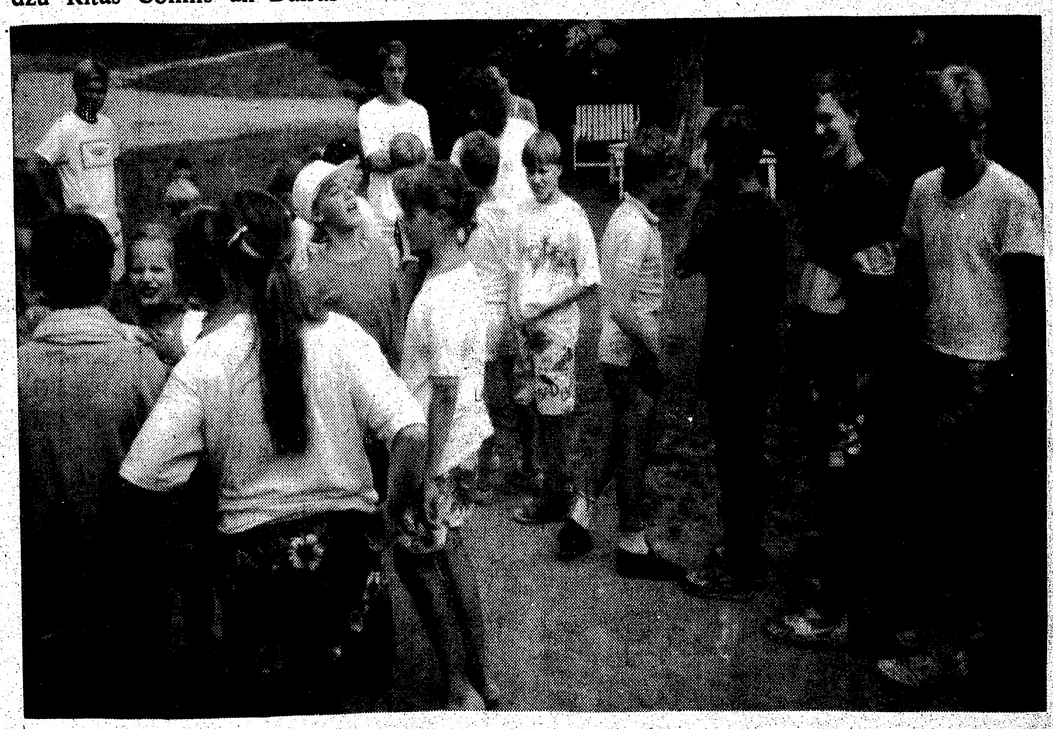

Daudzi jaunieši Saulainē pavadīja visu vasaru. **Foto H. Miķelsons**

RAIBĀ NEDĒĻA

ČETRDESMIT PIRMĀ DIENĀ

Irānas kontrā-lietā izmeklēšana ilga 41 dienu, kuŗā paštaisnie pratinātāji noklausināja 29 lieciniekus. Kaut vismaz pieci iepriekšējie ASV prezidenti valsts interesēs ne vienmēr bija prasījuši tautas vēlēto pārstāvju ieskatus, it sevišķi akcijās, kad jāglābj cilvēku dzīvības, šoreiz kongresa

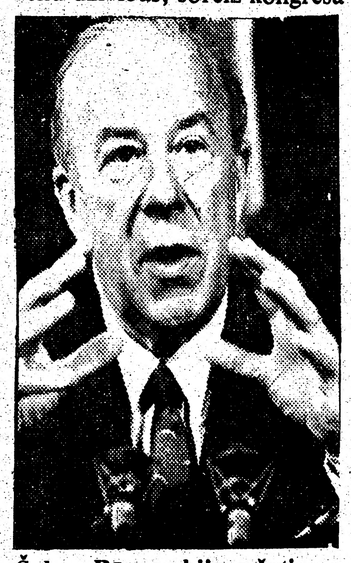

Šulcs: Rēgens bija sašutis un noskaities.

komiteja Irānas kontrā-lietu piekāra pie lielā zvana tikai tādēļ, lai panāktu prezidenta Rēgena nomelnošanu, apvainojot to nepatiesības paušanā. Rēgena politisko pretinieku

Veinbergers nešaubās par Rēgena godīgumu.

nolūks nebija nekas cits kā panākt prezidenta atcelšanu no amata.

Nopratinātie 29 liecinieki apstiprināja Rēgena apgalvojumu, ka patiesi viņš nav zinājis par naudas pārvedumu Nikaragas nacionāliem cīnītājiem. Un tā Rēgena klausinātājiem bija jāatzīst, ka prezidents nav ne melojis, nedz pārkāpis konstitūciju.

Kā pēdējie liecinieka krēslā bija ārlietu ministrs Šulcs un aizsardzības ministrs Veinbergers. Šulcs kongresa komitejai apliecināja, ka Rēgens bijis bezgala sašutis un noskaities, kad dabūjis zināt par Valsts drošības padomes darbinieku slepeniem darījumiem.

Kaspars Veinbergers savukārt apliecināja, ka viņš uzskata par lielu godu kalpot Rēgena administrācijā, un viņam nav nekādu šaubu par prezidenta godīgumu.

Vašingtonas un Maskavas politiskais dialogs tajā pašā laikā turpinās, un daudzi domā, ka vēl šoruden varēs Vašingtonā notikt Rēgena tikšanās ar Gorbačovu, lai parakstītu vismaz daļēju atbruņošanās nolīgumu.

Maskava tagad uzsildījusi trīs gadus veco Rēgena priekšlikumu par zināmu atomieroču arsenālu likvidēšanu. Šo amerikāņu priekšlikumu Gorbačovs tagad eiropiešiem cenšas pārdot kā savu. Viņš prasa, lai Rietumvācija atsakās no 72 amerikāņu iedotiem Peršinga raķešu ieročiem. Pēdējās dienās Maskava atkal prasa tā dēvētā Zvaigžņu kara ieroču noliegšanu.

Aizvadītajos gados ASV ārlietu ministrs Šulcs mainījis savus uzskatus par Kremļa paraksta vērtību uz vienošanās dokumentiem. Šulcs tikšanos ar Ševardnadzi neuzskata par izšķīrēju pagriezienu ASV un Pad. savienības attieksmēs. Kremlis vēl arvien atrodas Afganistanā, un Gorbačova glasnostj un perestroika pagaidām ir tikai slīpētas propagandas vizuļi, ar kuŗiem Gorbačovs mēģina nostiprināt savu varu un reizē maldināt rietumu pasauli.

ANTISEMĪTI MASKAVĀ

Pirms dažiem gadiem bez liela trokšņa Maskavas tuvumā nodibinājās krievu šovinistu biedrība Pamjatj (Atmiņas). Sākumā šīs biedrības darbs aprobežojās ar vēsturisku celt-

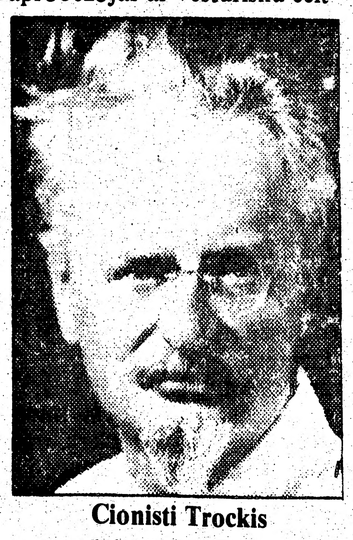

Cionisti Trockis

ņu saglabāšanu, Dostojevska slavināšanu, bet Gorbačovam nākot pie varas, Atmiņas ir pārvērtušās par reakcionāru labā spārna politisku kustību. Brīnumainā kārtā politbirojs un Kremļa drošības dienests to neapkaŗo, jo biedrība ir deklarējusi neaprobežotu atbalstu tagadējam kompartijas ģenerālsekretāram un viņa iesāktām reformām.

un Kaganovičs plānojuši masoņu sazvērestību.

Interesanti atzīmēt, ka Maskavas rajona partijas sekretārs Jelcins ir pieņēmis oficiālā vizītē vairākus Atmiņu vadītājus darbiniekus, un biedrība ir dabūjusi atļauju rīkot publiskas sanāksmes pat komūnistu partijai piederošās celtnēs.

Viens no populārākiem Atmiņu aktīvistiem ir Dimitrijs Vasiļjevs. Viņš vairākkārt apgalvojis, ka Trockis un Kaganovičs esot bijuši cionisti, kas brīvmūrnieku uzdevumā mēģinājuši radīt žīdu pasaules valdību. Šie cionistu masoņi esot izbūvējuši slaveno Maskavas pazemi Dāvida zvaigznes formā, lai izšķīrējā konfrontācijā, novietojot pazemja tīklā bumbas, iznīcinātu Pad. savienības galvaspilsētu. Vasiļjevs apgalvo, ka Ļeņins un viņa tuvākie līdzstrādnieki esot uzmanīgi pētījuši Ciānas gudro protokolus un šos protokolus laiku pa laikam krievu intellektuāļi pavairo, lai pārdotu melnajā tirgū.

Pasaules žīdu organizācijas jau sen apgalvojušas, ka Ciānas gudro protokoli ir viņu politisko pretinieku viltojums.

Atmiņu aktīvistu melnajā sarakstā atrodas arī vairāki tagadējie Pad. savienības funkcionāri. Te pirmā vietā minams bij. sūtnis Kanadā Aleksandrs Jakovļevs un Gorbačova padomdevējs Ziemeļamerikas jautājumos cionistu cionists Georgijs Arbātovs. Droši vien Atmiņas par sevi vēl liks runāt.

* * *

Vēl šodien domas dalās par to, kādēļ komūnistu funkcionāri atļāva 14. jūnijā Rīgā latviešiem rīkot demonstrāciju pie Brīvības pieminekļa.

Tagad cita demonstrācija notikusi Maskavā, bet šoreiz demonstrētāji bijuši Krimas tatāri, kuŗiem Staļins pārmeta sadarbību ar Hitleru un kuŗus pēc kara pārvietoja uz Sibiriju un tālajiem ziemeļiem. Maskavā nokļuvušie tatāru demonstranti prasīja tikšanos ar Gorbačovu, lai izkaulētu tiesības atgriezties savā dzimtenē Krimā. Demonstrācija ilga vairākas dienas, un beidzot tiem apsolīja audienci ar valsts prezidentu Andreju Gromiko. Kādreiz varenajam Gromiko tagad nav nekādas politiskas varas. Krimas tatāru pārdrošā demonstrācija Kremlī beidzās, kad drošības iestādes tos aizturēja, lai sūtītu atpakaļ uz viņu tagadējām dzīves vietām. Un tā tatāru nākotne tāpat kā daudzu citu nacionalitāšu problēmas paliek karājoties gaisā.

VAI SOCIĀLISTI VALDĪS KANADĀ?

Pēc pēdējiem sabiedrisko pētīšanas institūtu aptauju rezultātiem Kanadas sociālistu partijas NDP līderis bij. Jorkas universitātes profesors Ed. Brodbents ir tagad populārākais politiķis Kanadā. Ja

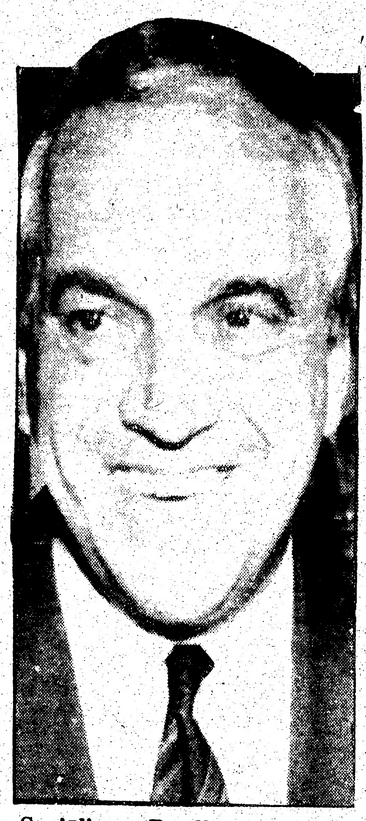

Sociālists Brodbents prasīs Kanadas aiziešanu no NATO un NORAD.

vēlēšanas notiktu šodien, tad par viņa partiju balsotu 41 proc. vēlētāju. Liberāļu partijas līderis Džons Terners ar 36 proc. paliek otrā vietā, bet tagadējais premjērs konservātīvo partijas līderis Braiens Malrūnijs vēlētāju atbalsta ziņā noslīdējis līdz 23 proc. līmenim.

Konservātīvajiem patlaban federālā parlamentā ir lielākais vairākums vēsturē — 211 vietas, bet notikušajās federālā parlamenta papildvēlēšanās, lai aizpildītu trīs brīvās vietas Ņūfaundlendā, Ontario un Jukonā uzvarēja Brodbenta partijas kandidāti. Tas radījis zināmu paniku konservātīvo aprindās, un Malrūnijs pavada daudz laika, lai atgūtu zaudēto popularitāti, it sevišķi etnisko grupu vēlētāju vidū. Nav šaubu, ka Malrūnija valdība ir darījusi arī daudz laba — mazināts bezdarbs, nostabilizēts Kanadas dolars, panākta Kvebekas pievienošanās konstitūcijai un radītas labākas attieksmes ar provinču valdībām. Baltiešiem tomēr derdzas Malrūnija koķetēšana ar Kremli, Dešēna komitejas nodibināšana, un tādēļ federālās vēlēšanās, kas notiks pēc 2 gadiem, daudzi nebalsos par līdz šim atbalstīto konservātīvo partiju. Tajā pašā laikā liberāļu partijā valda iekšējas nesaskaņas, un tās līderis Džons Terners nav drošs par savu nākotni. Nav domājams, ka baltieši atbalstītu Brodbenta partiju, jo Brodbents jau paspējis atklāti deklarēt savas partijas politisko platformu, kuŗā ietilpst Kanadas aiziešana no NATO alianses, NORAD līguma uzteikšana un ciešāku sakaru meklēšana ar sociālistiskām un tā dēvētām trešās pasaules valstīm.

Karstākā vasara pēdējos 100 gados.

AMBER PRINTERS AND PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

Viktora Strunskis

Amnestija Padomju savienībā

,,Sakarā ar Lielās oktobŗa sociālistiskās revolūcijas 70. gadadienu un vadoties no sociālistiskā humānisma principiem, PSRS Augstākās Padomes Prezidijs nolēmis''...

Tā sākas 18. jūnijā pasludinātais dekrēts par amnestiju.

Ieslodzīto amnestēšana Padomju savienībā nav nekas principiāli jauns — soda mīkstināšanu un ieslodzīto atbrīvošanu praktizējuši daudzi padomju diktātori. Michaila Gorbačova ,,atklātības'', ,,pārkārtošanās'' un ,,demokratizācijas'' laikmetā šī amnestija ir pirmā. Atšķirībā no iepriekšējām amnestijām, ,,sociālistiskais humānisms'' Gorbačova ērā tomēr liekas iet nedaudz tālāk. Šoreiz amnestija pieļauj atbrīvot arī zināmas polītisko ieslodzīto grupas. Konkrēti amnestija paredz arī to cilvēku atbrīvošanu, kas saskaņā ar padomju kriminālo likumdošanu kvalificēti kā:

,,Noziegumi pret pārvaldes kārtību'',

,,Noziegumi pret pilsoņu polītiskajām, darba un citām tiesībām, kā arī,

Noziegumi pret sabiedrisko drošību, sabiedrisko kārtību un iedzīvotāju veselību''.

Taču amnestija attiecas arī uz tā dēvētajiem ,,Valsts noziegumiem''.

Analizējot amnestijas tekstu, kas satur lielu daudzumu ierobežojumu un papildus priekšnoteikumu, paveras šāda aina:

Iespējams atbrīvot personas, kas notiesātas: par ,,Apzināti nepatiesu izdomājumu izplatīšanu, kas diskreditē Padomju valsts un sabiedrisko iekārtu'' — krimināl kodeksa 183.1. pants, par ,,Noteikumu pārkāpšanu attiecībā uz baznīcas atdalīšanu no valsts un skolas atdalīšanu no baznīcas'' — krimināl kodeksa 137. pants, un par ,,Pilsoņu personas un tiesību apdraudējumu aiz reliģisku rituālu izpildīšanas ieganstā'' — 212. pants Latvijas PSR krimināl kodeksā.

Tomēr amnestija, kaut netiešā veidā, attiecas arī uz diviem tīri polītiskiem pantiem — ,,Dzimtenes nodevību'' — 59. pants un ,,Pretpadomju aģitāciju un propagandu'' — 65. krimināl kodeksa pants.

Kāds labums no pašreizējās amnestijas tad sagaida Padomju savienībā ieslodzītos sirdsapziņas cietumniekus?

No rietumos apzinātajiem PSRS polītiskajiem ieslodzītajiem tiešā vai netiešā veidā amnestija attieksies uz vismaz 298 cilvēkiem. Tātad nedaudz vairāk nekā puse zināmo polītisko ieslodzīto Padomju savienībā varētu cerēt vai nu uz atbrīvošanu, vai arī nosacītu atbrīvošanu ar obligāto iesaistīšanu darbā, vai arī uz soda termiņa samazināšanu. Amnestijas dekrētam gan kā Damokla zobens pāri karājas piezīme, ka ,,amnestija neattiecas uz personām, kas ļaunprātīgi pārkāpušas soda izciešanas režīmu''.

Vienkārši lēšot, no soda nometnēm būtu jāatbrīvo 29 polītiskie ieslodzītie, 53 polītieslodzītie būtu jāatbrīvo nosacīti ar obligāto iesaistīšanu darbā, bet 156 polītiskajiem ieslodzītajiem būtu iespējams samazināt atlikušo ieslodzījuma termiņu uz pusi. Bez tam 24 polītieslodzītajiem atlikušo sodu varētu samazināt par vienu trešdaļu. Vēl 35 ieslodzītie, kuŗu atrašanās vieta pašreiz nav skaidri zināma, vai arī par kuŗu likteni trūkst tuvākas informācijas, varētu cerēt uz atlikušā soda termiņa samazināšanu. Taču jāievēro, ka, samazinot ieslodzījuma ilgumu, nometinājuma termiņš paliek neskarts.

Visbeidzot — ieslodzītie, kas atrodas speciālās psīchiātriskās slimnīcās. Uz viņiem amnestija neattiecas, jo tie, kas ieslodzīti PSRS Iekšlietu ministrijai pakļautajās speciālajās psīchiatriskajās iestādēs, likuma priekšā atzīti par nepieskaitāmiem.

Varētu jautāt — kādas cerības 18. jūnijā pieņemtais amnestijas dekrēts vieš sirdsapziņas cietumniekos no Baltijas valstīm — Igaunijas, Latvijas un Lietuvas? Vēl šī gada sākumā padomju soda nometnēs, cietumos un dažādās psīchiatriskās slimnīcās atrodas aptuveni 100 polītisko ieslodzīto no Baltijas. Pirmās liela apmēra polītieslodzīto atbrīvošanas sākās janvāŗa beigās. Tīri statistiski lēšot, baltiešu polītieslodzīto skaits toreiz samazinājās par turpat 20%. Tātad aptuveni 80 baltiešu vēl aizvien atrodas padomju Gulagā. Ko viņi var sagaidīt no šīs amnestijas?

No ieslodzījuma netiks atbrīvots neviens baltietis. No pavisam 53 cilvēkiem, ko būtu iespējams atbrīvot nosacīti, ar obligāto iesaistīšanu darbā, 4 ir baltieši — Bruno Rābs un Pēters Bętkers no Igaunijas, kā arī Jons-Kastītis Matuļonis, un Stanislovs Murausks.

No 156 polītieslodzītajiem, kuŗiem atlikušo ieslodzījuma termiņu iespējams samazināt uz pusi, 20 ir baltieši.

No Igaunijas — Imre Arakass, Olevs Kirends, Tauno Kotkass, Andress Millers, Marts Olavs Nikluss, Riho Notta, Urmass Orass, Valdo Padars, Jiri Pelju, Raimonds Rozenfelds un Taimo Tohvs. No Latvijas — Gunārs Astra, Juris Būmeisters, Jānis Lauska, Žanis Skudra un Richards Spaliņš.

No Lietuvas — Alberts Meškīns, K. Muzikēvičs, Jons Pakucks un Sigits Tamkēvičs.

Par igauņiem Kaido Krūsmegi un Reinu Lauru pieejamā skopā informācija neļauj spriest, vai viņus atbrīvos nosacīti, ar obligāto iesaistīšanu darbā, vai arī atlikušie soda termiņi viņiem tiks saīsināti uz pusi.

Uz pusi būtu jāsaīsina atlikušie soda termiņi arī sekojošiem 10 baltiešiem: igaunim — Heino Treibergam, latviešiem — Kārlim Balodim, Jāzepam Brikulim, Jāzepam Kadoram, Viesturam Polim-Āboliņam, Albertam Ruzem un Konstantinam Smiltānam, kā arī lietuviešiem Jonam Kuržinskam, Motejam Namkēvičam un Jozam Rugim. Par šo grupu vienīgi jāpiezīmē, ka nav bijis iespējams uzzināt, vai minētie ieslodzītie pašreiz vispār vēl atrodas soda nometnēs.

Un visbeidzot, amnestija paredz samazināt atlikušo ieslodzījuma laiku par vienu trešdaļu igaunim Ennam Tarto un lietuvietim Alfonsam Svarinskam.

Lai aptvertu, ko tas viss nozīmē, apskatīsim tikai dažu baltiešu ieslodzīto soda termiņus:

Juris Būmeisters pašreiz izcieš 15 g. ieslodzījumu. Viņam vēl atlikuši 8 gadi. Tātad amnestijas gadījumā Būmeisteram nometnē vēl būtu jāpavada 4 gadi. Faktiskais sods varētu reducēties no 15 uz 11 gadiem. Žanis Skudra izcieš 12 gadu ieslodzījuma termiņu. Atlikušais sods viņa gadījumā — 3 gadi. Amnestēšanas gadījumā vēl atliktu pusotra gada. Divpadsmit gadu sods varētu tikt reducēts uz 10 1/2 gadiem ieslodzījumā.

Tik daudz par tiem baltiešiem, kam amnestija nāks par labu.

Rūgtu pēcgaršu dekrēts par amnestiju atstāj tiem, ko padomju tieslietu terminoloģijā uzskata par ,,nepieskaitāmiem''. PSRS parastajās un speciālajās psīchiātriskajās slimnīcās pašreiz atrodas vismaz 5 polītiskie ieslodzītie no Latvijas — Imants Kerešs, Pēteris Lazda, Maigonis Rāviņš, Aleksandrs Riga un Valdis Šteinbergs.

Amnestijus apēno arī kāds notikums Latvijā.

Liepājā 22. jūnijā notiesāts Latvijas cilvēktiesību grupas ,,Helsinki 86'' dibinātājloceklis Linards Grantiņš. Viņu apsūdzēja saskaņā ar Latvijas PSR krimināl kodeksa 194. panta pirmo daļu — ,,Karaklausībai pakļautas personas izvairīšanās no militārām vai pārbaudes apmācībām un no kaŗa uzskaites''.

Tiesa sākusies pulksten 10, bet pulksten 12,30 pasludināts spriedums — 6 mēneši brīvības atņemšanas vispārējā režīma soda nometnē. Soda termiņa sākuma — 9. jūnijs.

Grantiņš bija viens no 14. jūnijā Rīgā pie Brīvības pieminekļa notikušās piemiņas manifestācijas iniciātoriem. Padomju varas iestādes mēģināja šo piemiņas sarīkojumu izjaukt, iesaucot Latvijas Helsinku grupas locekļus kaŗaspēka rezerves apmācībās. Tā kā Linards Grantiņš sliktā veselības stāvokļa dēļ no kaŗadienesta bija atbrīvots, viņš iesaukšanas punktā nav ieradies, par ko apcietināts un notiesāts.

Linards Grantiņš ir pirmais Padomju Savienībā uz polītiskas apsūdzības pamata notiesātais, kopš šī gada februārī no padomju cietumiem, soda nometnēm un speciālajām prīchiatriskajām slimnīcām sāka atbrīvot polītiskos ieslodzītos. Viņa spriedums pasludināts tikai 4 dienas pēc tam, kad spēkā stājies PSRS Augstākās Padomes Prezidija izsludinātais amnestijas dekrēts.

RM
NSM
ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD
Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Tel. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJUTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un gaumęs
Runā vāciski
Old Mill Tailors
Rudi H. Schneider
7 Riverview Gardens — 769-9535
PIE BLOOR, VIENU BLOKU RIETUMOS NO JANE

VALUPE
JEWELLERY LTD.
Zeltkaļi
ALDONA KORMS un
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

RATAS OPTIC
Igauņu uzņēmums.
219 Danforth Ave,
Toronto, Ont. M4K 1N2
465-6251
465-8648
Atvērts pirmd. - piektd. 10—18
sestdienās 10—15
• Gatavojam pēc acu ārsta paraksta brilles un visāda veida kontaktu lēcas.
• Rāmji lielā izvēlē.
• Izkārtojam acu pārbaudes.
• Latviešiem 10% atlaide, ieskaitot brilles uz Latviju.

Ērgļu ligzdas medus
30 Dewson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs
EGLĒNIEŠI

TORONTO ZIŅAS

● Savā mājā 11. jūlijā 85 gadu vecumā miris Alfreds Lakšmanis. Aizgājēju pēdējā gaitā no Rosara bēru mājas uz Jorkas latviešu kapiem 15. jūlijā izvadīja nelaika mazdēls māc. Eduards Lakšmanis. Alfreds un Natalija Lakšmaņi nepārtraukti 32 gadu gājumā vadīja Latviešu misijas radio raidījumu Brītiņš ar Dievu katru svētdienas rītu no Niagaras WHLD raidītāja. Nelaikis atstāj dzīvesbiedri Natāliju, meitu Agritu un dēlu Vilni ar ģimenēm un septiņus mazbērnus. Iepriekšējā vakarā uzrunu teica māc. Jānis Šmits.

● Izmantodami savu darba vietu 3 mēnešu atvaļinājumu, ASV un Kanadā viesojās Kanberas DV nod. Austrālijā valdes priekšsēdis, rundālietis Arvīds Purvis ar dzīvesbiedri Viju. Reizē ar apmeklējumiem piederīgo un draugu ģimenēs, Arvīds paguva iegriezties arī DV Toronto nod. „mini" valdes sēdē, kur sarunās ar valdes locekļiem un nodaļas darbiniekiem apmainījās ar informāciju par DV organizācijas darbu nodaļās un tautiešu dzīvi trimdas zemēs. Satikšanās nodaļas namā ilga tikai pāris stundas, bet lietderīgās pārrunas divu zemju DV organizācijas darbinieku starpā veicināja turpmāko sadarbību.

● 18. nov. rīcības kom. sēdi 18. jūlijā Purvainē vadīja priekšniece Inta Purva. Darba gaitā bija priekšnesuma programmas iepazīšana un pārstāvju ziņojumi. Komitejas locekļi atzina pieņemamu Indras Gubiņas ierosinājumu mūzikāli vokālam uzvedumam, kuŗu lūgs uzņemties kādai Toronto dziedātāju vienībai ar papildinājumiem pēc vajadzības. Ansambli apzinās Inta Purva. No iepriekšējiem lēmumiem zināms, ka svētku runu teiks Baltiešu Federācijas Kanadā priekšs. Dr. Guntis Siliņš. Sēdē noskaidrojās, ka karogu novietošanu akta laikā kārtos Edm. Ozols, par skatuves dekorēšanu rūpēsies Edgars Krūmiņš un Edgars Koks. Klātesošie iepazinās ar kasieŗa A. Vuciņa sagatavoto kases pārskatu, kas uzrāda vairāk nekā $5000 bilanci. Atceres akts notiks Universitātes aulā svētdien, 15. novembrī, plkst. 15. Pēc rīc. kom. sēdes oficiālās daļas sekoja draudzīgas pārrunas un Purvaines labumi. Nākošā sēde 30. septembrī, pulksten 19 Toronto.

● DV Druvas nodaļa Latviešu pagastā 22. augustā rīko savu 25 gadu darbības atceri Purvainē. Pl. 15:00 māc. A. Dūmiņa vadīts svētbrīdis, Kanadas vanadžu vadītājas Noras Pulciņas uzruna un Andas Sprūdžas deklamācijas. Pēc tam Toronto Austrumu draudzes dāmu komitejas dalībnieču uzvedums Tautiska būšana. Saviesīgs vakars ar E. Zakuļa mūziku. Pl. 10:00 no rīta turpat DV Kanadas valdes sēde.

Meklējiet to Kungu, kamēr Viņš atrodams, piesauciet Viņu, kamēr Viņš ir tuvu! (Jes. 55:6).

Bezmaksas kristīgu literātūru un kasetes ar garīgu dziesmu ierakstiem jūs varat saņemt, rakstot māc. J. Šmitam, 30 McDairmid Rd., Scarboro, Ont. MIS 1Z6.

Mūsu mīļais tētis un vectētiņš

gleznotājs

Gvīdo Brūveris

dzimis 1922. gada 26. oktobrī Rīgā,
miris 1987. gada 18. jūlijā Buenosairesā.

Pateicībā un mīlestībā viņu piemin

Uģis, Ninon, Ģints, Ēriks un Laimdota Brūveri Kanadā,
Pēteris, Bruna, Ana Paula, Barbara un
Guido Pedro Brūveri Arģentīnā,
Ilgvars, Anita un Silvija Zalti, Mirdza Kalniņa un
Anna Vilmane Arģentīnā

Ars longa, vita brevis est

Mūžīgā mierā aizgājusi mūsu mīļā draudzene

Monika Jonāne

mirusi 1987. gada 22. jūnijā Toronto.

Mīļā piemiņā paturēs

Aleksis, Ērika un Stanlijs

Ziedi novīst,
Dziesma apklusīs,
Tik atmiņas par tevi nezudīs.

Kā noguris ceļinieks, sasniedzot mājas,
Tu pēkšņi apklusis, saskatot mirdzošās debesis

(L.Cauka)

Marģers Bērziņš

dzimis 1927. gada 3. februārī Salacgrīvā,
miris 1987. gada 19. jūnijā Dundas, Ontario.

Skumjās piemin

radi Londonā un Toronto

Lai mūžīgs miers
un
nebeidzama gaisma.

BAZNĪCU ZIŅAS

SV. JĀŅA DRAUDZE

Draudzes kanceleja atvērta otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 līdz 17, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave. Mācītāja F.T. Kristberga runas stundas otrdienās no pl. 10—13, trešdienās no pl. 18—21, ceturtdienās no pl. 10—13. Māc. F.T. Kristberga adrese: 12 Worthington Cresc., Toronto, Ont. M6S 3P6, tālr. mājā 769-6950.

9. augustā pl. 10.30 Saulaines nometnes noslēguma dievkalpojums; pl. 19 dievkalpojums ar dievgaldu dievnamā.

16. augustā pl. 19 dievkalpojums dievnamā.

23. augustā pl. 19 dievkalpojums dievnamā.

30. augustā pl. 19 dievkalpojums dievnamā.

SV. ANDREJA DRAUDZE

Māc. J. Cālīte, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jārvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-8403, 8 Rolland Rd., Toronto, Ont. M4G 1V5. Māc. J. Cālīša runas stundu laiks kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10—12 un no 18—19. Citā laikā, iepriekš sazinoties,

8. augustā — Bērnu nometnes teātris Sidrabenē.

9. augustā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē. Sporta svētki Sidrabenē, Dievkalpojums dievnamā nenotiks.

16. augustā pl. 10 dievkalpojums ar dievgaldu.

23. augustā pl. 10 dievkalpojums. Pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

30. augustā pl. 10 dievkalpojums.

AUSTRUMU DRAUDZE

Māc. A. Celms: 47 Lord Roberts Drive, Scarborough, Ont. M1K 3W1, tālrunis 267-3507. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā 361 Danforth Ave.

9. augustā pl. 12 Tālavā Brīvības cīņu piemiņas dievkalpojums. Mateus ev. 13:24—30; Rom. 8:26-27.

16. augustā pl. 13 dievkalpojums Sv. Barnabas baznīcā. Mateus ev. 13:44-52; Rom. 8:28:30;

23. augustā pl. 13 dievkalpojums baznīcā. Mateus ev. 14:13-21; Rom. 8:35-39.

30. augustā pl. 11 — Tālavā — Kapu svētki Alistonas kapos. Mateus ev. 22-23; Rom. 9:1-5.

BAPTISTU DRAUDZE

Mac. J. Šmits, 30 McDairmid Rd., Scarborough, Ont. M1S 1Z6, tālr. 29[illegible]-3780. Toronto latviešu baptistu draudzes sanaksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 14 Walmer Rd. dievnamā. Visi mīļi aicināti.

Bībeles stundas — lūgšanu sanāksmes katru trešdienu pl. 19.

Gaismas telefons ticības stiprināšanai 299-8545 darbojas nepārtraukti 24 stundas dienā. Vēsts latviešu valodā tiek ieskaņota divreiz nedēļā.

KATOĻU DRAUDZE

Prāvests Dr. B. Kokins — 11290 Pine Valley Dr., Woodbridge, Ont., L4L 1A6, telef. 832-3264.

Dievkalpojumi notiek katra mēneša otrā svētdienā pl. 13.00 Lietuviešu baznīcā, 1021 College St., Toronto.

Nākošais dievkalpojums 20. septembrī pl. 13 Lietuviešu baznīcā, 1021 College ielā, Toronto.

SV. KATRĪNU DRAUDZE

Mācītājs Jānis Prauliņš, 301 Queenston, St. Catharines, Ont., L2P 2X5, tel. 685-3190.

Dievkalpojumi notiek katra mēneša 3. svētdienā, pl. 15.00 Kristus lut. baznīcā, 140 Russell Ave, St.Catharines.

HAMILTONAS DRAUDZE

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave South.

9. augustā pl. 19 draudzes dievkalpojums.

16. augustā pl. 19 draudzes dievkalpojums ar dievgaldu.

23. augustā pl. 19 draudzes dievkalpojums.

30. augustā pl. 10 Kapu svētki Woodland kapsētā. Māc. A. Dūmiņš (lietus laikā dievnamā).

BRAMPTONAS DRAUDZE

Bramptonas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek Grace United Church dievnamā, 156 Main Street, North Brampton, Ont. Māc. A. Dūmiņš, P.O. Box 655, Port Colborne, Ont. L3K 5X8, tālr. (416)-834-6081.

Jūlijā un augustā latviešu dievkalpojumi nenotiks.

NIAGARAS DRAUDZE

Draudzes priekšnieks Andrejs Šteinbachs, 6308 Drummond Rd., Niagara Falls, tel. 354-1258.

MONTREALAS LATVIEŠU DRAUDZES

Dievkalpojumi notiek Jāņa (igauņu) ev. lut. baznīcā 4345 Marcil Ave. Mācītājs Gunārs Hūns, 8262 Place Chanceaux, Montreal, Que. H1K 1M7, tel. 352-1204. Mācītājs runājams katrā laikā, bet ieteicams iepriekš sazināties pa tālruni.

Dievkalpojumi, ja nav citādi norādīts, notiek katru svētdienu pl.13.30 baznīcā.

OTAVAS DRAUDZE

Mācītāja Sarma Eglīte, 40 Driveway, Apt. 708, Ottawa, Ont. K2P 2C9, tālr. (613) 234-6764. Otavas latviešu ev. lut. draudze — 83 Main ielā.

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS
Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley St., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 10.30 no rīta,
svētd. Bafalo TV 29. stac. pl. 21; 700 Club — Bufalo TV 29. stac. no pirmd. — piektd. pl. 10 no rīta, svētdienās pl. 22,
TV stac. 47 no pirmd. — piektd. pl. 9 no rīta.

LATVIEŠU MISIJAS RADIO RAIDĪJUMS „BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
nepārtraukti
32 gadu gājumā
katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
no Niagaras WHLD raidītāja.
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd., Scarboro,
Ont., tālr. 261-4218
Latviešu misijas

Uzmanību, jaunieši!

Eiropas Latviešu padsmitnieku apvienība (ELPA) ir mainījusi vārdu. Tā kā darbība sniegusies pāri Eiropas robežām, organizācijas nosaukums: Latviešu padsmitnieku apvienība — ELPA. ELPA šinī sakarībā simbolizē dzīvību un jaunību.

ELPA ir organizācija jauniešiem no 11—16 g.v., citiem vārdiem, tiem jauniešiem, kas grib organizātoriski darboties, bet kuŗi par jaunu jaunatnes apvienībām. ELPA galvenā darbība un mērķi ir šādi:

Uzturēt cerību un cīnīties par brīvu Latviju.

Atbalstīt latviešu jauniešus Latvijā viņu pasākumos pret pārkrievināšanu un komūnistu varu.

Uzturēt kontaktu un turēties kopā, lai latviešu jaunieši trimdā paliktu latvieši.

Informēt vietējās skolas skolēnus un skolotājus, kā arī citus sveštautiešus par Latviju.

Biedri darbojas atsevišķās pilsētās un kontinentos.

Reizi gadā notiek lielāka sanāksme kādā lielāka sarīkojuma laikā. Uz to katra zeme sūta savus pārstāvjus, un tie ievēl organizācijas valdi.

Šogad tāda sanāksme notiks PBLA Dziesmu dienu laikā Minsterē trešdien, 5. augustā, pl. 14.00,Kinderhaus skolā. Laipni lūdzam visus biedrus piedalīties pārrunās un valdes vēlēšanās. Lai vēlēšanās varētu piedalīties, jābūt ELPA biedram. To varēs nokārtot uz vietas vai pie ELPA informācijas galda, kas būs novietots galvenās Dziesmu dienu telpās.

ELPA ir rīkojusi vairākus polītiskus un kultūrālus projektus: demonstrācijas, pārdošanai ieskaņotas lentes ar latviešu populāro mūziku, balles u.t.t.

Iesakām visiem latviešu jauniešiem starp 11—16 g.v. iestāties ELPA. To varēs darīt Minsterē vai jau tagad, iemaksājot Zv. kr. 50 ELPA pasta kontā nr. 460 46 14-0.

Adrese: ELPA — Pāvils Johansons, Gamlakyrkvägen 34, S-141 71 Huddinge, Sweden.

Vispārēju informāciju par ELPA var saņemt, rakstot ar šādu adresi: Jānis Pāvuls, Utmarksgatan 7, S-252 54 Helsingborg, Sweden.

ELPA valde

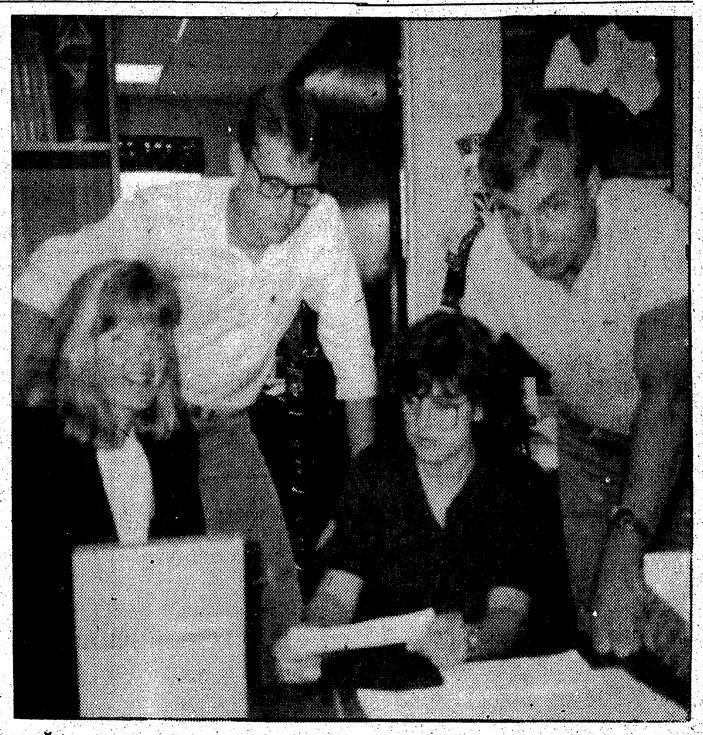

Šīs vasaras interni palīdz PBLA izlozes darbā. No kr.: Daina Birnbauma, ABK interna; Jānis Šulcs, ALAs interns; Inese Radziņa, PBLA interna un Arturs Kalniņš, ABK interns. Nav klāt Sandra Aistara, kas daļēju laiku strādā Latvijas sūtniecībā.

Tā lieta neiet

(Turpinājums no 4. lp.)

Daži secinājumi:

1) Gorbačova ,,perestroika'' (pārkārtošanās), pēc viņa paša un arī daudzo tās piekritēju (it sevišķi provincē, arī Rīgā) domām prasīs ilgus gadus, nebūs viegla un gūs lielu pretestību, kaut zināmā mērā pasīvu, no vecās nomenklatūras birokratiem. Tas arī ļoti redzami pierādījās jau VI un sevišķi šajā Latvijas KP CK VII plēnumā. Tas arī liecina, ka ar labu grībēšanu vien nekā nevar panākt.

2) Kur meklējama vaina?

a) 70 gados ievesto ,,kārtību'' nevar mainīt dažos mēnešos vai gados,

b) vēl arvien gandrīz visa noteikšana ,,komūnistiskajā paradīzē'' pieder visu valsts darbu trulajiem, nemākulīgajiem vecajiem vadītājiem, kuŗus nomainīt arī pastāv arvien zināmas grūtības, laiks ir gājis uz priekšu un sen vairs nav tā, ka tas, kam ir partijas biedru karte prot un var visu...

Izaugusē birokratija, mānīšanās, kukuļošana un citas negatīvās parādības nav likvidējamas ar kādu lēmumu, vaina galvenām kārtām meklējama komūnistiskās iekārtas sistēmā un to varas nesēji negrib un nevar mainīt,

c) birokratijas pamatos atrodas izveidotais valsts vadības aparāts, ar centrālo vadību Maskavā, kas nosaka katru pēdējo saimnieciskās, sociālās un citas sabiedrības ejamo soli. Katru no tiem vada vairākas ministrijas (tādu Maskavā ir ap 70 un Latvijā pāri par 40!), kuŗa viena ar otru nevar vai neprot sadarboties, uz vietām republikās (resp. provincēs) pašiniciātīvas tikpat kā nav, bez tam arvien jāuzmanās un jāklausa ko teiks Maskava...

d) kā vadošās visu nozaŗu amatpersonas, tā paši darba ļaudis ir ieaudzināti saņemt vienīgi pavēles un censties tās izpildīt, lai arī kādas tās nebūtu. Un izpildīt, cik vien iespējams, paviršī (tā rodas brāķis, jo atbildības taču nav.

3) Gorbačova pārkārtošanās pagaidām ir sākusēs tikai vienā sfairā: drīkst brīvāki runāt, kritizēt, paredzēt un pārdomāt. Tā ir arī vienīgā virzīšanās uz demokratisma pusi. Citas vēl nav...

4) Latvijas KP CK VII plēnums šķiet bija viens no atklātākiem un agresīvākiem partijas vēsturē. Tā bija lielā mērā Pugo pārdrošība. Bet plēnums arī liecināja cik vēl tāls ceļš ejams, lai latviešu tauta būtu paēdusi un (tā kā vēlas) apģērbusēs un apgādāta ar dzīvokļiem vai dzīvojamām mājām... Līdz šī gadu simteņa beigām (nav taču šaubu) to sasniegt nevarēs, lai arī kādus pārkārtošanās ceļus tā neietu...

Kapitālsociālisma...

(Turpinājums no 7. lp.)

Par to mininstru prezidents noskaitās un ABC priekšniecība viņu (komentātoru, nevis Hoku) nopēra. Federālās valdības minibudžetu vissiltāk apsveica plutokratiskās aprindas. The Herald virsrakstos tūliņ parādījās lieliem burtiem: ,,Employers happy, unions angry'', un ,,the best konservative budget...'' Heralda aptaujā 19 iespaidīgākie uzņēmēji atzina, ka Hoka budžets esot viņiem pa prātam. Hoks tūdaļ pasludināja vēlēšanas, pārliecībā, ka šie ,,konservātīvie'' elementi, tāpat kā pagājušās vēlēšanās, nodrošinās viņam valdīšanas grožus. Kreisā spārna unionisti, kuŗi saprot Hoka internacionālā sociālkapitālisma mistērijas, nav viņam nekāds drauds, jo komūnistu partija pie varas grib tikt ar Strādnieku partijas aparātu, tāpēc tomēr balsos par Hoku.

Jāatzīst, ka Hokam ir liela dūša: tas nebaidās aplaupīt pat nabagmājas lādi — citādi patiesi nevar nosaukt viņa uzbrukumu pensionāriem, kaŗa invalidiem, slimniekiem un immigrantiem. Arī valsts saimniecisko uzņēmumu (un īpašumu) izpārdošana norāda uz sociālistiskās saimniekošanas katastrofālām sekām.

Austrālijas nākotni ne mazāk apdraud līdzekļu atraušana izglītībai, īpaši terciārai izglītībai. Izglītības sistēma kuļas pa neizbrienamu purvu, ko apgaismo tādi raksti laikrakstos kā ,,50 procentu no austrāliešiem ir pusizglītoti'' un ,,37% no iedzīvotājiem atzīst, ka valsts izglītības sistēma nekam neder...'' Bet izglītība taču ir tautas saimnieciskās un arī polītiskās nākotnes un neatkarības ķīla.

Austrālijas sociālistu partija ved nāciju pretim visiem tiem ,,labumiem'', kādus sasniegušas sociālistiskās zemes — Krievija, Polija, Dienvidslavija, Ķīna, Mozambika un tā tālāk. Kaut arī mūsu ministru prezidenta Hoka un viņa varas centra mērķi nav gluži identiski ar minētajiem, tie nesola ne brīvību, nedz neatkarību individam, nedz saimnieciskā, nedz arī polītiskā skatījumā.

Vai jūs sociālkapitālismu esat pamanījuši arī Kanadā un ASV.

IZĪRĒJAMA

mēbelēta istaba
Gerrard-Woodbine rajonā
Zvanīt 691-3980.

Laikraksta kantorim:

sludinājumi,
abonementa maksājumi,
laikraksta piegāde un
adrešu maiņas

466 - 1514

Negaidīti mūžībā aizgājusi mūsu mīļā

Silvija Jankevics,
dzim. Bernaus

dzimusi 1926. gada 7. jūnijā Ķemeros,
mirusi 1987. gada 4. jūlijā Toronto, Kanadā.

Dziļās sērās

vīrs, meita, dēls ar ģimeni, māte, brālis dzimtenē un brālis ar ģimeni Kanadā.

Nespēju pēdējā brīdī
Savējiem ārdievas teikt,
Sveiksu jūs mūžības rītā,
Saule kur nenoriet.

Mūžīgā mierā aizsaukts

Marģeris Bērziņš

dzimis 1927. gada 3. februārī Salacgrīvā,
miris 1987. gada 19. jūnijā Dundasā, Kanadā.

Mīlestībā piemin un sēro
sieva Erita,
dēls Juris, meita Evia

Tavas pēdējās vasaras puķes
savijam sēru vainagos;
tās turpinās atkal ziedēt
Mūžības mājokļos.
(L. Cauka)

Vērojot tvaikus un kūpēšanu

Alberta Eglīša raksts par Gorbačova centieniem un citām zīmēm

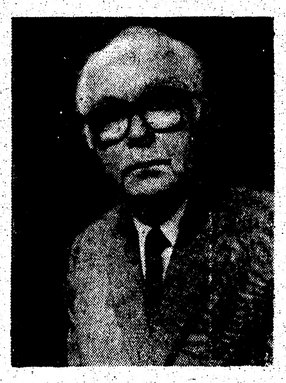

Kremļa astrologi šogad var stāstīt rietumiem daudz rožaina par savu — glasnosķ, reālitāti tas nemaina: drauds trim Baltijas tautām pastāvēšanas saknēs nemainās; afganistāņu slepkavošana turpinās, sarkanarmijas divīziju skaits ārpus Padomju savienības nekrievu zemēs nekļūst mazāks, pasaules iekarošanas plānus komūnisms neatsauc, spiegošanas diversijas pieņemas, visur, kur krievu okupācija, tur arī tūlīt virskundzība un pārkrievināšanas elements kļūst kliedzošs fakts. Tanī pašā laikā visas runas par mieru nozīmē bailes no brīvības. Beidzot skaidrs, un varam būt droši: Austrumos tomēr nav nekā jauna, kaut arī par to nepārtraukti zvana paši sovjeti, un — illūzijās aizklīdušie sapņotāji rietumos — gandrīz līdz saprāta aptumšošanai, dzirdes un sirds apgrūtināšanai.

Pad. savienbas drauds rietumiem ir lielāks nekā to pieņem: Aiz Elbas Austrumvācijā koncentrētie 25600 tanki, frontāli torņos nodrošināti ar jaunu bruņu plati, līdzšinējām granātām vai raķetēm pagaidām neesot sašaujami. Sarkanarmijas raķetes SA-5, SS-12 un SS-22 pārsteigumā, un diktātoru režīmiem tas vieglāk iespējams nekā demokratiskām valstīm, var iegrūst chaosā un smagā paralizē visu rietumu izplānoto aizsargāšanos un pretsitienu.

Katru dienu visu šo pavasari navar gaidīt brīnumus noslēpumainā Kremļa krokusu dārzos, bet kamēr imperija atrodas ārkārtīgi nepārvaramās saimnieciskās grūtībās un psiholoģiskā saviļņojumā pēc Černobilas katastrofas varasvīriem stipri jādomā, kā izkļūt no šī purva. Jārūpējas arī par rafinētākiem propagandiskiem trikiem, kas kapitālistus patīkami apmiglotu un virs divos kontinentos sarkani izplatītās telpas tiem brīžiem parādītu tādu fata morganu, kādu labprāt tie vēlētos sev kaimiņos redzēt. Sovjetu krievi, kas, ja nevarētu piekļūt rietumnieku naudai un augstajiem technoloģijas sasniegumiem, jau sen būtu izputējusi nulle, tomēr redzams, ka viņiem laimes ir vairāk nekā saprašanas turpināt savu eksistenci.

Jāatzīst, komūnisti prot izmantot sev demokratiju vājās puses un iegūt laiku trim uzdevumiem: pirmkārt, turēt kaut cik pie dzīvības moku pilno kollektīvismu; otrkārt, panākt savām varmācībām pamatīgāku nostiprinājumu; treškārt, nākošiem plāniem un ekspansijām sakoncentrēt pietiekamā daudzumā elpas.

Jākonstatē, ka paši krievi nemaz negrib atbrīvoties no sarkano vienvaldības, un tas nedaudzais, kas tiek bungas rībinot darīts, nav nekas cits kā tikai acīm un iepakošanai vatē, lai varētu tālāk sekmīgi ,,šeptēt'' uz parāda ar tirgošanās trakuma pārņemtajiem tirgoņiem, kam nauda ir iespaidīgāka zīme par — krustu.

Pašreiz tas nedod arī lielākas cerības, ka gaidāma kāda maiņa, kaut vai mata platumā. Visi, kas nav ar partiju, ir pret izredzētajiem un režīmam ir tikai pagaidām pieciešami. Jo Pad. savienība, būdama spožākā policijas, un tā saukto ,,spiceļu'' imperija, vēl tagad ir tāda pati drūma vieta, kāda tā bija asiņainajā revolūcijas sākumā.

Tālāk tūliņ jāpiezīmē: nav nekāds noslēpums, ka militārā pētniecība Varšavas blokā ir prioritāte. Padomju savienībā, bruņošanās laukā meklējot jaunus ieročus, jaunu municiju, nodarbināti 1,2 miljoni, toties civīlo vajadzību pētniecībā tikai 300000 cilvēki. Arī SDI sistēmas izveidošanā — aizsardzība debess izplatījumā pret raķetēm, UdSSR ir daudz tālāk nekā ASV. 12 centros 10000 zinātnieki un inženieri jau gadiem strādā lēzera staru izmantošanas pētniecībā uzbrūkošo ienaidnieka raķešu gadījumā. Krieviem pašlaik ir 1400 viegli transportējamās pašbraucējas izšaušanas rampas, kurās atrodas nomērķētas SA-10 raķetes, tāpat kā 150 — betonētās pozicijās, no kurām pastāvīgi puse stacionētas apkārt Maskavai. Maskavas tuvumā atrodas arī divas speciālas radara stacijas, viena, kas konstatē trāpījumus, otra, kas stūrē izšautās raķetes uz mērķi.

Polijā, kopš tur valda komūnistu diktatūra, cilvēku mūžs kļūst īsāks: Jaruzeļska ērā mirušo skaits gadā esot palielinājies par 20.000 personām, un darba produkcija rūpnīcās 4 reizes mazāka nekā brīvajos rietumos.

Vēlreiz tuvāk iztirzājot bruņošanās panorāmu, jāuzsver sekojošais: **Visus ieročus gatavo pēc jaunākās technoloģijas,** piemēram — paštēmējošās raķetes un arī citus precīzitātes ieročus ar milzīgi graujošu spēku — svarīgu objektu iznīcināšanai ienaidnieka pusē.

Vispār, NATO stratēgu vērtējumā UdSSR kodolieroči spējīgi cīnīties ar drausmīga trieciena potenciālu. Bet arī bez kodolieroču lietošanas moderno parasto ieroču iznīcinošās uguns spējas ir tik lielas, ka to lietošana bieži apdzīvotajā Eiropā var radīt nepārredzamus notikumus.

Padomju konvencionālie ieroči ir ļoti bīstami, tāpat to vairums eventuāla uzbrukuma gadījumā pārmērīgs. Masas ieroču vēl tālāk pilnveidošana var pat pavedināt uz militāro avantūru, izdarot pēkšņus, preventīvus ieskrējienus šur tur — rietumu virzienā. Un bruņošanās drudzis var novest pie tā, ka militāro spēku paritāte turpmāk vairs nebūs par miera un brīvības garantu nākotnes drošības politikā.

Padomju imperija politiski ir punduris uz māla kājām, tam liecību netrūkst. Un Gorbačovs, kuram nepieciešami pirmie panākumi, citādi pulkstenim apstāšanās garantēta, žonglē uz asa asmens. Iesprostošās tautas sev sagaida iespējas labāk dzīvot. Mums atkal ,,perestroika'' nekādu atpestīšanu nenesīs, vienīgi paildzinās smakšanas gadus līdz atbrīvošanās sākumam... Zirga kāja sniegsies pretī mūsu rokām... Viņa ,,glasnosķ'' visvairāk baidās pašu komūnistu vecā gvarde.

Vispār, jaunais fainomens Gorbačovs, kas prot runāt, ielūgt slavenus ciemiņus un, veikli propogandēdams savas domas, sevišķi atoma raķešu lietā, tāpat Padomju savienības mīlīguma izcelšanā — kamēr pārsteigto rietumnieku prāti vēl nav sakārtojušies, nedara nekā cita kā vienīgi mēģina radīt iespaidu: Komūnisms tomēr triumfē un virzās caur internacionāliem triumfa vārtiem...

Īstenībā Michaila būtība slēpjas tur un pievērsta tam, kur nerunā patiesību un aizliedz arī citiem patiesību, nemaz nerunājot par patiesības respektēšanu vēsturē, ģeografijā un tiesībās (piemēram, polītisku iemeslu dēļ apcietinātos tur vēl vienmēr tiesā kā kriminālnoziedzniekus), jo komūnistiem patiesība visos laikos nozīmē — pašiem uzdurties uz dunča.

Ne jau niekošanās pēc divas tādas polītiskas personības kā bijušais ASV ārlietu ministrs H. Kisingers un Rietumvācijas kādreizējais kanclers Helmuts Šmits brīdina no uzticēšanās kā Kremļa pieteiktajām reformām, tā arī ar tām saistīt kaut kādas gaišākas cerības. Un tomēr aiz Kremļa sienām ir notikusi kāda sakustēšanās, kas bez sekām vairs nepaliks, kaut arī to partija pēkšņi mēģinātu pārtraukt.

Nākošos 40 gados pasaules polītiskā karte nebūs līdzīga pašreizējai. To nespēs bez pārveidošanās noturēt arī nekāds miera pāķu kongress, kādu, piemēram, šogad izbazūnēja februārī Maskavā, kad pēc krievu stabules dejoja naīvi dinosauri, izčāpojuši no krēslainām alām it kā pirms miljoniem gadu, un nekā nezināja, nemaz pat nemēģināja zināt, ka šis tā sauktais miera forums notika cietuma valsts pajumtē, kuŗā neuzticēšanās un citādi domājošo vajāšana valda jau kopš 1917. gada, kad Ļeņina režīms nogalināja cara patvaldību.

Apakšzemes izmēģinājuma spridzinājumi tiek atjaunoti, taču piedāvāta ateikšanās no atombumbas, pat piekrišana kontrolei nenozīmē, ka eventuālā konflikta gadījumā sarkanā imperija tādu atkal sev īsā laikā pēkšņi neradīs. Tāpēc savu sāpju problēmā mums nav jāzaudē tūlīt dvēseles miers, ir tikai ārkārtīgi jākoncentrējās uz pašreizējo acumirkli un no tā jāmēģina dabūt nenodeldējamu kapitālu mūsu interesēm, kaut arī Maskava nupat ir kļuvusi rietumu polītiķiem jaunā Meka. Tur ierodas ministri nolīgt starptautiski normētus līgumus. Sevišķi kustīgi ārlietu ministri, pētīdami nākotnes iespējas un varēšanas. Ierodas premjēri, prezidenti, kas, draudzību kopdami, palīdz neredzēt un nedzirdēt Padomju savienības varmācības citās zemēs.

Koncernu direktori pārdod visu, pat striķi karātavu cilpām, un naudas pelnīšanas kārē nedomā neviens: Sarkanajiem varētu uzticēties tikai tad, ja tās iekārta atbilstu demokratijas ideāliem un pilsoņiem netrūktu cilvēka pamattiesību. Taču tas viss ir tikai svēta vēlēšanās, kam nav nekur vēl seguma.

Mūsu novērošanu stipri saista arī Rietumvācijas un Padomju savienības milzīgā savstarpējo attiecību aktīvizēšana, turklāt tādā brīdī, kad gatavojamies Bonnā iesniegt Rībentropa-Molotova slepenā nolīguma atsaukšanas prasību par Baltijas valstu izpārdošanu īsi pirms Otrā pasaules kaŗa.

Gūstekņu balsis Eiropā skan vienmēr dzirdamāk, burvīgāk visiem tiem, kas viņos klausās, visiem tiem, kas tos saprot un kas, turēdamies kopā ar šiem liktenīgajiem koŗiem, paši ir dzīvi, aizdegas, liesmo līdz un, ilgās lidodami brīvības debesīs augstāk kā Dieva pirmie cīruļi, sumina sējējus tīrumos. Ceļas tvaiki, vairojas laika kūpēšana, sagūstīto tautu balsis mīlestības dziesmā skan kā jūras viļņošana visā tagadnes mistērijas gaismā...

Latviešu nams Toronto

IZĪRĒ LABI VĒSINĀTAS TELPAS
SARĪKOJUMIEM UN VIESĪBĀM

Pēc vēlēšanās nama dāmu komiteja rīko
GODĪBU GALDUS
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Tel. 922-2931

Alcan Building Products Authorized Dealer — ALCAN

Māju īpašnieki!
ietaupait ar **ALCAN SIDING**
Sazinaities ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem gatavo un ierīko
Thermo Windows 534-2926

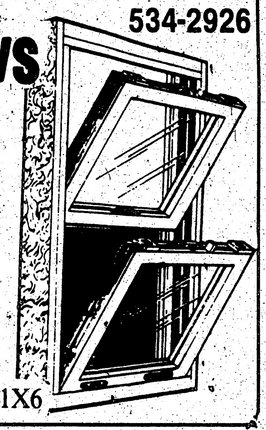

- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGUS
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
Īpašnieks Artūrs Mīlne
2229 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X6

LATVIJA AMERIKĀ

Atjaunojiet abonementu un dāviniet to saviem draugiem, lai nodrošinātu informāciju par notikumiem pasaulē.

Lūdzu sūtiet **LATVIJU AMERIKĀ** uz

vienu gadu	Kanadā $46.00,	ASV $46.00
6 mēnešiem	" $24.00	" $24.00
3 mēnešiem	" $14.00	" $14.00

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

Jauns abonents ___ pagarinājums ___

Čeki rakstāmi uz Latvija Amerikā vārda un sūtami 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9.

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Ņujorkas un apkārtnes latvieši 25. jūlijā Lēmaņa kolledžas koncertzālē Bronksā noskatījās Austrālijas ciemiņu Saules jostas septīto iestudējumu „Čāpiņu Jāņa precības". Bagātais saimniekdēls ir mazliet neaptēsts un naīvs, bet dedzīgs precībās braucējs. Dziesmas mainījās ar dejām vai komiskiem notikumiem, smaidiem, smiekliem un aplausiem. Ņujorkā skatītāju skaits bija tikai ap 500, krietni mazāks nekā to varētu sagaidīt. Tam vairāki iemesli. Nākamajā pēcpusdienā Saules jostai bija izrāde netālajā Priedainē, bet Ņujorkas koris viesosies Minsteres dziesmu svētkos, kur noskatīsies arī šo izrādi. Tas samazināja iespējamo skatītāju skaitu vismaz par pāris simtiem. Bez tam Ņujorkā jau sešas dienas temperātūra bija deviņdesmitos grados (ap 35 Celzija gr.), kas atturēja gados vecākos skatītājus ierasties izrādē.

Austrālijas viesi izrādi bija vēlējušies redzēt kādā no labākajām zālēm Manhatenā, kaut izdevumi par to būtu krietni lieli. Viņi to bija ar mieru maksāt. Tomēr zāles Linkolna centrā nevarēja dabūt, tās vajaga rezervēt vismaz gadu iepriekš. Atjaunotai Karnegija lielajai zālei vajaga divu gadu iepriekšēju pieteikšanos. Abas šīs vietas ir dārgas. Budžets Lēmaņa kolledžas zālei bija tikai 3700 dol. Saules josta dabū atbalstu ceļojumam arī no Austrālijas valdības. Mazliet neparasti bija tas, ka šoreiz apmeklētājiem par programmu bija jāmaksā atsevišķi, kaut parasti šinī zālē tās bijušas par brīvu, ko izdala vietu ierādītāji pie durvīm. Šoreiz daudzi apmeklētāji dabūja atstāt zāli, lai meklētu programmu.

Austrālijas ciemiņi Ņujorkā pavadīja divas naktis. Tie daļēji pārgulēja privāti pie Ņujorkas latviešiem, pārējie DV namā Bronksā, kur tos arī pacienāja. Pavisam bija 52 Austrālijas viesi. Pēc izrādēm Priedainē un Vašingtonā ansamblis caur Angliju devās uz Minsteri.

● Sporta nometnē no 21. līdz 27. jūnijam Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes īpašumā Katskilu kalnos piedalījās 12 dalībnieki Eiropas futbolā un 7 dalībnieki volejbolā. Nometnes vadītājs bija Pēteris Jansons.

Bērnu nometnes pirmajā divnedēļu posmā no 28. jūnija līdz 12. jūlijam piedalījās 24 meitenes un 23 zēni, kopā 47 dalībnieki. Programmas vadītāja bija Astrīda Buka. Pirmajā nedēļā runāja prāv. A. Ozols par lielām personībām baznīcas vēsturē — Asizes Franci, Mārtiņu Luteru, Mikelandželo un Bachu. Otrā nedēļā māc. R. Zariņš runāja par ticības vīriem jaunākajos laikos — N. Sēderbaumu Zviedrijā, N. Grundtvigu Dānijā, H. Haugi Norvēģijā, H. Lilji Vācijā un H. Mīlenbergu Amerikā. Latviskās apcerēs V. Līviņa runāja par Kronvaldu Āti.

Otrs periods no 12.—26. jūlijam iesākās ar 50 bērniem. Māc. L. Saliņš runāja par reliģiskām apcerēm, Zelma Lapiņa iepazīstināja latviskās apcerēs ar Anšlava Eglīša lugām. Abos periodos bija izkārtotas interešu grupas, āra nodarbības, sports, ugunskuri, talantu vakari.

Trešais periods no 26. jūlija līdz 8. augustam veltīts tiem bērniem, kam latviešu valoda jāmācās un kas vēlas to darīt. Pieteikušies pāri par 60 nometnotāju, vadītāja Baiba Kļaviņa. Nometnē trīs ēdienu reizes lielajā ēdamzālē, bet bērnus pacienā arī citās reizēs, kaut iecienītākais ir nakts azaids pirms gulētiešanas. Saimnieces pirmajā periodā Rita Zīmule, otrā Silvija Jurevica un trešajā Lilja Zamura. Kopgaldu papildina arī saldētie ķirši, kā arī svaigi augļi. Dzīvības sargs un peldēšanas instruktore Ingrida Mieme. Katru periodu iznāk nometņotāju izdevums Nometnes Taure.

● Ņujorkas draudzes Ziemeļu novads uzposis Jonkeru baznīcu. Ieliktas jaunas grīdsegas dievnamā un balkonā, bet darbi turpinās priekštelpās un balkonā. Kopējā izmaksa 16,000 dolaru. Pie galvenās ieejas notīrīti, izbalināti un no jauna nokodināti ozola paneļi. Uzņēmējiem izdoti krāsošanas darbi. Ieliktas desmit jaunas durvis un izdarīti citi labojumi. Arī jumta labošana izdota uzņēmējiem.

● Draudzes bibliotēkare Anna Lauce izgatavojusi periodisko izdevumu rādītāju. Reģistrā 20 lapas alfabēta kārtībā ar datiem, kas plauktos atrodās. Māsas Zemdegas sakārtojušas agrāko laiku iebraucēju (veclatviešu) liecības, publicējumus, fotografijas un citus materiālus ar vēsturisku nozīmi. **Vk.**

BAFALO

● Bafalo, kas kļuvusi slavena ar savu aukstumu un izslavēto dziļo sniegu, pēdējās 8 dienās piemeklējis lielais karstuma vilnis, sasniedzot rekordu. Cilvēki glābjas Īrī ezera un Niagāras upes vēsajos ūdeņos, un peldu vietas bija pārpildītas.

Esam priecīgi, ka ļoti viegli sasniedzamas arī Ontario ezera daudzās peldvietas — 10—15 minūtēs esam jau Kanadā. Sezonas laikā ieteicams pamanīties izbraukt agrāk no rīta, pretējā gadījumā var notikt, ka pie muitas caurlaides ir sastrēgumi, var dabūt gaidīt karstajā saulē vai veselu stundu.

Latviešu luterāņu draudzei jūnijā dievkalpojums nenotika, bet jūlija mēneša dievkalpojums notika šā gada 10. jūlijā, piektdienas vakarā. Šis bija māc. J. Prauliņa pēdējais dievkalpojums pirms aizbraukšanas atvaļinājumā uz Vāciju. Nākošais dievkalpojums būs Kapu svētku dievkalpojums šā gada 30. augustā pl. 11 no rīta Bafalo Forest Lawn skaistajā kapsētā pie mācītāja Jūlija Vējiņa atdusas vietas.

Mūsu mazā vijolniece Inga Malēja, kas jau vairākas reizes uzstājusies dažādās pilsētas baznīcās, kuplinot dievkalpojumus, šā gada 5. jūlijā bija ielūgta spēlēt vijoli North Park baznīcas dievkalpojumā — jauna mācītāja ordinācijas dievkalpojumā, par ko izpelnījās lielu atzinību. Viņa arī piedalīsies Montrealas mūzikas nometnē. No Bafalo uz Floridu pārcēlusies arī Strauķu ģimene. **Kr.**

Indianapoles DV talcinieki Gaŗezerā, pie Kalniņiem. Sēž no kr.: L. Augusta, Ē. Vītoliņa, D. Melbārde, R. Freimane, A. Ceriņa; stāv: Apv. priekšnieks J. Augusts, J. Lagzdiņš, G. Bērziņš, A. Freimanis, O. Melbārdis; aizmugurē M. Vītoliņš.
Foto V. Jaunkalnietis.

No Saules jostas uzveduma — Miguļu saimniece (Ināra Zemīte) ar meitām (Sane Upeniece un Ērika Polkēvica), kas uzņem Čāpiņu Jāni kā ceļinieku, bet vēlāk uzzina, ka viņš ir bagāta Čāpiņa dēls, kas nācis precībās.
Foto P. Zaļums

Klīvlandes DV talcinieki Gaŗezerā darba pārtraukumā. Sēž, no kr.: O. Kubuliņš, A. Neļķis, apv. priekšn. V. Zemesarājs, V. Šulca, H. Spalviņa; aizmugurē: A. Pladars, J. Zvaners, V. Zemesarāja, E. Pričina, V. Kubuliņa. **Foto V. Jaunkalnietis**

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM — $5.00

125 Broadview Ave.
Tel 465-5225
Svētdienās iepriekš sazinoties pa tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
sākot ar 1987. gada 29. jūniju
Pirmdienās no pl. 14.00 līdz 21.00.
Otrdienās no pl. 14.00 līdz 21.00.
Trešdienās slēgts.
Ceturtdienās no pl. 14.00 līdz 22.00.
Piektdienās no pl. 12.00 līdz 23.00.

Fotografisks uzņēmums ar atzītu kvalitāti.

BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD.
(416) 863-1166
287 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2
We believe every picture counts

Murray E. Newbigging
BĒRU MĀJA
- Izjusti personīgi pakalpojumi
- Pastāvīga kapella

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.
Auto novietošana. Tel. 489-8811, 489-8002

R. S. KANE Ltd.
APBEDĪŠANAS BIROJS
6150 Yonge Street
(Goulding Ave stūrī, dienvidos no Steeles)
Willowdale, Ont.
221 — 1159

Vecākais latviešu puķu veikals

Vesus
ZIEDI KATRAM GADĪJUMAM
Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm.
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2L6
Tel. darbā 534-4645, pēc darba 533-4037.
A. PUTNIŅŠ

DR. ROBERTS U. VAGNERS, O.D.
OPTOMETRIST
3439 YONGE STREET
TORONTO, ONTARIO M4N 2N1
TELEPHONE
(416) 485-5233

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS —
Speciālizējies kontaktlenžu nozarē
Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.
1586 Bloor St. W., Toronto.
Tel. 535-6252.

Lielākais latviešu veikals Toronto
BROADVIEW DELICATESSEN
141 Danforth Ave, tel. (416) 465-9905

Piedāvā:
- lielā izvēlē eiropiešu gaumē gatavotus gaļas izstrādājumus,
- žāvētus tītarus, zivis,
- pašu ceptu rupjmaizi, pīrāgus, ķimeņmaizītes, smalkmaizītes, jubileju klinģerus u.c. gardumus.
- klāj viesību galdus.

Īpašnieki Auśma un Jānis Miķelsoni

Grāmatas dāvanām

A. Silgailis — Latvian Legion	$25.00
Kanadas vanadzes — Latvian cooking	$12.00
Latvju Enciklopēdija 1	$48.00
Latvju Enciklopēdija 2	$52.00
L. Gulbe — Varbūt — es esmu mežs, dzejas	$12.00
H. Biezais — Saki tā, kā tas ir	$16.00
L. Pērļupe — Priekšpilsētas noslēpums	$ 6.60
N. Kalniņš — Anitas stāsti	$ 5.60
K. Ķezbers — Kurzemes Hercoga Dālderis	$ 6.60
Garīgs apskats II	$15.00
88 Latviešu Tautas dejas un Apdares	$27.50
Mūzikālie pavadījumi 88 dejām	$12.00
Latviešu lietiskā daiļdare	$20.00
I. Gubiņa — Uz akmeņa stāvēdams	$18.00
L. Bērziņa — Jaunības atblāzmā	$16.00
A. Alksnis — Panaceja un viņas mācekļi	$18.00
A. Eglītis — Svešais cirvis cērt un cērt	$ 9.00
A. Kraujiete — Spoguli, spoguli, atklājies, dzejas	$14.00
M. Zichmanis — Brāļi Zēbergi	$14.00
Latvijas dzirnavas	$39.00
Dainu izlase — Ozols	$12.00
E. Grīslis — Uz ērgļa spārniem	$19.00
O. Perro — Vēstures veidotāji	$20.00
K. Sidars — Aiz ezera balti bērzi, rom	$16.00
O. Liepiņš — Tālos atspulgos, atm	$24.00
T. Krūka — Rīgas Ieviņa — Jaunatnes romāns	$12.00
Laiks, telpa, ļaudis IV daļa	40.00
K. Osis — Uz utopiju tilta	$13.00
Dainu izlase — Trīs Skuju Koki un Bērzs	$12.00
T.L.B. — Paaudzes paaudzēm, rakstu krājums	$15.00
Latvija — sienas kartes	$12.50
O. Perro — Holmas cietoksnis (trešais izd.)	$20.00
Latviešu karavīru dziesmas ar notīm	$12.50

Piedāvā dāvanām: gleznas, rotas, keramiku, ādas un koka izstrādājumus, kā arī citas mantas.

DV Grāmantīca, 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921-7121. Pasta sūtījumiem 10% piemaksa.
Pirmdienās..... no pl. 12.00 līdz pl. 17.00
Otrdienās ..... no pl. 12.00 līdz pl. 19.00
No treš. līdz piektd.,iesk.,no pl.12.00 līdz pl. 18.00
Slēgta sestdienās no 15. jūnija līdz 15. septembrim.

DV GRĀMATNĪCAS NODAĻA-SALONS,4 Credit Union Drive, Toronto, Ont.M4A 2N8, tālr.757-1482.
Darba laiks:no otrdienas līdz piektdienai no pl.15.00-20.00
Slēgta sestdienās no 15. jūnija līdz 15. septembrim.

Kārļa Suntaža būvdarbi,
Metro lic. B 2494
Būvē jaunas mājas un vasarnīcas. Izdara pārbūves, remontus, krāsošanas un mūrēšanas darbus. Sagādā atļaujas.
Zvanīt 751-6829.

SARMĪTE BULTE, BA, LLB
ADVOKĀTE—NOTĀRE
Thompson Building — pretīm City Hall —
65 Queen St. W., suite 1105
Toronto, Ont. M5H 2M5. Tel. (416) 860-0082

IERĪKO, LABO UN MAINA
plumbing, eļļas, gāzes un elektr. apkures, silta ūdens tankus, skursteņu oderes (liners), tīra krāsnis un ūdens tankus.
ROLAND KULLIK
(416) 275—1280.

ZIEDI UN DĀVANAS
GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
5165 Yonge St., Willowdale, Ont. M2N 5P5
(Veikals atrodas pie North York Center — Yonge & Park Home krustojumā)
733-4515 733-4516
ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI
Piegāde Toronto, priekšpilsētās un visā pasaulē.
Akceptējam galvenās kredītkartes.
Auto novietošana veikala ēkas aizmugurē.
Pārdodam atsevišķus Latvija Amerikā numurus.
Inta Gugāns-Tauriņš

Laikraksta LATVIJA AMERIKĀ atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcas nodaļās Latviešu Namā un Centrā, kā arī spiestuvē.

Kur meklējami apgānītāji?

Laikrakstā Padomju Jaunatne š.g. 10. jūnija numurā Guntis Eniņš cita starpā raksta:

Dzejniekus un dzejas draugus pārsteidza un pat šokēja vēsts par to, ka Ziedoņdārzā nogāzts Aleksandra Čaka piemineklis. Mani gan tas nešokēja un arī pārāk nepārsteidza, jo zinu, kur meklējami Čaka piemiņas apgānītāji. Esmu viņu pēdas un darbus redzējis visās Latvijas malās simtiem vecās lauku kapsētās un vecās baznīcās. Neesmu un nevaru būt pie šīs nekļitrības pieradis un nekad nepieradīšu, bet sagatavots tai gan. Varu arī tūlīt pasacīt, kā nokert šos «varoņus». Beidzot vajag vaktēt un pasekot, kas klīmst pa kapsētām. Paskatieties vien, kādus varenus akmens krustus tie ir spējuši līdz šim nogāzt tūkstošiem! Nu vienreiz ir nogāzts pieminekļis arī pašā Rīgas centrā. Mani izraisīja skumji sērīgu smaidu ārkārtējais izbrīns un supersašutums par šo izdarību kā par vislielāko noziegumu. Ak, tad beidzot mēs esam ieraudzījuši gan! Kur tad visus šos gadus mēs staigājām un neredzējām, ka ik pa brīdim, gandrīz vai sistemātiski, tika nogāzti vai sadauzīti piemineklī lauku kapsētās? Un ne tikai lauku kapsētās, arī mazpilsētās un pat Rīgā!

Aleksandram Čakam ir labi arī pēc nāves. Viņam ir aizstāvju mūris; lielais dzejas milzis bez pieminekļa nepaliks. Bet ko lai iesāk veca lauku sieviņa, ja viņa par savu pēdējo naudiņu uzlikusi pieminekli vīram vai tēvam, bet vienā rītā atrod šo piemineklī nogāztu līdz ar citiem? Ko lai iesāk tas, kuram šaisaulē vairs nav neviena piederīga, jo izgāzto kapu pieminekļu ēnas krīt arī uz šodienu. Un smagi krīt! Pat baronu kapeņu uzlaušana (Ungurmuižā u. c.) patiesībā bija arheoloģisko piemineklu izpostīšana un valsts dārgumu apzagšana. Jā, visbriesmīgākā parādība ir ļiķu vilki. Mazajās Kurzemes un Zemgales kapsētiņās esmu redzējis šo miroņzagļu darbus — atraktus kapus un izmētātus kaulus. Cilvēki saka — kapu racēji meklējot zelta zobus un citas dārglietas. Ja arī atstāsim bez ievērības kapu apgānīšanas noziegumu, tad vēl paliek zelta un vērtslietu zādzība, par kuru esmu dzirdējis, ka pēc mūsu likumiem draud augsts soda mērs.

Mana pārliecība ir tāda, ka ir jāpārtrauc vienaldzīgā attieksme pret kapu apgānītājiem, pieminekļu gāzējiem. Ja milicija, operatīvās grupas un arī brīvprātīgie kārtības sargi izrādītu kaut nedaudz lielāku interesi par mirušo piemiņas apgānītājiem, tad arī daļa citu nozieguma perēkļu nāktu gaismā, tad arī Aleksandra Čaka pieminekli varēs droši stāvēt savā vietā. Vai ir tik neiespējami notvert šos ģēvuļus, kas, klimzdami pa tukšām kapsētām, sevi iedomājas par varoņiem cīņā ar vientuļiem kapu krustiem? Sava ciema iedzīvotāji pietiekami labi zina, no kurām mājām nāk tie zeļļi, kas bezdarbībā uzkrāto un alkoholā uzspundēto enerģiju atbrīvo kapu pieminekļu izgāšanā. Ja šādā reizē milicija uz karstām pēdām ieradīsies ar suni, ja paņems pirkstu nospiedumus, tad nokert šos noziedzniekus nav nekas nereāls. Republikā vajadzētu nokert kaut tikai dažus, jau ar to pietiktu, lai šis mūsu sabiedrību apkaunojošais nozieguma veids saplaktu vai izbeigtos pavisam.

Jau pats fakts, ka šādu izdarību «varoņi» tiek meklēti ar milicijas suni un citām metodēm, ne tikai atvēsinās, bet, esmu pārliecināts, pilnīgi aturēs šā izklaidēšanās veida cienītājus. Un sodam par šo noziegumu ir jābūt bez mīkstsirdības un atlaidēm. Humānisms pret ļaundariem ir antihumānisms pret viņu upuriem. Cilvēki, kam apdauzīti piederīgo piemineklji, ir neaizsargāti dauzoņu upuri. Viņu dvēseles sāp vēl vairāk nekā fiziskās sāpes, sāp tāpat kā Aleksandra Čaka cienītājiem. Sāp savas Dzimtenes negods. Tas ir jānomazgā ne tikai ar viena Čaka pieminekļa izglābšanu, bet ar visas šīs parādības pilnīgu izskaušanu. Turklāt tas nav tik pārmērīgi grūti. Kolīdz iedzīvotāji jutīs, ka vandaļi patiesi tiek meklēti un saņem pienācīgu sodu, arī atbalsts būs iespaidīgs un izšķirīgs.

Iedzeršanas apkarošana

Viesojoties Rīgā un pastaigājoties pa Rīgas centru, bieži nāsīs iesitas salkana odekolona smarža, kas sevišķi manāma klusākos nostūros. Vai izsludināta kāda jauna nepatīkamo smaku novēršanas kampaņa? Gluži tā jau nu nebūs, bet arī šis smaržvielu vilnis ir sekas kādai citai kampaņai (orgāni gan šo kustību par kampaņu negrib saukt!), proti, ,,Par žūpības un alkoholisma novēršanas pasākumiem'', ko izsludināja 1985. gada 7. maijā. Mēneša sākumā tad nu PSKP Centrālā Komiteja izvērtējusi šīs kampaņas rezultātus aizgājušajos gados. Šī gada 2. jūnija Cīņā varam salasīt šādas atziņu pērles:

Daudzi partijas, valsts un saimniecisko orgānu kā arī sabiedrisko organizāciju darbinieki izturas bez pienācīgas atbildības. Tieksmi pēc alkoholiskajiem dzērieniem nav iespējams pārvarēt uz ātru roku, ar skaļām īslaicīgām kampaņām. Mēģinājumi žūpības izsaukšanas problēmu atrisināt galvenokārt ar administratīvām aizliegšanas metodēm ne tikai nedos stabilus rezultātus, bet, tieši pretēji, iedzen kaiti dziļumā.

Daudzās vietās žūpības profilakses un izskaušanas darbs pēdējā laikā ir atslābis. Joprojām ir iedzeršanas gadījumi ražošanā, tai skaitā automobiļu un dzelzceļa transportā, uz jūras flotes kuģiem un citās nozarēs, kur ražošana saistīta ar paaugstinātu bīstamību. (Černobilā?) Dažviet nav izskausti alkoholisko dzērienu pārdošanas noteikumu pārkāpumi, pilsētu ielās atkal sākuši parādīties piedzērušie. Vairākos apgabalos palielinājies uz žūpības pamata izdarīto noziegumu skaits.

Joprojām zema ir audzināšanas un profilakses darba efektivitāte. Nepavisam nav pieļaujams, ka daudzi partijas biedri, tai skaitā atsevišķi vadošie darbinieki, nerāda nesamierināmības un bezkompromisa paraugu attieksmē pret tiem, kas pārkāpj pretalkohola likumdošanu, bet daži no viņiem paši ir nodevušies šim netikumam. Žūpības apkarošanas jautājumos ne vienmēr noteiktu un principālu nostāju ieņem partijas organizācijas. Samazinājusies pretalkohola propagandas aktivitāte. Veselīga dzīvesveida propagandā aktīvu uzbrūkošu nostāju nav ieņēmuši PSRS Medicīnas zinātņu akadēmijas zinātnieki un speciālisti. Joprojām vāji darbojas Vissavienības Brīvprātīgās atturības veicināšanas biedrības organizācijas. Iedzīvotāju, it sevišķi pusaudžu, brīvā laika pavadīšanas organizācija joprojām ir viena no asākajām un akūtākajām problēmām.

Netiek veltīta pienācīga uzmanība narkoloģisko dienestu materiālās bazes nostiprināšanai un to darba efektivitātes paaugstināšanai. Zems ir ārstu narkologu kvalifikācijas līmenis.

PSKP Centrālā Komiteja uzskata par nepieļaujamu to, ka 1987. gada pirmajā ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu paplašināta vīnogu vīna un konjaka izstrādājumu ražošana. PSRS Valsts agrorūpnieciskās komitejas uzņēmumos. Paplašinās kandžas tecināšana un šajā nolūkā tiek iepirkts liels cukura daudzums. Tas iedragā žūpības novēršanas darbu un rada milzīgu ekonomisku un tikumisku kaitējumu. Cīņā pret žūpību, alkoholismu un spekulēšanu ar alkoholiskajiem dzērieniem, pirmām kārtām pret kandžas tecināšanu, pienācīgu aktivitāti neparāda tiesību aizsardzības orgāni. Maza šajā lietā ir milicijas iecirkņu inspektoru, tautas brīvprātīgo kārtības sargu un sabiedrības loma.

Pašreizējais stāvoklis prasa veikt nopietnus un neatliekamus pasākumus un pārvarēt pašapmierinātības noskaņojumu kā arī apjukumu to grūtību un sarežģījumu priekšā, ko rada cīņa pret iesakņojušamies paradumiem. Jākoncentrē pūliņi uz rūpīgu organizatorisko darbu, audzināšanu un profilaksi, cilvēku apziņas un psiholoģijas pārkārtošanu, viņu iekšējās kultūras paaugstināšanu un attiecību uzlabošanu ģimenē, sadzīves un atpūtas sfērā. Enerģiski vēršoties pret žūpošanu ražošanā un sabiedriskajās vietās, jāņem vērā, ka žūpība ir pārvietojusies galvenokārt uz sadzīves sfēru — uz ģimenēm un kopmītnēm. Ir jāizvērš bezkompromisa cīņa pret kultūras trūkumu un visāda veida pārmērībām sadzīvē un viesmīlības formās.

Tik tālu ,,Gudrā partija''. Kamēr viņa piesaka ,,bezkompromisa cīņu pret kultūras trūkumu'', tikmēr partijas filiāle Latvijā (LKP) visādos veidos veicina (latviešu) kultūras sagraušanu. Šī nav vienīgā pretruna pretžūpības kampaņā. No partijas žēlošanās jau labi redzams, ko ,,padomju'' tauta par visu to domājusi divos pagājušos gados: ,,Runā, runā; man ne silts ne auksts!'' Ja partija tiešām vēlas, lai kāds viņai tic un seko tās mudēm, tad pirmā kārtā būtu viņai pašai jāpaaugstina tās ticamības līmenis. Tagad atriebjas garo gadu divkosība un mānīšanās.

Agnis Balodis

CEĻA BIEDRS

iznāk desmit numuri gadā.
Redaktors: prāv. A. Voitkus.
Adrese: 26 Chippewa Avenue
Ottawa, Ont. K2G 1X7
Canada
Tālr: (613) 225-1104
,,Ceļa Biedrā'' ievietotos rakstus var pārspiest, tikai norādot, no kurienes tie ņemti.

Izdevējs: Latviešu ev.-lut. baznīca Amerikā.

Abonēšanas maksa:
US $10 — Kanadā $12 gadā.

Čeki rakstāmi: Latvian Ev.-Luth. Church in America un sūtāmi ar adresi:
Rev. H. Jesifers
3272 Mohawk Street
Lincoln, NE 68510-4592
Tel.: (402) 475-8106

MAPLE LEAF TRAVEL

Uz dziesmu svētkiem Vācijā lidojumi, sākot ar $669.

Skandinavijas tūres 2 nedēļām, ieskaitot uzturu, $1499.

Lūdzu zvanait Inesei Grodnis
653-4351

655 St. Clair Ave W.

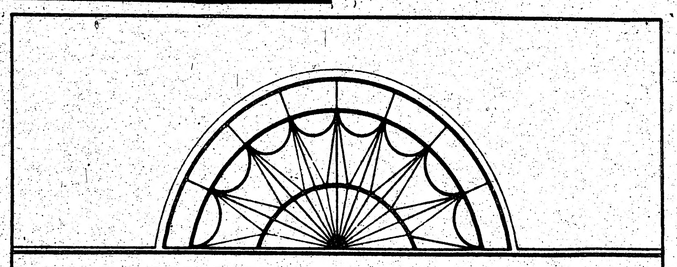

DARRELL KENT REAL ESTATE LTD.

Jau 9 gadus
latviešu pārstāvis

JĀNIS KORBS
Sales Representative

Biroja: 534-6381
Mājas: 461-9359

902 Bathurst Street Toronto, M5R 3G3

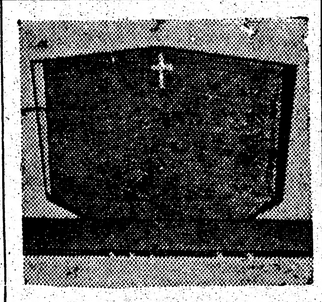

PIEMINEKĻI

487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets.
Īgauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2044 Yonge St., Toronto
M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville

38. baptistu dziesmu diena Čikagā

Pagājuši septiņi gadi kopš pēdējās dziesmu dienas Čikagā. Daudzi čakli darba darītāji aizgājuši mūžībā, tāpēc mums, pārējiem, vajadzēja īsti saspāroties, lai nestu daudz upuru — laiku, līdzekļus un lai visu labi noorganizētu mazajā Čikagas draudzītē lielajā miljonu pilsētā. Mācītājs Oļģerts Cakars uzņēmās rīcības komitejas priekšsēža pienākumus, un tā 25. aprīlī mūsu pašu dievnamā, Oak Parkā, sabrauca dziedātāju pulks, lai mēģinājumā mācītos ievērot katra diriģenta vēlmes.

Bija aizkustinoši dzirdēt W. Boyce Aleluja ērģelēm, flautisti — Debiju Ūsi, vijolnieci — Dainu Plostnieci Guntas Plostnieces vadībā; viņa ir šīs jaunatnes koŗa dvēsele. Dziedājums noritēja kamermūzikas stilā, dzidri, korrekti.

Ev. lut. Ciānas draudzes mājas saimnieks prāv. V. Vārsbergs apsveica dziedātāju saimi.

Koncerts sākās ar D. Ukstiņa Tveriet kokles, E. Baštika Redzi, tur pie debess malas, ar ērģelēm, Sarmai Aļļei spēlējot klavieŗu pavadījumu Čikagas baptistu dr. koŗa diriģenta Rūd. Kalnmaļa vadībā. Viņa vadībā arī dziedāja H. Viljama Dieva vārdam mūžīga slava, ar Zintu Zariņu pie ērģelēm. Solo daļu dziedot Vilmai Landmanei, sadarbība starp kori un instrumentiem izdevās labi. Vilmas Landmanes solo izskanēja labā elpas atbalstā, pilnskanīgā balss kvalitātē.

Duetu G.F. Hendeļa Ak miers, cik bagāts tu dziedāja Silvija un Inta Augstrozes ar Sarmas Aļļes piekļāvīgo ērģeļu pavadījumu. Dziedonēm labi izkoptas balsis, kaut arī atšķirīgiem tembriem. Dziedājums izskanēja sirsnīgs.

Čikagā pirmo reizi baptistu dziesmu dienā pie diriģenta pults stāvēja jaunais diriģents un komponists Ralfs Augstroze. Viņš diriģēja savu kompoziciju Dievs, ļauj Tavā gaismā tverties (V. Mešeŗers), kas veltīta viņa vectēva bijušā baptistu apvienības priekšnieka Fridricha Čukura piemiņai. Jaunais diriģents sevišķu pārsteigumu sagādāja ar Arvīda Purva komponēto prasīgo darbu Laiks (V. Dzelmītis), klavieŗu pavadījumus spēlējot pianistam Valdim Treimanim, ērģeles Ērikam Zušmanim un Richardam Rieses timpanu. Diriģenta vēlmēm ar vislielāko koncentrēšanos izsekoja koris, klavieres, ērģeles un timpāns.

Viktora Baštika kompozicijas atskan gandrīz vai katrā garīgā koncertā un bieži arī laicīgā. Viņš ir viens no mūsdienu visražīgākiem komponistiem. Dziesmu dienā viņš diriģēja savu skanīgo Pret spožiem gaismas kalniem un Mana Tēva namā.

Programmā klausītājus iepriecināja jaunās mūziķes vijolniece Daina Plostniece un flautiste Debija Ūse, abas mūziķu meitas. Jaunās mūziķes pierādīja labu tehnisku gatavību, toņu tīrību un ritmiski precīzu saspēli.

Guntas Plostnieces vadībā jauniešu koris dziedāja V. Baštika Dziediet Dievam slavu ar Anitu Ukstiņu, Dagniju Bērziņu un Gata Ķera trio dziedājumu ērģelēm un Sarmas Aļļes precīzo klavieŗu pavadījumu.

Pēc mācītāja Rubeņa Andermaņa svētrunas koncerts turpinājās ar Arvīda Purva diriģēto T. Ķeniņa vienkāršo, izteiksmīgo Dievs tev vēlē labu (E. Ķezbere), panākot delikātu smalkumu.

Cietāks rieksts bija J. Kalniņa bībeles temai rakstītā Ikviens, ko tēvs man dod ar ērģeļu pavadījumu. Baptistu apvienotais koris ar vislielāko uzmanību izsekoja diriģenta A. Purva vēlmēm. Skaistus reģistrus bija izvēlējies Ēriks Zušmanis.

Beigu posmā no Br. Skultes Dievs, Tava zeme deg ērģeļu pavadījumā jaunatnes koris tīrām, dzidrām balsīm lūdza Mēs jauni zvani. Kopējā lūgšanā pievienojās viss lielais koris.

Kopējā koŗī jaunās balsis piešķīra dzidrumu, intonācijas tīrību.

Mūziķe Gunta Plostniece ir ļoti iejūtīga diriģente, skaistām, noteiktām kustībām viņa kori vada, izceļot nianso un drāmatiskos kāpinājumus bez lētām manierēm. Viņa arī ir jaunatnes kora dvēsele.

Paldies Dievam, ka baptistu koros blakus sirmajām galvām dzied jaunie dziedātāji, kas ieaug Dieva slavēšanas priekam savās draudzēs un dziesmu dienās.

Marta Cakare

Ziņas par

Raimondu-Ilmāru BAUMANI

dzimis 1922.g. 3. oktobrī Latvijā, miris 1983.g. Kanadā. Baumanis (audžu tēva uzvārds) bijis aktīvs sportists, sevišķi riteņbraukšanā.

Ziņas lūdz atraitne Debora pareiza dzimšanas gada noskaidrošanai. Pareizais dzimšanas gads — 1922., kas izceļošanas dēļ dokumentos mainīts uz 1924. un rada grūtības pensiju lietās. I. Baumaņa mātes vārds Paulīne, māsa Gita (skolotāja).

Event. informāciju lūdzam adresēt: ***Valters Ziediņš, 218 Greenwood Ave, Toronto, Ont. Canada M4L 2R2.***

Laipni lūdzam kārtot laikraksta Latvija Amerikā 1987.g. abonementa maksas,

kas paliek līdzšinējās un redzamas maksāšanas zīmē katrā numurā.

AMBER PRINTERS AND PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 **465-7902**

VĒL VIENA PROGRAMMA NO ONTARIO NODROŠINĀTAS DZĪVOKĻU APGĀDĀŠANAS

Vai jūs pārtaisat māju vai dzīvokli pieejamu nespējigām personām?

Seko trīs veidi kā jūs varat saņemt finansiālu atbalstu:

Māju īpašnieki: Vai jūs vai kāds radinieks kas pie jums dzīvo ir nespējnieks?

Piešķīrumu par līdz pat $15,000 var saņemt mājas labojumiem jūsu vai nespējiga radinieka vajadzībām. Piemēram: rampu nespējnieku krēsliem, virtuves un vannas istabas pārbuvei.

Aizdevumi kas saņemti **Ontario Home Renewal Program** ietvaros līdzināsies izdevumiem.

Pārveidojiet daļu no jūsu mājes vai kādas neapdzīvotas ēkas par izīrejamu dzīvokli.

Bezprocenta aizdevumus līdz $5000 ir saņemami par viengimenes māju vai citu neapdzīvotu ēku partaisīšanu nespējniekiem.

Turklāt, jūs varētu būt tiesīgi saņemt financiālu atbalstu $7000 apmērā par katru dzīvokli no **Convert-to-Rent Prograr** .

Zemu dzīvojamo ēku saimnieki var arī saņemt atlīdzību.

Vai jūs esat saimnieks zēmai dzivojamai ēkai, kuŗa būvēta pirms 1960. gadā? Jūs varētu būt tiesīgs saņemt piešķīrumu par līdz pat $5000, lai pārtaisītu dzīvokļus pieejamus nespējīgām personām.

Šī summa ir pielikums piešķīrumam kur var saņemt līdz pat divām trešdaļām no vecāku zemo dzivojamo ēku pārbūvju izdevumiem (aizdevumu maksimums ir $5000 par katru dzīvokli). Šie līdzekļi ir pieejami no **Low-Rise Rehabilitation Program**. Tuvāka informācija saņemama no vietējā **Ministry of Housing** biroja.

Ministry of Housing
Ontario

Regional Offices of the Ministry of Housing

Southern Office
55 Hess St. S., Hamilton, Ontario
L8P 4R8 (416) 521-7500
or dial "0" and ask for Zenith 20450

Eastern Office
1150 Morrison Dr., 2nd Flr., Ottawa, Ontario
K2H 8S9 (613) 820-8305
or dial toll-free 1-800-267-6108

Northwestern Office
540 West Arthur Street, Thunder Bay, Ontario
P7E 5R7 (807) 475-1465
or dial toll-free 1-800-465-5015

Southwestern Office
380 Wellington St., Suite 1100, London, Ontario
N6A 5B5 (519) 679-7110
or dial toll-free 1-800-265-4733

Northern Office
1191 Lansing Ave., Sudbury, Ontario
P3A 4C4 (705) 560-6350
or dial toll-free 1-800-461-1190

Central Office
4950 Yonge Street, 4th Flr., Toronto, Ontario
M2N 6K1 (416) 225-1211
or dial "0" and ask for Zenith 20450

Mēs prasām...

(Turpinājums no 1. lp.)

ram secināt, ka tēvzemes mīlestība un ticība nākotnei deg mūsu jaunajā audzē — gan šeit trimdā, gan Latvijā. To redzam sēru brīžos, kā nesen, kad atzīmējām Tautas sēru dienu — 14. jūniju, kad visas paaudzes vienotas, ar noliektām galvām — gan pie Brīvības pieminekļa Rīgā, gan pie svešu tautu brīvības cīnītāju pieminekļiem brīvajā pasaulē — pieminēja tautas upurus. Šo nacionālo apziņu redzam arī prieka brīžos un svētkos, kā šodien Minsterē. Un tā nav tikai sagadīšanās, ka Tautas sēru dienā, demonstrācijās un protesta gājienos, ka arī šodien mūsu rindās ir simtiem jauniešu, kas nav ne dzimuši, ne auguši brīvā Latvijas valstī.

Ir spēki, kas nav izmērojami, nedz nosverami, bet kuŗu vara ir neapstrīdama. Šāds spēks un vara ir latviešu kultūrai. Tā ir bijusi mūsu dzīvības avots gadu simtiem, tā ir ļāvusi mums pastāvēt un pārvarēt neskaitāmas grūtības. „Mazs bij' tēva novadiņis, bet diženi turējās", saka tautasdziesma. Mūsu tautas pūrs ir bagātīgi pielocīts, mums nav jāstāv citu tautu ēnā.

Šis paaudžu mantojums spītīgi mudina mūs un arī tautu dzimtenē neuzdot cīņu par brīvību — par savu zemi. Šis mantojums, kas iesaista sevī jaunradi — nodrošina, ka neizirs dabiskās saites starp mums un mūsu brāļiem un māsām Latvijā, kamēr tur valda okupantu vara. Būsim pašapzinīgi un lepni par to, ko tagad darām, bet skatīsimies arī uz nākotnes pienākumiem un pagātnes sasniegumiem, jo tikai tā mēs liksim pamatus tiem darbiem, kas pavērs ceļu uz latvju tautas brīvību.

Atklājot Rīgā pirmos Vispārējos dziesmu svētkus, toreizējais rīcības komitejas priekšsēdis citēja Andreja Pumpura vārdus: „Ko domāja sveši ļaudis - to tev līdzi nedomāt; Latvju tauta — Tava doma — Laiks atnāks Latvju slavu godā celt."

Mēs esam šā laika dalībnieki, kuŗu pienākums ir godā celt latvju tautu. Ir pagājuši daudzi gadi kopš tās dienas, bet cerības un jūtas, kuŗas toreiz izraisīja dziedātāji, mūsu sabiedrībā nav rimušas. Toreiz tās izvērtās tautas atmodā un kļuva par saitēm, kas vienoja un vēl joprojām vieno latviešu tautu. Tā arī šeit Minsterē nākamajās dienās latvju dziesmas un dejas no jauna mudinās mūsos tautas sensenos pārdzīvojumus. Lai gan esam atstājuši Latvijas zemi, mēs neesam atstājuši mūžīgo Latviju. Atstāt zemi nenozīmē atstāt tautu. Latvieti, Latvijai tu vari kalpot, vienalga, kur tu esi! No kā tu esi cēlies, ir nozīmīgāks jēdziens nekā, kur tu esi dzimis. Tādēļ arī mūsu dziesma skan: „Daugav's abas malas mūžam nesadalās."

Lai visā pasaulē šogad atbalsojas Kronvalda Ata idejas, kas veltītas tautas nākotnei: nešaubīga ticība, dedzīga mīlestība un prātīgas cerības." Latvieti, atceries, mēs neprasām to, kas pieder citiem, mēs neprasām varu, bet mēs prasām tikai to, kas ir mūsu. Mūsu prasība ir un būs brīva tauta brīvā Latvijā!

Dievs, svētī Latviju!

Negaidīti mūžībā aizgājusi mūsu mīļā

Silvija Jankevics,
dzim. Bernaus

dzimusi 1926. gada 7. jūlijā Ķemeros,
mirusi 1987. gada 4. jūlijā Toronto, Kanadā.

Dziļās sērās

vīrs, meita, dēls ar ģimeni, māte, brālis dzimtenē un brālis ar ģimeni Kanadā.

Nespēju pēdēja brīdī
Savējiem ardievas teikt,
Sveikšu jūs mūžības rītā,
Saule kur nenoriet.

Mūžīgā mierā aizsaukts

Marģeris Bērziņš

dzimis 1927. gada 3. februārī Salacgrīvā,
miris 1987. gada 19. jūnijā Dundasā, Kanadā.

Mīlestībā piemin un sēro
sieva Erita,
dēls Juris, meita Evia

Tavas pēdējās vasaras puķes
savijām sēru vainagos;
jās turpinās atkal ziedēt
mūžības mājokļos.
(L. Cauka)

Aicina piedalīties...

(Turpinājums no 1. lp.)

tika 25/26. apr. Klīvlandē. Ziņojot par tās lēmumiem, pieskārās arī tuvajām sadarbības saitēm starp abām zemēm, kam org. darbā un dzīvē aizvien bijusi liela nozīme. Arī tieši Kanadā darbs prasījis lielu rosmi, piedaloties Toronto nod. sieviešu koŗa Zīles 15. koncertā, LNAK sesijā, TLTA Sestdienas ģimnazijas 31. izlaidumā, TLB Sestdienas skolas 36. izlaidumā. Latviešu skolas Valodiņa izlaidumā priekšsēdi pārstāvēja DV KV jaunatnes noz. vad. M. Lejiņa. Niagara Falls nodaļas 35 darbības gadu atcerē priekšsēdi pārstāvēja DV KV kultūras noz. vad. M. Zvejniece. Izteica pateicību par pagodinājumu sakarā ar Latviešu skautu un gaidu 5. lielo nometni Draudzības lokā, kur aicināts goda komitejā. No šā gada 8. līdz 31. augustam DV KV priekšsēža pienākumus veiks 1. vicepriekšs. A. Kalupnieks, jo pa šo laiku G. Brikmanis būs atvaļinājuma ceļojumā.

Vanadžu vad. N. Pulciņa piedalījās DV ASV delegātu sapulcē un vanadžu salidojumā. Daugavas vanadžu Kanadā ziedotos 1000 dol. LNAK nodeva Hamiltonas kopas vad. Kate Lapiņa. Ar E. Miniates un K. Lapiņas atbalstu veikts palīdzības darbs Latvijas okupācijas upuŗiem. Vanadžu valdes sēde bija Hamiltonā 4. jūnijā. Nākošā, paplašinātā vanadžu valdes sēde būs Sidrabenē 16. augustā.

1. vicepriekšs. A. Kalupnieks 25. apr. piedalījās Sadberijas nod. 35. gadasvētkos un CV kultūras noz. vad. darba ietvaros sagatavojis un nosūtījis attiecīgos darba pārskatus DV ģenerālsekretāram. Viņš arī sniedza konspektīvu ziņojumu par DV CV prezidija darbu un plānoto DV CV sēdi 31. jūlijā un 1. augustā Minsterē. 2. vicepriekšs. A. Šterns KV priekšsēža uzdevumā apsveica invalidus un nodeva viņiem piešķirto atbalstu. Ārējās informācijas noz. vad. E. Miniate ziņoja par aktīvo darbību, kuŗas ietvaros izkārtota informācijas materiālu piesūtīšana Kanadas valdības locekļiem, presei, parlamenta locekļiem un senātoriem. Kopš iepriekšējās valdes sēdes notikušas trīs AIN darba grupas sanāksmes. Informācijas izmaiņas un iegūšanas nolūkos ir uzturēta sarakste ar citu tautību grupām un darbiniekiem. Jaunatnes nozares vad. M. Lejiņa ziņoja par pieredzi DV ASV jauniešu saietā. Ir iecerēts nākotnē izkārtot jauniešu piedalīšanos DV Kanadā delegātu sapulcēs, arī organizējot jauniešu salidojumus līdzīgi kā ASV. 15. maija atceres svinībās DV namā piedalījās tautas deju kopas Daugaviņa dalībnieki u.c. jaunieši. DV KV uzdevumā ir izkārtojusi grāmatu piesūtīšanu latviešu skolām sakarā ar mācības gada noslēgumu. Darbības plānošanas nozares vad. Z. Akots ziņoja par piedalīšanos LNAK sesijā, ABN sanāksmē, 15. maija atceres sarīkojumā. Viņš arī piedalījās Latviešu Sporta apvienības Kanadā rīkotajā informācijas vakarā Sidnei 89 Latviešu Centrā Toronto. 1989.g. paredzēta Kanadas latviešu sportistu piedalīšanās globālajās sacensībās Sidnejā. Līdzekļu sagādei paredzēts rīkot loteriju. Sēdē piedalījās un par savu nozaŗu darbību ziņojumus arī sniedza biedrzinis J. Treimanis, finanču noz. vad. B. Logins, kultūras noz. vad. M. Zvejniece, aprūpes noz. vad. Z. Masīte, iekšējās inf. noz. vad. L. Ozols un sekretārs R. Pētersons. Ziņojumu rakstus bija piesūtījuši: sporta noz. vad. J. Treijs un aprūpes noz. vad. v. S.Leimanis. Valde piešķīra 2000 dol. Tālim Braunam Minsteres latviešu ģimnazijas apmeklēšanai, Lindai Jēgerei 300 dol. Gaŗezera vasaras ģimn. apmeklēšanai. Valde segs Baltic Studies abonementu, to nododot Brock universitātei. Prelāta Ruča darba atbalstam piešķirti 2000 dol. un Bērzaines atbalstam — 2000 dol.

Nākošā valdes sēde 22. augustā pl. 10 Purvainē. **A. K.**

Kamerkoŗa Ave Sol viesošanās Toronto jau pieder pagātnei. Žēl, ka latviešu biļešu pārdevēji koncertam viltīgi noklusēja to, ka koŗa turneju patiesībā rīkoja Pad. savienības Kultūras ministrija, kas atrodas Maskavā.

St. Luisas sludinājumā, kur nedarbojas latviešu sakarnieku šūniņa, labajā stūrī minēts: Sponsored by the Cultural Ministry of the U.S.S.R.

Izīrējama mēbelēta istaba GERRARD-WOODBINE RAJONĀ. Zvanīt 691-3980.

Osvalds Akmentiņš

Pēdējā vasara

1944. gada vasara gāja uz rudens pusi. No austrumiem kaŗa dūmi, putekļi un rībonja jau nomāca Latgali. Tā bija kritusi ienaidniekam un draudi tuvojās Vidzemei. Kā lapsenes galvaspilsētu — Rīgu aplidoja krievu lidmašīnas. Trauksmes gārzuloja ielās, namu pagalmos. Sarkanais velns spļāva svina lodes, trakoja kaŗa orģijas un tuvojās mums tuvāk un tuvāk. Leģionāru spēks grīļojās, jo krieviem cilvēku netrūka, ko rīdīt virsū latviešu zemei.

Rīga. Marijas ielas galā kā piedēklis izveidota Pionieŗu iela ar sarkaniem ķieģeļiem būvēto spirta fabriku ar gaŗu skursteni galā. Latvijas laikā tā atradās Finanču ministrijas pārraudzībā, bet vēlākos gados zem līdzīgām administrācijām un tās nozīme mūsu valsts tautsaimniecībā bija liela. No katras pudeles saņēma Kultūras fonds, Latvijas ceļi. No fabrikas rektifikācijas nodaļas logiem varēja redzēt Erenpreisa divriteņu fabriku, VEF — mūsu labo radio un mazākās spiegu kameras rūpnīcu, pazīstamo Gaisa tiltu un Zemitāna dzelzceļa staciju, ar kuŗa vārdu saistījās Ziemeļvidzemes atbrīvošana no sarkanarmijas 1919. gadā.

Ikdienā fabrikā valdīja parastais darba troksnis, ne pārāk spiedzīgs, griezīgs, kā tas ir Amerikas rūpnīcās, bet tomēr — troksnis. Sūkņi šņāca, pūta svilpe, kas bija sadzirdama līdz Grīziņkalnam.

Tāda bija ārējā atmosfēra arī tad, kad man tur bija jāstrādā. Te maksāja labi, kaut arī darbs nebija vieglais, bet visi turējās pie šī valsts uzņēmuma. Eksistence tur bija nodrošināta.

Uzcēla jaunu katla māju, jaunas tvaika mašīnas, kuŗas uzstādīja franču inženieŗi. Fabrikai bija vajadzīgas cilvēku rokas, bet arī pašai savs spēks, kas grieza mašīnas. Inspekcijā vēlākos gados fabriku apmeklēja gados jaunākais finanču ministrs A. Valdmanis.

Bet nu bija citi laiki. No Latvijas bija tikai zeme palikusi. Divi asiņaini kaŗa veltņi bija vēlušies pāri Latvijai — 1940. gadā krievi un gadu vēlāk vācieši. Viņi mums bija izglābuši dzīvību, bet ar to vien nepietiek. Dzīvība prasīja tiesības. Kaŗa veltnis tuvojās Rīgai. Tagad mūsu rūpnīca vairs nesvilpa. Svilpi laida darbā tikai tad, kad pilsētai tuvojās negantie krievu uzlidojumi.

Četros vācu okupācijas gados rūpnīcas plašā darba saime bija saaugusi gandrīz par ģimenisku vienību. To bija panācis tautas bēdu laiks un krievu cirstie robi strādnieku ģimenēs.

Kā te skuma cilvēki, kad kādam bija jāiet uz darba pārvaldi, kur tikai nepatikšanas bija sagaidāmas. Šī iestāde pēc vācu priekšrakstiem sūtīja cilvēkus darbā uz Vāciju. Aizkustinoši direktors Lukstiņš pestīja savu šoferi, kuŗu vācieši gribēja dabūt sev — nodot Stralo firmai. Un vēlāk, kad sākās iesaukšanas leģionā, cik skumīgas bija šīs reizes, kad kādam no mums bija jāaiziet kaŗā. Zem sveša karoga nevienam netikās soļot un strādnieks, kas stūma truļļus, vēla degvīna mucas, labi saprata, ka svešinieks grib tikai viņa miesu un asinis. Arī strādniekam Latvija bija mīļa un viņi gribēja tās suverēnitāti. Ja vācieši patiesi gribētu to atjaunot, tad viņiem nebija jāgaida 4 gadi. To vajadzēja tūlīt proklamēt pēc krievu padzīšanas. Tas nenotika, tikai strādāt un vairāk strādāt, viņi mūs mudināja... Pretī nesolīja nekā, miglaini runāja par vietu Jaunā Eiropā „pēc nopelniem".

Reiz darba pārtraukuma koncertā, kādi parasti notika šai laikā lielākajās Rīgas rūpnīcās, kas bija pieslēgti arī pie radio, kāds vācu propagandists teica, ka Latvijas valsts esot nejaušības rezultāts, un tagad domāt, ka Latviju atbrīvos angļi vai zviedri, esot muļķīga illūzija.

— Jums jāiet kopā ar vāciešiem, tad varēsit cerēt, ka jums būs sava vieta Jaunajā Eiropā.

— Bet kas un kur būs šī vieta? Varbūt tā būs kolchozā tālu Krievijā?

— Lūdzu dodiet mums brīvību un valsti atpakaļ, tad mēs sauksim jūs par draugiem, tā klusu ciesdami izteicās strādnieki, kad vācu kungi aizgāja.

Ka vācieši ar krieviem Latviju iztirgoja jau 1939.g., to neviens nepieminēja, to neviens nezināja. Un, ak Dievs, ja kāds to būtu pieminējis, sargi viņu — Salaspils tam būtu droša!

Kad vācu kungu nebija klāt, strādnieki izteicās brīvi, mūsu starpā vēl nebija ziņotāju. Šie kultūrālie cilvēki ir kā diena pret nakti, ja tos salīdzinu ar tiem, ar kuŗiem man vajadzēja strādāt Amerikā.

Mūsu darba vieta līdzīgi citām Rīgā bija kļuvusi par nodarbināto centriem daudz plašākā nozīmē. Tur piekopa tirdzniecību un apmierināja arī kultūrālo vajadzību minimumu. Strādniekiem palīdzēja tā, ka tiem nevajadzēja stāvēt rindās ar pārtikas kartīšu kuponiem, uz vietas varēja saņemt cigaretes, ziepes, saldumus, papildu devas, petroleju, malku u.c. Ražojumu apmaiņa notika ar Ķuzes šokolādes fabriku, jo mēs bijām vienā arodbiedrībā. Arodbiedrību vadītāji, kā piem. V.Eglītis no Ķuzes šokolādes fabrikas itin bieži bija redzams mūsu rūpniecībā, tāpat Arnītis no mūsu rūpniecības pie Ķuzes. Tā bija mūsu „neatkarība", ko vācieši nezināja, vai arī šo apmaiņas tirdzniecību netraucēja. Ar ražojumu precēm izmainījās, apejot vāciešus, bet gan uz sava riska. Tā mūsu kopgaldā arvien bija garšīgas zupas un ēdieni. Pa klusām fabrikas territorijā nokļuva kautas cūkas un citi produkti. Tiešām gādīgs bija mūsu direktors. Spēks bija jātaupa, jo maizes rieciens, ko izdeva vācieši, bija plāns un no tā vēderam nepietika. Tā bija tik vienkārša un saprotama lieta.

Pie rūpnīcas nodibinājās teātŗa kopa. Uz mūsējo par režisoru atnāca no Dailes teātŗa Viliberts Štāls. Viņš iestudēja un vēlāk izrādīja Blaumaņa Skroderdienas Silmačos — turpat rūpnīcā. Izcēla pudeļu pildītavā mašīnas, izveidoja skatuvi, ienesa solus un izrāde gāja vaļā! Citā reizē ar humoru mūs smīdināja izcilais Augusts Mitrēvics no Dailes teātŗa. Iekārtoja arī bibliotēku ar neatkarības laika izdevumiem un sākām rakstīt rūpnīcas vēsturi! Mums bija arī pašiem sava zobārste, pie kuŗas pēc palīdzības varēja aiziet darba laikā. Vai šādas pretimnākšanas var iedomāties citās zemēs, kur mums ir bijis jāstrādā? Īstas reformas saviem rūpniecības strādniekiem jau neatkarības laikā bija ievedis Roberts Hiršs savā Rīgas Audumā, kur bija pat māsu skola un daudz citu iespēju izglītoties un centīgiem jauniem cilvēkiem deva iespējas tikt uz augšu. No viņiem amerikāņu rūpnieki varētu daudz ko mācīties, lai darbu un laiku rūpnīcā padarītu tīkamāku un strādnieks nebūtu tikai mašīna. Roberts un Alma vairs nebija Latvijā, viņi laimīgi sasniedza ASV pirms krievi novietojās pieprasītajās bazēs. Ar viņiem reizē prom devās arī vairāki žīdu tautības rūpnieki, kā Gegingeri, Maikapari, žīdu avīžu izdevēji u.c. Savādi, bet Latvijas valdība tos aicināja atgriezties — šos aicinājuma atgriezties — šos aicinājumus dzirdēja Rīgas raidītājā. Starptautisko notikumu vērtēšanā Hirši bija gudrākie, jo pats jaunībā bija pieredzējis 17.g. revolūciju.

1939.g. oktobrī pēc bažu līguma noslēgšanas no Rīgas uz Vāciju devās mūsu baltvāci — vairāku uzņēmumu direktori. Viņu trūkumu daudz neizjuta, jo arī mūsu cilvēks prata vadīt uzņēmumus.

Daži klausījās ārzemju radio, īpaši angļu BBC. Tie rītos, pirms stāšanās pie darba, kad daži uzsmēķēja cigaretes, pastāstīja jaunākās ziņas. Slēdziens bija tāds, ka Latvijas tiesības atbalsta, bet neko neapsola. Angļi, mūsu agrākie draugi, par kuŗiem mācījāmies pamatskolā, nedeva mums mieru. Vai Londonā lordi zināja, ka krievi jau ir Latgalē? Vai viņu militārie pārstāvji nāk kopā ar krieviem ieņemt Rīgu?

Grāmatvede Marta Ventere klusēja. Viņai vīrs bija komandējumā uz Londonu, bet pati ar vienu no pēdējām lidmašīnām atgriezusies mājās, īsi pirms krievu okupācijas. Kad viņa pacēla acis no grāmatvedības skaitļu lapām, skats arvien kaut kur tālu kavējās. Vai viņa domāja par savu likteni, kas bija citāds nekā mums pārējiem, jo vīrs bija vācu ienaidnieku pusē. Pa kaŗa laiku viņš sadraudzējies ar anglieti, apprecējies ar to un nozudis no Londonas latviešu sabiedrības. Marta palika Latvijā.

Arvien biežāk pie fabrikas piebrauca vācu kaŗa mašīnas, sakrāva kastes ar dzērieniem frontei. Redzēja uniformētus vīrus nākam un ejam — tieši no frontes. Redzējām lunkanos vācu kaŗavīrus kā tīģeŗus ar brūni-zaļiem punktētiem pārvalkiem un varonīgos stukasa lidotājus, pret kuŗiem vienmēr bija respekts. Redzējām arī mūsu pašu klusos zēnus, kas bija kļuvuši cieti kā tēraudi. Kā tie bija cīņu laukos pārvērtušies! Cietas bija viņu sejas, nāves baiļu nepazina un dzīvību vairs nevērtēja augstu. Te tā bija, te nebizina un dzīvību vairs nevērtēja augstu. Te tā bija, te nebija.

Šie vīri, dabūjuši īslaicīgu atvaļinājumu, kā apmulsuši staigāja pa Rīgu, vairs nesaprazdami civīlo dzīvi. Cik viņi bija mazrunīgi! Ar lielu taujāšanu varēja saņemt aprautas atbildes par to, kas notika frontē. Viņi nežēlojās, neraudāja par kritušajiem kaŗa biedriem, kas palika dubļainajos Krievijas ceļos. Par maz tika dzīvība vērtēta. Tie tikai noteica: „Ja mūsējo būtu vairāk, mēs vaŗkas atsistu..." Tā arī mēs nekā nezinājām par drausmīgo leģiona 15. divīzijas iznīcināšanu. Avīzēs bija lasāmas sievu un māšu asaras. Arvien biežāk Tēvijā parādījās frontē kritušo sludinājumi ar Lāčplēša ordeņa nozīmi — austrumu frontē varoņu nāvē kritušajiem.

Varoņu nāvē kritis mīļais latviešu leģionārs... Apbedīts varoņu kapos austrumos. Zem tā pantiņš:

Māmiņ, mīļā, kam tu raudi
Izdzēs sveci, gulēt ej.
Velti, velti dēlu gaidi,
Velti rūgtas as'ras lej.

Vingrošanas stunda Kristus dārzā

Kas viņi ir?

(Atbildes iepr. izdevuma jautājumiem)

Vai atceraties vēl:

1. Seškārtējais pasaules meistars peldēšanā — Austrālijas latviešu jaunietis Jānis Konrāds; 2. Liepājas operas un Latviešu Frontes teātŗa soliste Ludmilla Sepe; 3. Latviešu vijoļvirtuozs Olafs Ilziņš; 4.Māksliniece Anna Dārziņa; 5. Latviešu pianistes māsas Gūtbergas; 6. Karikatūrists Ed.Keišs, ierodoties Kanadā, zīmē Ņufoundlandes premjēru Dž. Smolvudu; Nacionālā teātŗa aktrise Irma Graudiņa; 8. Pasaules rekordista Konrāda māsa Ilze pārsteidza pasauli ar jauniem rekordiem peldēšanā.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā,
kā arī spiestuvē.

JONĀSS MIESNIEKS

Sigismunda Vidberga vinete

ARNOLDA PORES PROBLĒMA

NOVELE

Nebija vēl nekādas lāga ziemas, un decembra pēdējo dienu nakts bija tumša kā pelde. Šo tumšo nakti padarīja vēl tumšāku aklie logi. Cilvēki baidījās gaismas. Līnāja lietus jaukdamies ar sniegu, kas turpat uz asfalta, kas bija melns kā darva, izkusa. Rīga slīka bezjēdzīgā tumsas un baiļu muklājā. Nemitējās tik pilsētai naktī raksturīgais troksnis. Likās, šai drēgnā, dziļā tumsības un baiļu okeānā kustētos, grozītos, knosītos, izlaizdams un savilkdams savus daudzzarainos taustekļus, kāds milzīgs, nejauks ķermenis, kas turēja jau savos apkampienos skaisto pilsētu. No blarkšķēja tumsā, skriedams kā akls, tramvajs. Kaut kur dārdināja ielu kāds tanks, veldamies uz priekšu pa priekšpilsētas vēl akmeņaino klonu. Uzšļakstīja ūdens plankča, aizdrāžot garām auto. Cauri šiem nakts trokšņiem cirtās tāļumā dzelzceļa riteņu cirtieni, kas krita viens aiz otra kā nepielūdzamā taktī, kas nepazīst nekādas žēlastības. Šai tumsībā nevarēja atšķirt, vai cilvēki skrien vai bēg uz dzelzceļa staciju. Vienmērīgi šņāca tik apstādījumos kailie koki, bez lapām un zaļuma, bezcerīgi un sērīgi. Dzelzceļa stacijas šaurais perons, pār kuru gula kā slogs melns, sodrains nojums, bija kā skudru pūznis pilns kareivju. Ar tiem tikko bija atnācis kāds vilciens. Skanēja krievu valoda pār šo pelēko drūzmu, kas virzījās uz izeju kā pelēka kustīga masa. Mirdamas kvēloja tumšsarkanu, drūmu, neskaidru liesmu spuldzes zem sviedrainās griestaines. Zem tās, sliedēs, elsāja sodraina, melna lokomotīve. Drēgns caurvējš dzina salta tvaika mutuļus virsū palicējiem peronā, kamēr bez gala pelēkā cilvēku masa plūda pa peronu arvien uz izeju. No tās vairīdamies divi jauni, glīti cilvēki kļāvās pie sienas. Tie bija privātās drānās. Viens no tiem diviem, smalka auguma, vēl zēna seju — Arnolds Pore — brauca prom no Rīgas, otrs — pazēms, plecīgs — Austris Vasarājs — to pavadīja. Katru mirkli varēja atiet vilciens uz Valmieru.

"Es neziņu, Arnold, es tev to negribēju teikt, bet Skaidrīte pazudusi — neņem ļaunā, ka to saku — tevis dēļ," sacīja pavadonis Austris Vasarājs, kamēr Arnolds Pore pavadīja acīm okupantus.

"Kā tā, Austri, tu vari teikt?" jautāja Arnolds Pore, bet viņa jautājums neizskanēja diezcik droši. Likās, Arnolds Pore ko neko jau zināja par šo lietu.. Nē, viņš zināja visu, tik ne iemeslu.

"Še ir zīmīte, ko tev mājā neparādīju, izlasi, un tu visu sapratīsi," sacīja Austris Vaivarājs, izvilkdams no savas krūšu kabatas nosmulētu papīra strēmeli.

Viņi visi trīs: Skaidrīte Vasarāja, tās brālis Austris Vasarājs un Arnolds Pore bija no Valmieras, bet ziemu viņi nedzīvoja tur: viņi dzīvoja Rīgā, galvas pilsētā, kur plandījās Latvijas valsts prezidenta standarts virs Rīgas senās bruņnieku ordeņa pils; tur nāca un gāja sūtņi no visas pasaules valstīm, bet, pats galvenais, Rīgā atradās augstskola, mākslas akadēmija, konservatorija, mūzeji un teātri, iznāca avīzes, žurnāli. Rīga bija visas kultūras centrs un latviskās dzīves citadele. Vai šo spožumu jau apņēma nakts? Skaidrīte un Austris Vasarājs studēja Latvijas augstskolā: viņa mācījās par ārsti zobu slimībās, bet Austris architektūru. Arnolds Pore gatavojās nobeigt juridisko fakultāti, kurai, sanākot zemē krieviem, vairs nu nebija nekādas vērtības. Cilvēku dabiskās tiesības okupanti samina kājām, nostādot tiesību vietā faktu, kailu varu. Tiem nevajadzēja vairs studētu juristu, un Arnolds Pore saprata, ka velti bija sēdējis šo strīs gadus pie lekcijām, kur cilvēku sirdsapziņu, taisnību uzskatīja par svētām. Tagad šīs lietas nozākāja. Bet tas nebija galvenais, galvenais bija gluži kas cits: viņu te nu, tas Austris Vasarājs, lai cik klusinātā tonī, pienagloja pie krusta staba: viņa, Pores, dēļ bija apcietināta Austra Vasarāja māsa — Skaidrīte, braucot dzelzceļā no Rīgas uz Valmieru, Cēsu dzelzceļa stacijā. Pores ceļš nu gāja tur, uz Valmieru, viņa pilsētu, gar Cēsīm, kur apcietināta atradās Skaidrīte Vasarāja. Kamdēļ? Nu, nekā cita dēļ, ka viņš bija ne vienu vien svētdienu sēdējis Valmierā Vasarāju mājā, kuŗu vecais Vasarājs pats savām rokām Valmierā bija uzcēlis. Bet arī Rīgā bija noticis gluži tas pats kas Valmierā. Pore sēdēja cauriem vakariem jauno Vasarāju dzīvoklītī, kur ziemu dzīvoja brālis un māsa. Nē, vēl vairāk: viņi visi trīs meklēja kopā te teātri, te operu, te kopā ieradās Mākslas akadēmijas audzēkņu izstādēs, kur Skaidrīte arvienu ātri izšķīra, kuŗš no audzēkņu darbiem tas labākais. Arnolds Pore, kad apjautājās par to, arvienu to mākslinieki apstiprināja. Skaidrītei bija aes. Viņa gan pati negleznoja, kaut domāja par to, bet viņa mīlēja mākslu. Arnoldu Pori drīz vien uzskatīja par Skaidrītes Vasarājas līgavaini, un viņš to arī nenoliedza nedz ar savu izturēšanos pret Skaidrīti, nedz ar savu rīcību, lai gan nebija vēl to bildinājis. Viņi abi bieži satikās divatā: ziemu mākslinieku krodziņā Pēteŗa baznīcas pakājē, rudeni un pavasari Rīgas apstādījumos, parkos un alejās. Viņi abi bija cēli jauni cilvēki, un viņu ceļi bija pilni gaismas, dzīvības prieka un laimes. Kad sanāca komūnisti, Pore redzēja, ka visu to, ko viņš bija mīlējis, izsmēja. Tīru sirdsapziņu un goda prātu nosauca par kankariem, taisnības un cilvēcības vietā nolika netaisnību, nežēlību, nozākājot reizē Latvijas valsti, kuŗā dzīve Porem bija likusies visuskaistākā, visulabākā. Pore nebija glēvulis. Viņā modās rūgtas dusmas. Protesta pilns, viņš klusēdams noraudzījās okupantu rīcībā, nīda reizē ar to viņus pašus. Redzēdams aizejam bojā savus ideālus, izgaistam savu dzīves mērķi, Pore ne tikai nīda okupantus, bet sāka aktīvi līdzstrādāt pagrīdes organizācijā, ne pušplēsta vārda neminēdams par to ne līgavai, nedz saviem vecākiem, kuŗiem piederēja turpat Valmieras apkārtnē dzirnavas. Bet bija tā, ka Pore bija nodots. Nē, vēl vairāk: viņu jau meklēja — viņš to zināja, viņš jau bēguļoja, uzturēdamies te Rīgā, te Cēsīs, te Valmierā, un te nu tie bija apcietinājuši Skaidrīti, gluži nevainīgu sievieti, lai Pori dabūtu rokā; sods par to bija viens — lode. Kāds zēns bija tumsā ieradies pie architektūras studenta Austra Vasarāja, un zīmītē stāvēja ar pašas Skaidrītes roku rakstītas rindas — melns uz balta, kā Pore lasīja, caurvējā kopā ar Austri Vasarāju zem bezcerīgās dzelzceļa nojumes laternas: ka ja Pore ieradīsies Cēsīs, Skaidrīti atsvabinās. Zīmītei bija virsū izpildu komitejas zīmogs. Viņa bija saburzīta, nosmulēta, netīra kā visa šī dzelzceļa stacijas nojume, kā Rīga, kā visa šī jaukā pasaule šai miklā, tumšā, nejaukā pika melnā vakarā, kuŗā Pore tomēr vēl reiz gribēja aizbraukt uz Valmieru, satikt vēlreiz savus vecākus un visu izstāstīt, attklāt savu noslēpumu, par kuŗu tiem nebija ne jausmas tāpat kā viņa līgavai. Lai tas bija diezcik riskanti (Pore aptaustīja arvien klāt nēsāto pistoli), bet viņš nevarēja vairs citādi: viņu meklēja. Bet nu? Nu Skaidrīte bija apcietināta viņa dēļ.

"Ja tu uzdotos, Skaidrīti atbrīvotu. Vai ne? Ne es, ne viņa neesam ņēmuši dalību pagrīdes kustībā," runāja Austris Vasarājs. "Es tā domāju." Austris Vasarājs piebilda, raudzīdamies uz nosmulēto papīreli tagad jau Pores pirkstos. "Skaidrīti patiesi atsvabinās, bet tas būs arī tavs gals, Arnold," nobeidza Vasarājs.

Pore neatbildēja, bet tik urbās lapelē, bet viņa rokas tai pašā laikā sāka drebēt, un lapele lēkāja tām līdzi. To redzot Austris Vasarājs jau nožēloja, ka parādījis zīmīti, bet nu jau bija par vēlu.

"Nebrauc, Arnold," Vasarājs tik sacīja, "nedz uz Cēsīm (Ak šīs Cēsis, kādēļ viņš tās piemin!), nedz Valmieru, bet pazūdi mežā. Tu vari to. Jūs esat turīgi cilvēki. Tavs tēvs naudas nežēlos, un es tev to nogādāšu. Bēdz! Vai es varu prasīt, lai tu ziedo savu dzīvību Skaidrītes dēļ. Viņi zina, ka tu esi Skaidrītes līgavainis. Vai citādi šī lapele tai būtu izspiesta. Un varbūt i tad, ja tu ieradīsies Cēsu izpildu komitejā, manu māsu neatbrīvos; piesies tai tāpat lietu. Klausi, Arnold, mani! Nekur nebrauc, bet bēdz, cik ātri vien vari, mežā. Es mīlu savu nabaga māsiņu, bet es saku — bēdz!"

Nu jau Arnoldam Porem trīcēja ne tikai rokas, bet trīcēja viņš pats.

Vai tās bija baiļu dēļ? Jeb tam bija kāds cits iemesls? Kas to lai zina, bet Pore trīcēja kā apšu lapa.

"Ek, man nevajadzēja rādīt tev šo lapeli," sacīja Austris Vasarājs, izķerdams no Arnolda Pores rokām zīmīti. Pore nereaģēja uz to. Viņš bija laimīgs, ka Vasarājs lapeli ne tikai saplēsa druskās, bet nometa zem vagona riteņiem, kas jau griezās, samaldami šīs papīra druskas.

Vairs nebija to, bet Arnoldam Porem nebija ar vairs laika. Pore, pagrūdis roku pavadītājam, iemetās nakts vilcienā. Bet jau nākošā mirklī šāvās doma: Ko tas līdzēja? Nekā. Viss, viss palika kā bijis. Viss. Cirtās tik riteņi.

"Manis dēļ viņi to apcietinājuši. Manis dēļ!" Pore pie sevis atkārtoja, atkritis neapgaismotā vagona solā, ko jau rāva lokomotīve caur pilsētu un tās tumsību, neganti skaidri atskanot riteņu klaudzieniem Pores sirdī. Cirtiens pēc cirtiena: šņik—šņak, šņik—šņak. Vai tas bija viņa liktenis? Cik precīzi! nodomāja Arnolds Pore. Bet tik mirkli.

Nebija nemaz tā, kā Vasarājs teica. Pores vecāki jau bija aplaupīti. Porēm dzirnavas jau bija atsavinātas, bet viņas mala vēl. Viņas māla un samala viņa tēvu un māti. Bet viņi vēl dzīvoja. Viņu gaidīja atgriežamies mājā no Rīgas.

Māte droši vien vēl negul. Pore, iepriekšējo reizi tiekoties, kad vecāki jau bija jautājuši, kam viņš tā braukā, viņš i par to, ka Vasarājs no Rīgas bija piezvanījis, nebija cita nekā teicis, kā to, ka Skaidrīte apcietināta, un viņš aizbrauks šorciz pēdējo reizi uz Rīgu, lai jel ko uzzinātu par savu līgavu. Tas bija bijis viss. Viņš jau īsti arī pats nekā nezināja. Tagad gan jā! tagad jā, bet torciz nē. Nu māte, nezinot īsto viņa braukšanas iemeslu, jautā, kur Arnolds kavējas, bet tēvs saka: "Vai viņš tev teica, ka atbrauks šovakar. Varbūt viņš paliks pa nakti Rīgā. Cik tu, māt, esi nepacietīga!" — "Kā lai neesmu nepacietīga, ja nevainīgu meiteni apcietina? Vai Arnoldu nevar tāpat saņemt cieti kā Skaidrīti?"

Pores nebija vairs ne bagāti, ne laimīgi, kā domāja Vasarājs. Kam bija vairs vērts Latvijas nauda? Desmit lati vairs bija tikai viens krievu rublis. Tā izlaupīja okupanti Latviju, kuŗu aizstāvēdams viņš bija sācis cīnīties pret tiem. Ne tik savas dzīves dēļ, bet visu to dzīvju dēļ, kas viņam bija dārgas: tēva, mātes dēļ, Skaidrītes dēļ, visas savas tautas likteņa dēļ, kuŗas liktenis bija tik briesmīgs kā nekad: nedz kaŗa, nedz mēra laikos. Nelaime bija totāla, vispārēja: ne tik viņš, ne tik Skaidrīte bija nelaimē, bet ikviens. Nekad, nekad tādu nelaimi nebija piedzīvojusi viņa mīlā, mazā dzimtene. "Ak, kamdēļ es iemīlējos Skaidrītē?" viņš runāja. "Kamdēļ es šos divi gadus sēdēju vai ikvakaru pie Vasarājiem? Vai vismaz Rīgā es nevarēju dzīvot tik savu dzīvi? Tur bija bibliotēkas, ne tik mūzeji, teātris. Bet lūk: es gāju pie Skaidrītes. Es gāju tur dienu no dienas. Kamdēļ es to darīju? Līdz tam laikam es biju brīvs, laimīgs cilvēks, bet kā viņa nāca manā ceļā, tā sākās mana nelaime. Mazā burve! Viņa bija vēl arvienu sākumā tik asa ar mani, un tomēr es neatstājos no tās. Viņa dejoja ar citiem, bet acīm gan skatījās uz mani. Un kā viņa bēga no manīs, tā es to tvēru. Un tad viņa vairs nebēga, nerotaļājās, nesmējās vairs tik skali, un tā bija mana un arī viņas, jā — viņas nelaime."

Pore nekad un nekur nevienu cilvēku nebija pievīlis. Un nu lai tagad viņš pievil savu Skaidrīti, savu nabaga līgavu? Tā nu droši vien gaida viņu — vai nu viņa ar labu uzrakstīja to zīmīti — komūnisti bija tik velnišķīgi! Nē, viņi piespieda to nāves draudiem, un nu lai es to pievīlu? Nu viņa jautā: vai es uzupurējos viņas labā vai nē? Uzupurēties! Smieklīgi! Te bija nevis jānes upuris, bet bija jāizdara pienākums. Nekas cits — pienākums!

Jeb viņa nemaz negaida viņa. Varbūt viņa saka: Mīļais, nenāc! Nenāc! Es tevis negaidu. — Nē, gaida gan, jo viņa zina to pašu ko es. Kas cits rakstīja zīmīti, kas cits? Neviens cits! Viņam bija jāizkāpj Cēsīs. Bet vai bija? — brēca Pores dvēsele. Bija vai nebija jāizkāpj Cēsīs? jautāja tas un atbildēja: tikai Cēsīs, tikai tur, nekur citur! Ak tu mana dvēsele kamdēļ tu esi tāda? Kamdēļ? Tā Pore domāja, tā runāja, bet turpat grūda prom šo domu, vairījās, kratījās nost no tās. Fūrija, ko viņa mani vajā? Ko man spīdzina?

Bet Valmiera? Tēvs un māte? Vai tie negaidīja viņa, izpostīti, samīti? Gaidīja... Sirds saka vienu prāts otru. Kā izšķirties? Uz Valmieru! Uz Valmieru! Brēc atkal tā pati dvēsele. Gaŗām Cēsīm, un tik uz Valmieru. Kas tas bija par pienākumu, kas prasīj dzīvību? Tas nebija nekāds pienākums, tas bij māns, launs murgs, demons, kas dzēra asaras un asinis.

"Nē, es nebraukšu ne uz Cēsīm, nedz Valmieru es darīšu tā, kā Vasarājs mācīja," viņš sacīja un uz rāvās kājās. Es bēgšu!" viņš sauca mēmā balsī. Tumsā kāds pasažieris, likās, viņā paskatījās. Vai tas ne

ga nojauš, ko
pats vēl nezin
Pore, paspēris
tā, pie loga, sa
Tik riteņu
"Nē, tomēr ir
celdamies, bet
Vai tad viņ
bet skrēja, to
sirdīgi: "Mēs t
nelaime bija
un nāvi. Vai
Pratināšana, sp
Atomu, sairšan
Jūklis tā bija.
chanisms, kas
"Nav ko spr
cienu atstāšu.
to izdarīšu. M
jā. Es negrib
Bet Pore vē
tāja: "Bet kā
viņš nezinās,
Cēsīm? Viņš
viņš teiks: lūk
kas aizstāvēja
viņš, šis džent
ja, varēja man
bija nelietis!
priecāsies, dzī
un beigts. Es
kārtoja, un tu
kas. Viņu seg
es to nedarīšu.
apziņu, es bū
es viņu iegrū
vaina vienīgi,
jāsaņem par
viņa, bet es
pats." Bet tu
nelietis," viņš
Pore pavēr
"Kas tur n
neatbildēja,
vagonā, kas t
nāja gaitu.
"Vai jau R
melnā naktī.
"Nu jau, ku
gurda sieviete
jau no dzīves
būšu," Pore n
pat Ropažiem
ko lai es dar
ko lai es darū
ja, atskanot a
rīte, mana mīl
pazudinu? Tu
su dzīvi. Es s
rēšu aizmirst.
Viņš izkāpa
bet atkal apci
"Ar kādu s
neizkāpju Cē
vietā. Vēl ir
Tik daudz sta
dvēsele — kas
Man jāpadom
sāka kustēties,
man jādara,
tāja. Viņš atk
atpakaļ. Smad
sala. Viņš pie
Viņš smaka, v
"Ko es pār
no loga rūts
dara, tikko m
šķaidīja acu p
sela un dzīva.
va. Dzīva? Jā
tik redzu, bet
samaļ. Viņa d
jo viņu, šo la
var izgaist, pa
mūžam citādi.
vietā no vilci
skrien. Kamdē
mīlu Skaidrīti?
dēļ es vēl šau
kāpju Cēsīs va
Ko lai es dar
nēja, "Ko lai
dot riteņu dz
kārtoja: uz ga
kliedza visu v
"Ko es mān
atkal kājās, iz
te nāku atkal
Kāpēc es nees

ga nojauš, ko es domāju? Pore sev jautāja. Es jau pats vēl nezinu, ko es darīšu. Un atkal Arnolds Pore, paspēris soli ejošā vilcienā, apsēdās savā kaktā, pie loga, savā tumšā, piķa melnā kaktā.

Tik riteņu cirtieni nemitējās atskanēt viņa ausīs. "Nē, tomēr ir jākāpj ārā," viņš sacīja, no jauna pieceldamies, bet atkal atkrita solā.

Vai tad viņš varēja izkāpt? Vilciens ne stāvēja, bet skrēja, to pauda šie ratu cirtieni nežēlīgi un cietsirdīgi: "Mēs tevi vedam uz Cēsīm!" Ak Dievs, kāda nelaime bija notikusi! Viņu vilciens rāva uz mokām un nāvi. Vai viņš nezināja, kas to sagaida Cēsīs? Pratināšana, spīdzināšana, un tad gals. Kas bija nāve? Atomu sairšana, pārvēršanās. Ne domas apdzišana. Jūklis tā bija. Harmonijas vietā stājās haoss. Mechanisms, kas darbojas kā pulkstens, sakrita.

"Nav ko spriedelēt. Kā nāks nākošā stacija, tā vilcienu atstāšu. Tā katrs darītu. Es gribu dzīvot. Es to izdarīšu. Man tas ir jādara, jāizkāpj nākošā stacijā. Es negribu, lai mans gals ir lode pakausī. Nē."

Bet Pore vēl to nebija izlēmis, kad jau turpat jautāja: "Bet kā es skatīšos Austra Vasarāja acīs? Vai viņš nezinās, ko es izdarīju, aizbraukdams garām Cēsīm? Viņš zinās. Viņš jau zina to! Viņš zina, un viņš teiks: lūk, manas māsas līgavainis Pores kungs, kas aizstāvēja augstskolā taisnību un tiesības. Lūk viņš, šis džentlmenis ar tīru sirdsapziņu. Viņš zināja, varēja manu māsu, savu līgavu izglābt, bet viņš bija nelietis! — Jā, bet Austris Vasarājs dzīvos, viņš priecāsies, dzīros ar draugiem, bet es būšu sakapāts un beigts. Es būšu miris, bet viņš dzīvos," Pore atkārtoja, un turpat: "Bet Skaidrīte? Skaidrīte nav nekas. Viņu segs kapa smiltis, ja es to neatpestīšu, un es to nedarīšu. Es staigāšu pa pasauli ar melnu sirdsapziņu, es būšu nelietis, bet es palikšu dzīvs. Vai es viņu iegrūdu nelaimē ar nodomu? Nē. Mana vaina vienīgi, ka nestāstīju viņai par to. Vai man jāsaņem par to nāve? Es zinu, Skaidrīte mani dievina, bet es viņu pievilšu, jo es gribu pats dzīvot, pats." Bet turpat viņš to noliedza. "Es laikam esmu nelietis," viņš mēmi stenēja. "Nelietis," viņš atkārtoja.

Pore pavērās logā. Viņa ausis skāra šāvieni mežā.

"Kas tur notiek?" viņš jautāja, bet neviens nekā neatbildēja, riteņi tik cirtās zem viņa. Visi zināja vagonā, kas tur notika, bet klusēja. Vilciens samazināja gaitu.

"Vai jau Ropaži?" Pore jautāja, urbdamies tumšā, melnā naktī.

"Nu jau, kungs, nāk Inčukalns" attbildēja veca un gurda sievietes balss. Nebija šaubu, tā runātāja bija jau no dzīves nogurusi. "Es arī tāds drīzi — drīzi būšu," Pore nodomāja. "Tātad nīc tik Šķirotavai, bet pat Ropažiem viņš bija pabraucis garām. "Ak Dievs, ko lai es daru? Kāpt ārā? Nobeigt Skaidrīti? Ak, ko lai es daru? Ko lai es daru?" viņš mēmi atkārtoja, atskanot ausīs dzelzceļa riteņu cirtieniem. "Skaidrīte, mana mīļā meitene, vai tu piedosi man, ka tevi pazudinu? Tu varbūt piedosi, bet tu sekosi man visu dzīvi. Es sevi pazīstu... Es tevi, Skaidrīte, nevarēšu aizmirst... Tu man atgādināsi visu."

Viņš izkāpa tomēr Inčukalnā. Viņš skrēja prom, bet atkal apcirtās un atkal bija vagonā atpakaļ.

"Ar kādu sirdsapziņu es dzīvošu? Ar kādu, ja es neizkāpju Cēsīs?" viņš teica sev, apsēzdamies vecā vietā. Vēl ir laiks: vēl nāks Sigulda, Līgatne, Ieriķi... Tik daudz staciju... Šīs miesas ir tīrās skrandas, bet dvēsele — kas ar to notiks? Vai lai to es apgānu? Man jāpadomā vēl," viņš runāja. Bet kad vilciens sāka kustēties, viņš teica uz sevi: "Un tomēr kaut kas man jādara. Bet kas? Kas?" Pore kā neprātīgs jautāja. Viņš atkal izkāpa Sila kalnā, bet atkal atgriezās atpakaļ. Smadzenes dega Pores šaubās, un tomēr viņš sala. Viņš piespieda atkal vagonā galvu pie loga rūts. Viņš smaka, viņš alka gaisa.

"Ko es par to jautāju?" pēkšņi galvu atsviezdams no loga rūts Pore sacīja. "Es to zināju, kas man jādarā, tikko manas acis pārskrēja pār lapeli, ko saskaidrīja acu priekšā riteņi, un kas tomēr palika vesela un dzīva. Man nav ko apdomāt. Lapele ir dzīva. Dzīva? Jā, dzīva. Jo es to skatu, es to redzu, ne tik redzu, bet turu savās rokās. Nekādi riteņi to nesamaļ. Viņa deg manos pirkstos un sadedzinās mani, jo viņu, šo lapeli, nevar samalt nekādi riteņi. Tā var izgaist, pazust tikai reizē ar mani un nekad, nemūžam citādi. Katrs jau tagad būtu izkāpis manā vietā no vilciena, bet es nē, un vilciens jau atkal skrien. Kamdēļ es nevaru? Kamdēļ nē? Vai es tā mīlu Skaidrīti? Nē. Bet kamdēļ es tā cīnos? Kamdēļ es vēl šaubos? Ak, ko lai es daru? Vai lai es izkāpju Cēsīs vai aizbraucu Cēsīm garām? Ak Dievs! Ko lai es daru?" Pore mēmi tumsā vagona stūrī stenēja. "Ko lai es daru?" viņš atkārtoja, arvienu dzirdot riteņu dzelžaino taktī. Tā pavadīja viņu, tā atkārtoja: uz galu! Ne tos pārkliedza šāviens, tā pārkliedza visu viņa smadzenēs, šī ratu takts.

"Ko es mānos? Ko es sevi krāpju?" viņš, uzrāvies atkal kājās, izbrēca. "Ko es niekojos: te kāpju ārā, te nāku atkal atpakaļ. Vienādi vai otrādi, jāizšķiras. Kāpēc es necesmu vīrs? Kas tas ir? Es taču zinu, kas man jādara. Tur nav ko sevi apmānīt. Tas ir skaidrs kā diena. Jeb nav skaidrs? Nē, nav vis. Nav. Ne tik miesa ir skrandas, bet arī šī dvēsele. Lai kā to patapina no nemirstības, viņa grib manu galu. Mānekle ir šī dievišķīgā dvēsele. Viņa saslimst tāpat kā šī nīcīgā miesa. Viņa top tikpat nožēlojama kā šīs nožēlojamās miesas, skrandas. Dzīvības griba manī to padara slimu. Un miesa ārdās pret to, ka es aizeju bojā. Dvēsele nav nekas cits kā posts un nelaime, vismaz mana dvēsele. Viņa gan zina to, ko nezina šīs miesas, kad viņas apgrēcinās, bet vai tas ko dod, ja šī nemirstīgā dvēsele (un tas vēl ir jautājums, vai viņa ir nemirstīga) var pati saslimt? Tas nedod nekā. Māņi tik viss: miesa un dvēsele, māņi. Kā viena, tā otra pieder haosam, juklim, jo vai citādi es būtu tā sajucis? Vai tad es zinu, ka mani Cēsīs nošaus? Es nemaz to tā īsti nezinu, bet šī dvēsele saka: Vai tu, nērrs, mīli vairāk savu miesu kā mani? Nemaz nav teikts, ka šai telpā, kurai, pret miesas gribu, tiecos cauri uz savu galu, valda tik harmonija. Kas zina, vai tur nav disonances, trokšņi, vienkārši trokšņi? Kam riņķo mirusi zvaigzne ap zemi? Mirusi, salta, tukša. Vai es neesmu daļa no šīs pasaules, kur valda akla griba riņķot, kustēties, skriet šurp un turp, dzimt un mirt, radīt un iznīcināt. Esmu daļa. Un nu es esmu šai jūklī. Bet ko tas līdz? Tas par mata galu negroza manu likteni. Ne par matu, ja es izkāpju Cēsīs, ieeju Izpildu komitejā."

Tā viņš runāja, bet vēl arvienu nezināja, ko darīt, ko nedarīt. Vilciens atradās jau Siguldā, bet Arnolds Pore to tik konstatēja: Siguldā. Viņš bija kā apmāts. Nē, viņš vēl cīnījās kā milzis, kā titāns. "Es vēl varu izkāpt Līgatnē. Varu pabraukt Cēsīm garām. Vai tad es esmu jau apcietināts? Es esmu brīvs. Ne šī Sigulda, ne Līgatne nav punkti, kur izšķiršos. Es atstāju brīvas rokas sev. Man ir vēl iespēja izvēlēties. Tāds punkts nav pat Cēsis, bet ir gan Cēsu izpildu komiteja. Pat izkāpdams Cēsīs, ja neeju iekšā tur, kur gaida mani Skaidrīte, es vēl neesmu sevi pazudinājis. Nē, vēl nē."

Tā viņš sprieda un palika vagonā. Viņš negribēja vairs iet ārā un nākt iekšā. "Ķēmoties," kā pats rūgti nosmiedamies sacīja. Viņš tik sāla un trīcēja un, lai kā sevi mierinātu, viņš sajuta, ka nav gluži nekas grozījies, lai viņš jau bija nobraucis pusceļu no Rīgas. Gluži nekas, un tas viņu satrauca no jauna. "Ak Dievs, kam es tā drebu?" viņš runāja, atkal dzirdēdams zem sevis dzelzceļa riteņu klaudzienus. "Vai laiks paliek saltāks, vai es pats sagumstu zem savas problēmas sloga? Kā tas īsti ir? Kā tas ir?"

Nē, Arnolds Pore vēl nebija izšķīries, jo atkal un atkal viņš atkārtoja: "Ko lai es daru?" Nē, vēl vairāk: viņš nu jau kratījās kā drudzī, sajuzdams, ka arvienu tuvāk nāk punkts, kur būs jāizšķiras. Viņš gribēja savaldīt sevi, bet viņš nevarēja to, un vienīgā laime bija, ka vagons bija neapgaismots. Šai tumsībā mirkļiem atkal noplaiksnīja cerība, ka atradīs kādu grūtās problēmas atrisinājumu, bet šī cerības gaisma atkal apdzisa, un nebija cita vairs kā piķa melna nakts un negantie riteņu cirtieni viens aiz otra. Viņš lika par un pret, bet velti. "Ko nu līdz mana jurisprudence? Nekā. Es dzirdu tik šos nepielūdzamos, dzelžainos riteņu cirtienus. Vai mana rīcība jau ir saistīta, ja es negribu, lai ne tik Skaidrīte, ne tik Austris mani nicina, bet es pats sevi," viņš jautāja, stāvot vilcienam Līgatnē. "Nekur un neviena vietā es neesmu līdz šim par nelieti uzskatīts. Vai tagad es sevi par to jau uzskatu? Vēl nē! Vēl nē! Vēl nē, iekams es neesmu vēl izšķīris savu problēmu galīgi un pavisam, iekams šis vilciens vēl nav aizrāvis mani uz Cēsīm, iekams es vēl cīnos. Nē, vēl nē, vēl es esmu kaut piķa melnā naktī, bet tomēr godīgs savās acīs. Vēl es neesmu pie Cēsīm, vēl es esmu dzīvs. Es vēl tevi, Skaidrīt, nenogalinu savā vietā, lai pats sevi izglābtu. Skaidrs gan ir viens: šī problēma attieas tikai tieši uz mani un nevienu citu, un tas man ir jāizšķir: vai pazudināt Skaidrīti Vasarāju, lai Arnolds Pore paliktu dzīvs, vai ziedot Arnoldu Pori, lai izglābtu Skaidrīti Vasarāju? Tā ir mana problēma. Neviena cita. Tur nav ko mānīties. Viņi mani nošaus, tas ir skaidrs, bet Skaidrīti atsvabinās. Tas tā būs. Bet vai būs tā? Kāpt ārā Cēsīs vai pabraukt tām garām? Jeb atstāt to, kad vilciens apstāsies Ieriķos? Ak Dievs, kā lai es izšķiros?" Nē, Pore vēl nebija nekā izlēmis, lai gan viņš zināja, ka vilciens atkal skrēja, nesot arvienu tuvāk nāves punktam, kuru sauca Cēsis. Ka viņš saņems lodi, ja ieradīsies Cēsīs, par to viņš vairs nešaubījās. Viņš nebija bijis vienaldzīgais, ko izspļauj. "Bet no tā, kā es izšķiros, pašreiz atkarājas, vai es būšu slepkava vai nebūšu, jo mans pienākums ir skaidrs. Jā, skaidrs. Teorētiski skaidrs. Bet tik teorētiski, jo atbilde uz to ir mana paša dzīvība. Nekas cits. Mana un neviena cita dzīvība. Ne Skaidrītes dzīvība, bet mana un tikai mana paša dzīvība. Teorētiski viss ir skaidrs, skaidrs kā diena, bet neskaidrs, tumšs kā šī piķa melnā nakts esmu es pats," viņš runāja Ieriķos. Vilciens vēl stāvēja, bet viņš palika iekšā. "Es neesmu no tiem, kas sevi apraud, apraud savu nožēlojamo likteni kā krogū veči. Tas man ir pretīgi, ja kāds gaudo par sevi, bet tomēr es sūdzos, jo man jāzaudē mana dzīvība. Tik šīs dzīvības dēļ es esmu melna piķa sava paša gara naktī, un mana dvēsele, paredzot miesas galu, ir pati pilna grūtu moku. Nē, es meloju, viņa ir pārpilna dzīvnieka baiļu, un es lokos kā tārps zem šiem riteņu cirtieniem, kas nes mani cauri laikam, šim laikam, kur plūst asaras, asinis, šauj pusnaktī mežā cilvēkus, nes uz Cēsīm: mazu, sīku punktu telpā, bet tik milzīgi lielu man, ka no tā atkarājas, vai man būt vai nebūt. Tāda ir šī izšķiršanās. Nožēlojama. Negantа kā mēris, kas noārda to, ko saprāts uzcelj, ir mana dvēsele. Ja man tās nebūtu, cik laimīgs es būtu! Kā dzīvnieks, kā lops."

Pore nu sēdēja jau mēms un kluss savā vagona kaktā. Viņš redzēja, ka ja viņš gribēja būt ne dzīvnieks, bet cilvēks, tam jāiet bojā, un pār viņu Ieriķos šalca jau nāves eņģeļa spārni.

Pore saprata, cik Cēsis bija tuvu. "Bet es vēl nezinu, ko lai dara," viņš konstatēja, slīkdams skumjā, bezcerīgā savu domu naktī, iznīcības naktī, kur vairs nebija ne trokšņu, ne harmonijas.

"Ar manu nāvi aizies bojā šī saule, satumsīs zvaigžņāji, apklusīs visi zemes negaisi: kari un revolūcijas, un arī tu, mana dvēsele, arī tu! Ar manu nāvi arī tu esi beigta," viņš runāja. Nē, viņam bija tā, ka būtu labi, ka viņš būtu miris. Dzīves krasts no viņa jau attālinājās, un tas bija labi. Kādi bija cilvēki? Viens otru apšāva. Fūrijas, kas dzēra asaras un asinis. Kā varēja apcietināt nevainīgu meiteni, lai tikai viņu dabūtu rokā? Nē, vēl vairāk — piespiestu to uzrakstīt lapeli, kas to pazudina, kuru viņa mīlēja.

Un viņš mēmi kliedza: "Manis dēļ! Manis dēļ." Kam bija vērts tāds laiks, tāda dzīve, kas viņu padara par savas līgavas slepkavu? Vai bija vērts šo niecīgo dzīvību žēlot, šo dzīvību, kas nebija graša vērts. Aiziet no tās, iznīkt, tā bija tagad laime. Lode nebija vairs nelaime, bet laime. Nākošā brīdī jau Porem iznīcība tēlojās kā atpestītāja, kā visusvētā, kā viņa Skaidrīte. Nobraucot no Ieriķiem, viņš negribēja vairs šīs dzīves, kas viņu dzina to, kuru visvairāk mīlēja, nogalināt, ja viņš neliek sevi viņas vietā. Viņš jau nogānīja savu ķermeni, kas tam likās bija tas, kas baidījās nāves, baidījās lodes—atpestītājas, un nebija vairs nozīmes, vai vilciens atstāja Ieriķus vai jau tuvojās Cēsīm. Jo ātrāk, jo labāk, ka nāca gals.

Problēma bija atrisināta. Viņam bija jāizkāpj Cēsīs, bet te, tuvojoties pilsētai, sacēlās dzīvības griba, aizsviezdama kā lupatas viņa Ieriķos taisīto lēmumu par izkāpšanu Cēsīs, par pienākuma izpildīšanu, kas prasīja viņa dzīvību. Vai bija kāda nozīme atdot savu dzīvību, itin nemaz nezinot, vai ar to viņš izpestīs no nezvēra Skaidrīti, kuru varbūt jau šai pašā naktī nomocīja? Un atkal viņa dvēsele brēca: "Ko lai es daru? Vai patiesi Skaidrītes dēļ man jāzaudē mana dzīvība? Vai patiesi tik tāds bija problēmas, manas problēmas atrisinājums? Vai nebija nekāda cita ceļa? Vai nebija?

"Nē, nav tā," viņš sacīja, "nav, ja es gribu palikt dzīvs, tad tik viens ceļš — pabraukt garām Cēsu dzelzceļa stacijai." Un tā jau parādījās ugunīs viņa priekšā kā nāves punkts. Parādījās un nenozuda.

"Man jābēg. Man jābrauc garām Cēsīm, garām, uz Lodi, un tur jāizkāpj un jāpazūd mežā," viņš sacīja, bet turpat: "Bet kā es skatīšos Austrim acīs? Kā es skatīšos viņa siltās acīs, kad Skaidrīte gulēs kā līķis? Un kādēļ? Kādēļ? Manis un tik manis dēļ!" viņš stenēja.

"Ak Dievs! Vai lai es izkāpju Cēsu stacijā vai neizkāpju?... Ko lai es daru?

Ko? Ko? Ko?"

No kādas mājas, kas atradās Cēsu vecā tirgus laukuma rietumu malā, naktī starp pulksten diviem un trijiem izstūma kādas vīrieša rokas jaunu sievieti tumšā lakatā. Sieviete, kuŗa bija drīzāk maza nekā liela auguma, streipuļodama kā apdzērusies pagāja dažus soļus uz priekšu un tad atkrita solā, kas stāvēja turpat netālu no pelēkās, drūmās mājas. Latvijas patstāvības gados pilsētas valde Cēsu veco tirgus laukumu, kas atradās pašā pilsētas centrā, bija izveidojusi kā par mazu parku, bet gar tā malām tik nīka sadēstītie kociņi, kāda eglīte, bērziņš. Nolikti bija arī soli. Uz viena tāda sola tad nu izstumtā arī palika. Netālu no tās, ţurpat Rīgas ielā, kas gāja gar mazo, nožēlojamo parciņu, dega laterna, kas meta savu gaismu uz sēdētāju. Nu vairs lietus nebija, bet sniga bez mitēšanās. Sniegs nāca un nāca zemē lielām, miklām pārslām, un tas vairs neizkusa, bet jo drīzi apklāja mazo laukumu diezgan augsto namu starpā ar savu balto, liego pirmā sniega segu. Sals ātri pieņēmās kā jau ziemas naktī uz rīta pusi, bet neviena logā Cēsīs vēl neatmirdzēja ugunis. Cilvēki, nomocījušies nezinas pilnās naktīs, tuvojoties gaismai gulēja kā sisti. Sniegs nāca un nāca, apklādams mazo laukumu un Rīgas ielu, kur dega stabā laterna. Rīgas iela visu

(Turpinājums 4A lp.)

Arnis Skujiņš

Grāmatas krustības

Feļetons

Tur nu viens var teikt, ko grib, bet ne jau vienmēr lietas izkārtojas pašas no sevis. Dažreiz gluži otrādi. Tu, cilvēks, izdomā kas un kā visu līdz galam, bet beigās kreņķi un blamāža vien iznāk.

Savas jaunās grāmatas otrreizējām „kristībām" — drošs paliek drošs: dubults neplīst! — uzaicināju tuvākos draugus un paziņas ar laulenēm mazām svinībām lepnākajā Jaunpils motelī. Līdzekļus nežēloju.

Rezervēju telpas ar klātiem galdiem 30 viesiem. Izūtīju ielūgumus ar atzīmi, ka nekas sevišķs jau nenotiks, un nekādas dāvanas lai nenes. Labāk lai nopērk grāmatu, — pie sevis prātoju.

Kā varētu teikt: viss kārtībā, ak, cienījamā kundze!

Te sākās manas nedienas. Dienu pirms svinībām man piezvana no moteļa.

„Sorrī. Telpas un galdi būs tikai 26 viesiem."

„Trīsdesmit!" kliedzu klausulē. „Jūs esat traks! Ielūgumi jau izsūtīti!"

„Man žēl. Neparedzēti apstākļi...streiki..."

„Ko muldiet blēņas!"

K-l-i-k.

Nu, padomājiet! Vai nav nepatīkams stāvoklis? Neērta situācija. Kam lai atsaka?

Varbūt kādi nevarēs ierasties? Varbūt man laimēsies: kāds saslimis! Dažiem izgriezīs aklo zarnu, ieliks rāvējslēdzēju, izraus gudrības zobu, piepamps kreisais vaigs, krampis iemetīsies gurnā...

Bet paļauties uz to nevar. Vienam varbūt, bet ne jau diviem pāriem.

Nē, nu pilnīgi bez jokiem — kas mani vislabāk sapratīs? Kas neapvainosies par ielūguma atsaukumu? Tikai paši vistuvākie draugi. Ne jau kādi gadījuma paziņas vai biedrības priekšnieks.

Atis Diegs un Otto Šņorīte — tie mani uzticamākie draugi. Apmātības neprātā aizklunkuroju pie Aša.

„Nu? Ko teiksi? Kā sviežas?" tā šis.

„Neko labi nesviežas. Īstenībā — čābiski. Man liela ķibele. Tāpēc jau atnācu pie tevis."

„Ko niekus! Pietrūkst svinībām? Es varu aizdot kādu simtiņu."

„Ati! Tu mans labākais draugs. Jau no frontes laikiem, kad tu mani, smagi ievainotu, iznesi pār purvu, pats riskēdams ar savu jauno dzīvību..."

„Ko nu par to. Tā jau vēsture. Cik tev šoreiz vajag?"

„Naudiņas man netrūkst. Lieta daudz ļaunāka."

„Nu ko? Esi noķēris jauno nesmukumu — Aids?"

„Ko es tev gribu teikt, to var prasīt tikai no labākā drauga. Tu vien mani sapratīsi. Palīdzēsi kā draugs draugam. Kaimiņš kaimiņam. Motelī visiem lūgtiem viesiem nav vietas. Vai jūs abi varētu nenākt? Še tev dāvanai mana jaunā grāmata. Ar ierakstu."

„Jocīgs kukainis," Atis lasīja virsrakstu, grāmatu paņēmis divos pirkstos. „Jā, tāds tu esi."

Redzēju, ka Atis veltīgi mēģināja apslēpt savu vilšanos un skābeni saviebās. Izēšanās un izdzeršanās vietā abiem ar sievu viņš dabūja ko? — Grāmatu. Viņam jau bija plaukts ar grāmatām.

„Tik vien tās ķibeles? Protams, ka mēs varam nenākt. Aiziesim pie tevis otrā dienā. Par vainu nebūs, ja pataupīsi kaut ko no labākiem padzērieniem." Viņš aplaizīja lūpas. „Tāpēc jau ir draugi, lai viens otram izpalīdzētu. Ja esi sprukās — tik piešļūc!"

Pie Otto man gāja apmēram tāpat. Atvadoties Otto izspieda:

„Ja tev kas saiet dimbā — tik palaid ziņu."

Grāmatas „krustības" ritēja kā pa dziedziņu, lai arī Diegi un Šņorītes nebija klāt. Visiem viesiem bija vietas diezgan. Sadzīves virpulis sita augstu vilni. Šampanieša pudeļu paukšķi, vēžu kājiņas... Ēda, Dzēra, danci sāce...

Pacilātajā gaisotnē un pusreibonī nemaz nenojautu, ka īstenībā manas traģēdijas rūgtais kauss vēl tikai brūvējas.

Jūs varbūt nepazīstat Kazi Kazragu. Ļoti tāds cilvēks uz jokiem, kad skaidrā, bet kašķīgs kad iedzēris.

Kazis mani noķēra aiz svārku strebeles zāles stūrī. Aizstājās priekšā un izriesa savu plato būri, lai es nevarētu aizbēgt. Nekā laba neparedzēju.

„Tur nu viens var teikt, ko grib," Kazis pacēla pirkstu kā bomi, „bet, ja tā atļauts vaicāt — tu esot atteicis Atim un Otto?"

„Tur nav ko strīdēties."

„Ak tad tādas tās lietas? Tad šamie tev tie labākie draugi! Un nevis mēs. Mums tu vis neatteici. Un kas gan par tevi stāv un krīt, ja ne es? Kas tevi iepazīstināja ar Otiliju? Kad tavai kucei atskrēja kuceni, — kas tev aizsūtīja maisu suņu biskvītu ar vitamīniem un minerālvielām, ja ne es? Un tā ir tava pateicība?"

Ja mēs vēl būtu Latgalē, Kazis tagad mestos ārā, atrastu sētas mietu, kas vieglāk nāk ārā no zemes, un ar to nāktu mani kaut.

Man sametās šķērmi ap dūšu. Kļuvu sejā balts kā vājpiens. Kamēr Kazis skatījās, kur ņemt kādu bozi vai ķebli, man laimējās izmukt ārā no moteļa. Ņēmu kājas pār pleciem. Apskrēju motelim apkārt divas reizes, līdz drusku nomierinājos, jo neesmu viegli uzbudināms. Priekotājiem gavilējoši dziedot: „Durvis atveras uz āru, viesi izmet jubilāru...", ielavījos atpakaļ motelī. Slapstījos pa nostūriem. Jūtos kā peļu pabira putraimos, bet Kazis mani neatrada. Viņš bija uzmeklējis Otiliju. Ar to viņš sāka glaimīgi un ar zirdzīgiem smiekliem, drīz kļuva žultaini indīgs... Bet tas ir atkal cits stāsts.

Ne ilgi pēc šī stulbā gadījuma latviešu laikrakstos parādījās sēru sludinājums. Ārzemju ceļojuma laikā miris kāds tautietis ar tādu pašu vārdu un uzvārdu kā man. Apmēram manā vecumā. Tikai dzimis vērša zodiaka zīmē. Nemaz nezināju, ka man tāds vārda brālis. Žēl cilvēka. Pašos spēka gados. Varbūt krāja pastmarkas un šmaucās — lūrēja svešās kārtīs, kad cirta zolīti... Atraitne varbūt raud... Bet ātrāk vai vēlāk mums visiem pienāk iesaucamie gadi.

Manai sievai Otilijai pienāca čupa aizdomīgu vēstuļu. Īstenībā — līdzjūtības kartīšu, ko te sauc par simpatijas kartēm. Ļoti jau skaistas — baltas lilijas, sēru vītoli, zelta burti, melns ielogs. Draugi, acīmredzot, domāja, ka es esmu miris ārzemēs. Nenolasīties. Nemaz nezināju, kas es bijis par neaizstājamu lauvu un velna pulveri... Gluži tā jau nerakstīja, bet es māku lasīt zemtekstu.

Visi paziņas bija Otiliju atcerējušies, tikai no Kazraga ne spļāviena.

Piezvanīju.

„Paklausies, Kazi, vecais Kazļipa! Ko tu par to domā? Domā tev, nav jāsūta līdzjūtības kartīte? Ar skaistām puķītēm un pantiņu. Tev nav Otilija jāmierina? Drauga atraitne varbūt raud. Vai tā tu stāvi un krīti par mani? Vairāk krīti nekā stāvi. Pārēsties un dzert kā no dīķa manā mielastā — to tu praties. Vai grāmatu nopirki? un tagad tev žēl par kartīti un pastmarku tērēties..."

Es viņam kārtīgi sadevu.

ARNOLDA PORES PROBLĒMA

(Turpinājums no 3A lp.)

laiku bija stāvējusi melna, bet nu tā kļuva kā gaišs, rāms, liela klusuma pilns ceļš. Nemitējās snigt, un drīz vien sēdētāja savā tumšā lakatā saplūda vienā baltā sniega klāstā ar mazo tirgus laukumu, it kā patī kļūdama daļa no tā.

Vilciens, ar kuru brauca Arnolds Pore no Rīgas, Cēsīs apstājās, un Pore izkāpa no tā. Viņš perona laternas gaismā izskatījās pēc līķa. Bet iegājis Cēsu stacijas ēkā, Pore mīņājās uz vietas. Cēsis vēl nebija nekas. Vēl bija ceļa sprīdis, tik īss, bet tik svarīgs, ka no tā atkarājās viņa dzīvība. Pore vilciņājās. Vilciens jau bija nosvilpis, riteņu takts bija aizskanējusi, bet viņš vēl arvienu mīņājās uz vietas. Un pie Pores pienāca stacijas dežurants un sacīja: "Biedri, stacijā aizliegts bez vajadzības uzkavēties. Ejiet tūliņ prom!"

Pore paklausīja, un viņš, iznācis ārā rīta svīdumā, izskatījās zaļš, bet viņš vilkās, sniegam visu laiku krītot, uz veco Cēsu tirgus laukumu. Nebija jau arī ko vēl steigties: tur jau pelēkā mājā droši vien visi gulēja, pat sardze. Kāds cilvēks šķērsoja šais tumsas un gaismas mijās Rīgas ielu. Tas bija milicis, un viņam plecā karājās šautene. Pore redzēdams milici pasteidzināja soli. Nonācis pa Rīgas ielu pie vecā tirgus laukuma, viņš apstājās, bet neredzēdams izpildu komitejā nekādas dzīvības zīmes (vēl jau nebija teikts, ka Pore tajā ieies), viņš sāka šķērsot Rīgas ielu, pāriedams no vienas puses uz otru. Sniegs nāca tāpat vēl arvienu, visa pilsētiņa agrajā rīta stundā bija klusa kā kaps. Viņš klausījās, atskatījās, atkal klausījās, vai milicis neseko. Tik spuldze stabā mirdz kā vilkača acs: ļauni, spocīgi. Tur stāvēja izpildu komitejas māja viņā malā mazam laukumam, tur. Un te tas ceļa sprīdis jānoiet līdz tai, 50 metru, un tad, tad lai aust gaisma; viņam šī pasaule satumsīs jau citādā naktī kā šī aizejošā nakts. Vēl Pore ausās, vēl viņš skatās un klausās, vēl jautā: iet pāri mazam laukumam vai neiet. Ne skaņa netver ausis, krīt tik sniega pārslas. Krīt kā pūkas no debesu augstumiem, kas izplaukst gaismā. Ne dzīvas dvēseles. Pore atskatījās vēlreiz. Vai seko vai neseko? Nekā. Uzliesmo tik, cīnoties ar gaismu, ko gan neredz vēl lāgā, elektriskā spuldze stabā. Pore šķērsoja jau mazo tirgus laukumu, gandrīz diagonālē. Viņš pats nesaprata, bet tur viņu vilka kāda dīvaina sajūta. Vai tā bija ziņkāre? Grūda atpakaļ un atkal vilka. Vai viņš vairs nebijās? Viņš vēro pelēko drausmīgo māju, kuras pagrabā nomoca cilvēkus, tā vismaz runā. Bet nu tā, klusa, mēma, noslēpumaina aiz sniegainā šķidrauta liekas kā akmens kalns. Bet ne zīmes no dzīvības vēl. Klusums. Nē, nebija ko bīties. Vēl visi tur gulēja. Vēl viņš drīkstēja te stāvēt.

"Kas tur?" paspēris dažus soļus uz priekšu, viņš jautā. Vai kāds sēd uz sola tur mājas priekšā? Lāgā neredz: nāk sniegs, vēl rīta krēsla. Sēd! Bet kas: sargs? Vāja gaisma krīt no laternas uz to, bet sniegs tik biezs, ka nevar īsti gaismas un tumsas mijās vēl redzēt. Vēl solis uz priekšu. Vīrietis vai sieviete? Vēl solis. Nē, tas nav vīrietis, tā ir sieviete. Nav ko bīties. Nē, nav. Pore tuvojas sēdētājai. Nu viņš ir klāt. Saules neredz, bet viņa ir jau kaut kur aiz tumsas un sniega.

Ak Dievs! Tā taču Skaidrīte! Sniegā, salā. Skaidrīte! Viņa mīļā!

"Ko tu te sēdi viena, Skaidrīt?" viņš čukst.

Nekādas atbildes, bet vai viņš arī to var prasīt? Nē, viņš nevar. Ko gan viņa nav izcietusi? Viņš mēmi noslīgst sēdētājas priekšā ceļos. Viņš apkampj tās kājas, viņš čukst: "Kamdēļ tu neatbildi man? Mana mīļā? Kamdēļ?"

Te notiek kas negaidīts. Saknupušais stāvs gāžas tam virsū. Jau nākošā mirklī viņš redz: tā nav Skaidrīte vairs, nē, tas ir sastindzis līķis. Nomocīta, salta, jau mirusi, bet viņš nejūt pret to ne mazāko žēlu. Nu gluži nekādu. Vai tad tā ir Skaidrīte? Tas ir līķis, kā daždien līķis, matērija, pelni un putekļi. Un kas ir matērija? Nekas. Viņš noliecas, skatās šai līķī, šai matērijā bez gara un dzīvības, un tad iegavilējas: "Es dzīvs, viņa mirusi. Viņa mirusi, bet es dzīvs!" viņš atkārto. Bet turpat, arvienu sniegam sniegot, baltā, rāmā klusumā parādās Austris Vasarājs, Skaidrītes brālis, parādās kā vizija un kliedz: "Kā tu drīksti gavilēt? Tevis dēļ Skaidrīti nomocīja. Nelieti! Tu esi nošaujams!" Arnolda Pores seju pārklāj tumšs kauna sārtums. Viņš atliecas no Skaidrītes līķa, kas guļ tai pašā sēdošā pozē, tik uz sāniem zemē, pie Pores kājām, kā lelle, tad viņš izstiepjas un atkal noliecas pār to, bet tagad — lai lelli pieceltu. To Pore arī izdara. Viņš tur jau sīko, smalko mīļotās sievietes ķermeni savās rokās kā lielu sēdošu lelli. Tāda sastingusī Skaidrīte arī tagad patiesi izskatās, astrāla, nemateriāla, kā krāšņa lelle, sniegu nosnigusi, un tā vien vizuļo un laistās sniega pārslās no zemes tumsas izcelta gaismas lokā.

"Kā pati būtu sniega pārsla," viņš sāpēs čukst. "Skaidrīte, mana līgava!" viņš gavilē, spiezdams pie krūts visu dārgo, sastingušo, liego ķermeni. Bet tai pašā laikā dzird vēl niknāku balsi: "Stāt!" No Pores acīm nokrīt kā zvīņas. Viņš redz: nav Austris Vasarājs, bet stāv milicis ar paceltu šauteni. Pore tur ar kreiso roku mirušo Skaidrīti, bet labā rokā jau tam parādās viņa ierocis, viņa pistole. Roka tomēr nepaceļas ar ieroci. Roka atkrīt.

Dzīve tik ļauna, tik nežēlīga: labāk mirt nekā dzīvot. Atskan šāviens, kas aiznes Pori no dzīves posta, no visa, kas viņu salauzis, un Arnolds Pore līdz ar meitenes līķi nolaižas lēnu zemē kā divas saķērušās sniega pārslas sniega baltā, mīkstā klāstā.